

Cover Page

Universiteit Leiden

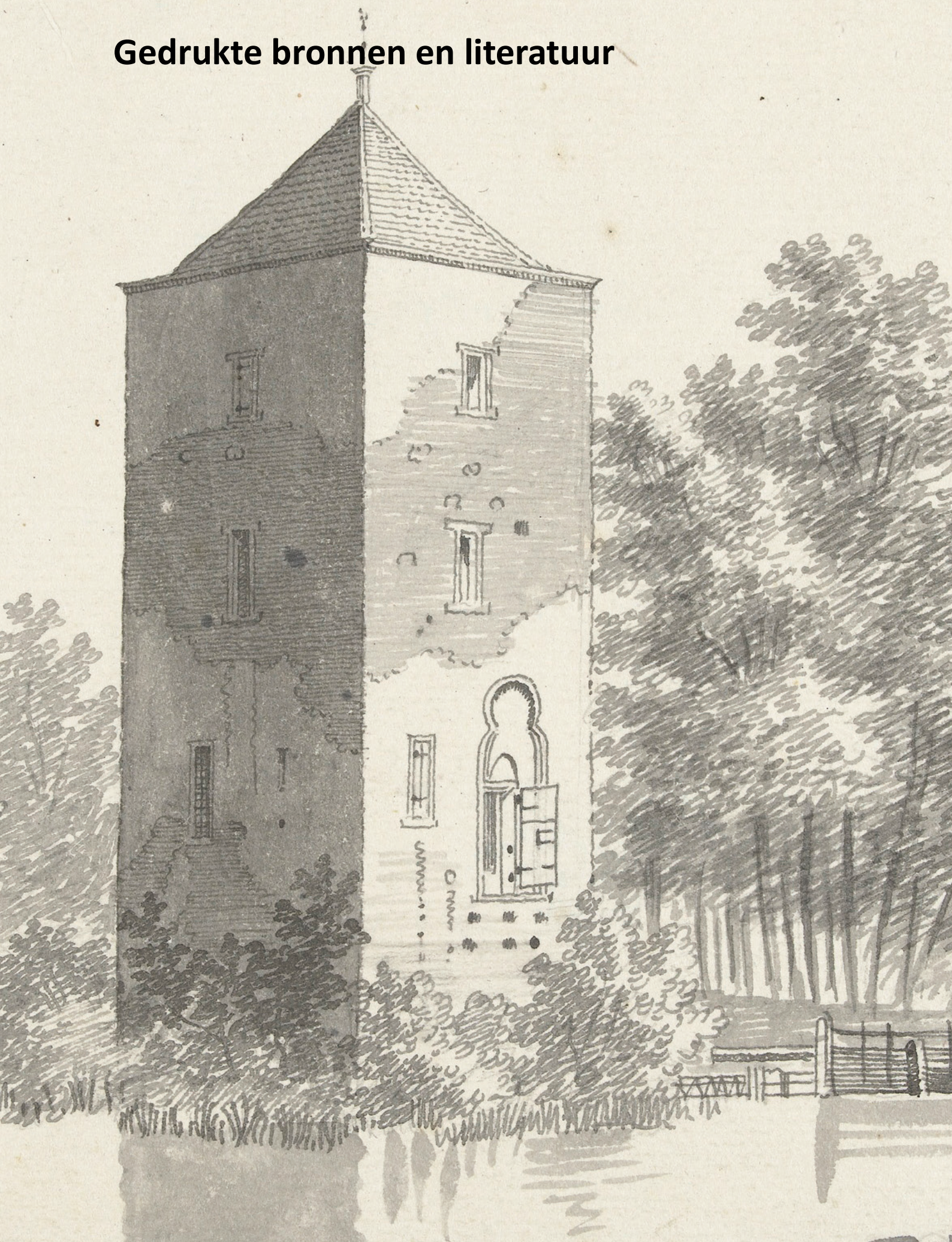
The handle <http://hdl.handle.net/1887/21974> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Hermans, Dagobert Bernardus Maria

Title: Middeleeuwse woontorens in Nederland : de bouwhistorische benadering van een kasteelvorm

Issue Date: 2013-10-17

Gedrukte bronnen en literatuur

Gedrukte bronnen

Aurelius 1591

Aurelius, Cornelius, 1591, *Cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant ... (Divisiechroniek)*, Delft : Aelbrecht Heyndrickszn.

Barack ed. 1881

Barack, Karl August, ed., 1881, *Zimmerische Kronik, deel I*, Freiburg ; Tübingen : J.C.B. Mohr.

Berkelbach van der Sprenkel 1937

Berkelbach van der Sprenkel, J.W., 1937, *Regesten en oorkonden betreffende de bisschoppen van Utrecht uit de jaren 1301-1340*, Utrecht. [Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap, 3de serie nr. 66]

Bondam 1783

Bondam, P., 1783, *Charterboek der hertogen van Gelderland en graaven van Zutphen*, Utrecht.

Bruch ed. 1973

Bruch, H., ed., 1973, *Chronographia Johannis de Beke*, 's-Gravenhage : Martinus Nijhoff

Bruch ed. 1982

Bruch, H., ed., 1982, *Johannes de Beke, Croniken van den Stichte van Utrecht ende van Hollant*, 's-Gravenhage : Martinus Nijhoff.

Enklaar 1932

Enklaar, D.Th., 1932, *Middeleeuwsche rechtsbronnen van stad en lande van Gooiland*, Utrecht : Kemink en Zoon.

Feith ed. 1887

Feith, J.A., 1887, *De kroniek van Sicke Benninge*, Utrecht : Kemink & Zoon.

Friedländer 1878-1881

Friedländer, E. (ed.), 1878, *Ostfriesisches Urkundenbuch*, 2 delen, Emden : Haynel.

Geffcken ed. 1898

Geffcken, Heinrich, ed., 1898, *Lex Salica zum akademischen gebrauch*, Leipzig : Von Veit & Comp.

Heeringa 1940

Heeringa, K., 1940, *Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301. Deel II [1198-1249]*, 's-Gravenhage : Staatsdrukkerij.

Hoek 1961a

Hoek, C., 1961, 'Acten betreffende Zuid Holland in het cartularium van het klooster Nieuwlicht bij Utrecht', *Ons Voorgeslacht*, 16(1961) nr. 93, 161-192.

Ketner 1949

Ketner, F., 1949, *Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301. Deel III: 1249-1267*, Den Haag.

Ketner 1954

Ketner, F., 1954, *Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301. Deel IV, eerste stuk 1267-1283 en tweede stuk 1283-1290*, Den Haag.

Ketner 1959

Ketner, F., 1959, *Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301. Deel V, eerste stuk 1291-1296 en tweede stuk 1296-1301 + supplement*, Den Haag.

Kort 1986a

Kort, J.C., 1986, 'De leenhoven van de heren van Vianen, III, de lenen van Goye', *Ons Voorgeslacht*, 41(1986) nr. 358, 97-110.

Kort 1986b

Kort, J.C., 1986, 'Repertorium op de grafelijke lenen in Voorburg 1274-1650', *Ons Voorgeslacht*, 41(1986) nr. 361, 349-368.

Kort 1992

Kort, J.C., 1992, 'Repertorium op de lenen van de hofstede de Ham, 1351-1662', *Ons*

Voorgeslacht, 47(1992), 282-313.

Kort 2001

Kort, J.C., 2001, *Repertorium op de lenen van Gaasbeek*, Hilversum : Verloren.

Korteweg 1948

Korteweg, K.N., 1948, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*, Utrecht : Kemink en Zoon.

Kruisheer 1986

Kruisheer, J.G., 1986, *Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299, II, 1222 tot 1256*, Assen ; Maastricht : Van Gorcum.

Kuys, De Leeuw, Paquay et al. 1983

Kuys, Jan, Leontien de Leeuw, Valentijn Paquay, et al., 1983, *De Tielse kroniek*, Hilversum : Verloren.

Lacomblet 1846

Lacomblet, Theod. Jos., 1846, *Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins, zweiter band*, Düsseldorf.

Maris 1956

Maris, A.J., 1956, *Repertorium op de Stichtse leenprotocollen uit het landsheerlijke tijdvak. Deel 1. De Nederstichtse leenacten (1394-1581)*, Den Haag : Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Muller 1891

Muller Fzn, S., 1891, *De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht 1325-1336*, 2 delen, , in: , Utrecht/Den Haag.

Muller 1891

Muller Fzn, S., 1891, *Bijdragen voor een oorkondenboek van het Sticht Utrecht. Regesten van het Kapittel van St. Pieter*, Den Haag.

Muller 1917

Muller Fzn, S., 1917, *Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht (722-1528), eerste deel: 722-1400*, Utrecht.

Muller 1918

Muller Fzn, S., 1918, *Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht (722-1528), tweede deel: 1401-1455*, Utrecht.

Muller 1919

Muller Fzn, S., 1919, *Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht (722-1528), derde deel + supplement: 1455-1546*, Utrecht.

Nijhoff ed. 1830

Nijhoff, I.A., 1830, *Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland. Eerste deel: de toestand van Gelderland in de eerste helft der veertiende eeuw*, Arnhem : Paulus Nijhoff.

Sloet 1872

Sloet, L.A.J.W. Baron, 1872, *Oorkondenboek der graafschappen Gelre en Zutfen tot op den slag van Woeringen, 5 juni 1288*, Den Haag.

Sloet en Martens van Sevenhoven 1924

Sloet, J.J.S. Baron, en Jhr. A.H. Martens van Sevenhoven, 1924, *Register op de leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutfen. Het Kwartier van Nijmegen*, Arnhem : S. Gouda Quint.

Sloet en Van Veen 1912

Sloet, J.J.S. Baron, en J.S. van Veen, 1912, *Register op de leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutfen. Leenen buiten Gelderland (Uitheemsche leenen)*, Arnhem : P. Gouda Quint.

Sloet en Van Veen 1917a

Sloet, J.J.S. Baron, en J.S. van Veen, 1917, *Register op de leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutfen. Het Kwartier van Zutfen*, Arnhem : S. Gouda Quint.

Sloet en Van Veen 1917b

- Sloet, J.J.S. Baron, en J.S. van Veen, 1917, *Register op de leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen. Het Kwartier van Arnhem*, Arnhem : S. Gouda Quint.
- Telting 1886**
Telting, A., 1886, *Stadboek van Groningen*, 's-Gravenhage : Nijhoff.
- Tenhaeff ed. 1920**
Tenhaeff, N.B. ed., 1920, *Bisschop David van Bourgondië en zijn stad*, Utrecht : A. Oosthoek.
- Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg 1768-1793**
Schwartzenberg en Hohenlansberg, G.F. thoe, 1768-1793, *Groot placaat en charter-boek van Vriesland*, 5 delen, Leeuwarden.
- Tilmans ed. 2003**
Tilmans, Karin, ed., 2003, *De Divisiekronek van 1517 : Uitgave van het Bourgondische-Habsburgse deel (divisie 29-32)*, Amsterdam : z.n. (gepubliceerd op: <http://www.karintilmans.nl/webpublications.html>. Geraadpleegd 9 augustus 2010).
- Tilmans ed. z.j. [2010?]**
Tilmans, Karin, ed., z.j., *Divisiekronek (1-28)*, gepubliceerd op: <http://www.karintilmans.nl/webpublications.html>. Geraadpleegd 9 augustus 2010.
- Van den Bergh 1866**
Bergh, L.Ph.C. van den, 1866, *Oorkondenboek van Holland en Zeeland*, Amsterdam : Frederik Muller ; 's Gravenhage : Martinus Nijhoff.
- Van Doorninck en Van Veen eds. 1908**
Doorninck, P.N. van, en J.S. van Veen, 1908, *Acten betreffende Gelre en Zutphen 1107-1415*, Haarlem : Gebrs. van Brederode.
- Van Hasselt 1790**
Hasselt, G. van, 1790, *Kronijk van Arnhem*, Arnhem : W. Troost en Zoon.
- Van Leeuwen ed. 1789**
Leeuwen, Joh. Did. van, ed., 1789, *Auctoris incerti Chronicon Tielense*, Utrecht : B. Wild & J. Altheer.
- Van Rij ed. 1980**
Rij, Hans van, ed., 1980, *Alpertus van Metz. Gebeurtenissen van deze tijd & Een fragment over bisschop Diederik van Metz*, Hilversum : Verloren.
- Van Rij ed. 1989**
Rij, Hans van, ed., 1989, *Een verhaal over Groningen, Drente, Coevorden*, Hilversum : Verloren.
- Van Rij ed. 1999**
Rij, Hans van, ed., 1999, *Alpertus van Metz : Gebeurtenissen van deze tijd*, Hilversum : Verloren. [Middeleeuwse studies en bronnen, LXVI]
- Van Rinsumageest ed. 1850**
Rinsumageest, Worp Tyaerda van (Worp van Thabor), 1850, *Kronijken van Friesland, bevattende de geschiedenis van de vijftiende eeuw*, deel 4, Leeuwarden : G.T.N. Suringar.
- Van Rinsumageest ed. 1871**
Rinsumageest, Worp Tyaerda van (Worp van Thabor), 1871, *Kronijken van Friesland, bevattende de geschiedenis van het begin der zestiende eeuw*, deel 5, Leeuwarden : H. Kuipers.
- Willems ed. 1836**
Willems, J.F., ed., 1836, *Rymkronyk van Jan van Heelu betreffende den slag van Woeringen van het jaer 1288*, Brussel : M. Hayez.
- Willems ed. 1839**
Willems, J.F., ed., 1839, *De Brabantsche yeesten, of Rymkronyk van Braband, door Jan de Klerk, van Antwerpen*, Brussel : M. Hayez.

Literatuur

Aalbers 1991

Aalbers, J., 1991, 'Veluwse riddermatige adel (1675-1740)', in: Duindam 1991, 33-49.

Aalbers 1992

Aalbers, J., 1992, 'Van riddermatige naar koninklijke adel', in: Duindam 1992, 49-69.

Aalbers en Prak 1987

Aalbers, J., en M. Prak, 1987, *De bloem der natie : Adel en patriciaat in de noordelijke Nederlanden*, Meppel : Boom.

Aarts 1980

Aarts, S.A.J.J., 1980, 'De ontwikkeling van het Middeleeuwse kasteel in Noord-Brabant (V)', *Het Brabants Kasteel*, 3(1980) nr. 4, 6-27.

Aarts 1984

Aarts, B., 1984, 'Loon op Zand, een terugblik', *Het Brabants Kasteel*, 7(1984) nr. 3/4, 17-34.' [Gepubliceerd 1985]

Aarts 1987

Aarts, Bas, 1987, 'Nogmaals Loon op Zand : een vertekend beeld?', *Het Brabants Kasteel*, 10(1987) nr. 3/4, 66-82. [Gepubliceerd 1988]

Aarts 1990

Aarts, Bas, 1990, 'Onbekend Nemerlaer : eerste helft 18e eeuw', *Het Brabants Kasteel*, 13(1990) nr. 1/2, 17-24. [Gepubliceerd 1991]

Aarts 1993

Aarts, S.A.J.J., 1993, 'Onbekend Boxmeer, oud tot zeer oud?', *Het Brabants Kasteel*, 16(1993), 11-30. [Gepubliceerd 1996]

Aarts 1995

Aarts, Bas, 1995, 'Het Noord-Brabants kasteel en de archeologie : Een overzicht', *Het Brabants Kasteel*, 18(1995) nr. 1/2, 13-29. [Gepubliceerd 1996]

Aarts 1999

Aarts, Bas, 1999, 'De vroege burchten. Een historisch-archeologische verkenning', *Het Brabants Kasteel*, 22(1999) nr. 1/2, 21-35. [Gepubliceerd 2002]

Aarts 2001

Aarts, Bas, 2001, 'Het achthoekige Heusden en de symboliek', *Het Brabants Kasteel*, 24(2001), 3-59. [Gepubliceerd 2004]

Aarts 2009

Aarts, Bas, 2009, 'Montferland' en de consequenties', in: Janssen en Landewé 2009, 13-59.

Aarts, Landewé, Olde Meierink et al. 2012

Aarts, B., W. Landewé, B. Olde Meierink et al. red., 2012, *Ambitie in steen : Bijdragen tot de kastelenkunde in Nederland*, Wijk bij Duurstede : Nederlandse Kastelenstichting.

Abelmann 1953

Abelmann, L.J., 1953, 'Het huis Schalkwijk en zijn bezitters', *Maandblad Oud-Utrecht*, 26(1953) nr. 1, 9-11.

Abelmann 1977

Abelmann, L.J., 1977, *Hellenburg*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXXII]

Abelmann 1978

Abelmann, L.J., 1978, 'Verdwenen kastelen: Hellenburg', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1978) nr. 39, 60-65.

Aberg 1978

Aberg, F.A., 1978, *Medieval moated sites*, z.n. : The Council for British Archaeology. [CBA Research Report, 17]

Albrecht 1986

Albrecht, U., 1986, *Von der Burg zum Schloss*, Worms : Wernersche Verlagsgesellschaft.

Albrecht 1990

Albrecht, U., 1990, 'Vom Wohnturm zum Herrenhaus. Zur Typen- und Funktionsgeschichte norddeutscher und dänischer Schlossbaukunst des 14. bis 16. Jahrhunderts', in: Grossman 1990, 30-59.

Albrecht 1995

Albrecht, U., 1995, *Der Adelssitz im Mittelalter*, München/Berlijn : Deutscher Kunstverlag.

Alders 1982

Alders, G.P. (Gerard), 1982, 'De Waelneshoeve te Hendrik Ido Ambacht en andere middeleeuwse stenen kamers in Nederland', 1-35, . [Hollandse Studiën, 12]

Alders 2002

Alders, G.P. (Gerard), 2002, 'Een lakenhal en een woontoren aan de Breestraat te Beverwijk', in: Weber en Hulst 2002, 42-47.

Alders, Eisma-Donker en Zeiler 1991

Alders, G.P., E.M. Eisma-Donker en F.D. Zeiler, 1991, 'Raadselachtig Rampenbosch : Hernieuwd onderzoek naar een "kasteeltje" te Bergen (NH)', *Westerheem*, 40(1991) nr. 4, 173-190.

Alders en Kramer 1982

Alders, G.P., en E. Kramer, 1982, 'Onderzoek naar de resten van een middeleeuwse "stinswier" onder Zweins', *De Vrije Fries*, 62(1982), 65-79.

Alma 1994

Alma, R.H. , 1994, 'Bewoningsgeschiedenis tot 1765', in: Broekhuizen, Van Gangelen, Helfrich et al. red. 1994, 25-63.

Alma 2003

Alma, Redmer, 2003, 'De Ommelander ridderschap (1498-1516)', *Virtus*, 10(2003), 7-70.

Andela 2008

Andela, Martijn, 2008, *De Gelderse Toren*, Zutphen : Walburg Pers.

Anderson, Van der Graaf en Orbons

Anderson, K., K. van der Graaf, J. Orbons, 1993, *Utrecht : Verslag van het aanvullend archeologisch onderzoek op drie lokaties*, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-notitie, 61]

Andersson en Weinberg 1993

Andersson, H., and J. Weinberg, red., 1993, *The Study of Medieval Archaeology*, Stockholm : Almqvist & Wiksell International. [Lund studies in medieval archaeology, 13]

Andrik 1982

Andrik, J.C.M., 1982, *Inventaris van het familiearchief Van de Mortel- De La Court : 1384 - 1978*, 's-Hertogenbosch. (inventarisreeks nr. 31)

Annema 1978

Annema, W., 1978, 'Over huizen en stinzen in Friese steden', *Bulletin KNOB*, 77(1978) nr. 5, 225.

Annema 2003

Annema, W., 2003, *Huis Bergh*, Delft : Kamphuis, bureau voor bouwhistorie / Annema, bureau voor Bouw- en Cultuurhistorie [2003].

Anspach 1896

Anspach, J., 1896, 'De heerlijkheid Lienden', *De Navorscher*, 46(1896), 177-204.

Antonides 1987

Antonides, H., 1987, *Noord- en Zuidbroek in vroegere jaren*, Noordbroek : De Bruin.

Antonides en Van Zeist 1957

Antonides, H., en W. van Zeist, 1957, 'Een laat-Middeleeuwse woontoren bij Zuidbroek', *Groninger Volksalmanak*, 1957, 165-167.

Apell 1971

Apell, R., 1971, *Het huis Oudaen te Breukelen*. [Scriptie TU Delft]

Arkenbout 1973

Arkenbout, A.A., 1973, 'Het kasteleinschap van de Burcht van Oostvoorne', *Holland*, 5(1973)

nr. 6, 273-282.

Arkenbout en Van der Graaf 1972

Arkenbout, A.A., en H. van der Graaf, 1972, 'De kapel en het kapittel van Sint Pancras op het Hof te Oostvoorne', *Holland*, 4(1972) nr. 5, 240-263.

Arkenbout en Van der Graaf 1974

Arkenbout, A.A., en H. van der Graaf, 1974, 'De burcht te Oostvoorne', *Holland*, 6(1974) nr. 3, 97-126.

Arkenbout en Van der Graaf 1983

Arkenbout, A.A., en H. van der Graaf, 1983, *De burcht te Oostvoorne*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, IL]

Arkenbout en Van der Graaf z.j.

Arkenbout, A.A., en H. van der Graaf, z.j., *De burcht te Oostvoorne*, z.p. [Oostvoorne] : z.n. [Gem. Oostvoorne].

Arnts-Spierings 1974a

Arnts-Spierings, A., 1974, 'De Heren van Ooij - 1', *Van toen naar nu*, 4(1974) nr. 3, 45-47.

Arnts-Spierings 1974b

Arnts-Spierings, A., 1974, 'De Heren van Ooij - 2', *Van toen naar nu*, 4(1974) nr. 5, 67-69.

Arnts-Spierings 1974c

Arnts-Spierings, A., 1974, 'Kasteel Ooij', *Van toen naar nu*, 4(1974) nr. 1, 4-5.

Arnts-Spierings 1975a

Arnts-Spierings, A., 1975, 'De Heren van Ooij - 3', *Van toen naar nu*, 5(1975) nr. 2, 39-41.

Arnts-Spierings 1975b

Arnts-Spierings, A., 1975, 'De Heren van Ooij - 4 (slot)', *Van toen naar nu*, 5(1975) nr. 3, 53-55.

Arts, Dekker, Van Eenbergen et al. 1996

Arts, Nico, Jelle Dekker, Ans van Eenbergen et al. red., 1996, *De kastelen Blaarthem en Gagelbosch bij Eindhoven*, Eindhoven : Archeologische Werkgroep Eindhoven.

Arts, Roosenboom en Van Zalinge-Spooren 2001

Arts, Nico, Henk Roosenboom en Lia van Zalinge-Spooren, 2001, *De kastelen van Helmond*, Utrecht : Matrijs.

Baart, Henderikx, Verkerk et al. 1995

Baart, J.M., P.A. Henderikx, C.L. Verkerk et al., 1995, *Het Kasteel van Amstel : burcht of bruggehoofd*, Amsterdam : Stadsuitgeverij.

Bakker 1995

Bakker, Angelique, 1995, 'Kersbergen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 264-268.

Bardet 1966

Bardet, J.D.M., 1966, *Kastelenboek provincie Utrecht*, Utrecht : Kemink & Zn.

Bardet 1975

Bardet, J.D.M., 1975, *Kastelenboek provincie Utrecht*, Bussum : De Haan.

Barry 1993

Barry, Terry, 1993, 'The archaeology of the tower house in late Medieval Ireland', in: Andersson en Weinberg 1993, 211-217.

Bauer 1992

Bauer, T.C., 1992, 'Batenburg 1991/92 : Overzicht van de resultaten van de zomercampagne 1991', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1992] nr. 1, 282-286.

Bauer 1993

Bauer, T.C., 1993, 'Batenburg : Verslag van de zomercampagne 1992', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1993] nr. 1, 11-17.

Bauer 1994

Bauer, T.C., 1994, 'Batenburg', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1994] nr. 3, 119-123.

Bauschke 2006a

Bauschke, Ricarda, 2006, *Die Burg im Minnesang und als Allegorie im deutschen Mittelalter*, Frankfurt an Main : Peter Lang.

Bauschke 2006b

Bauschke, Ricarda, 2006, 'Burgen und ihr metaphorischer Spielraum in der höfischen Lyrik des 12. und 13. Jahrhunderts', in: Bauschke 2006a, 11-40.

Beelaerts van Blokland 1915

Beelaerts van Blokland, W.A., 1915, 'De toren van Holy in Vlaardingerambacht en het geslacht Muys van Holy', *De Navorscher*, 64(1915), 441-445, 506-520.

Beelaerts van Blokland en Dumas 2006

Beelaerts van Blokland, Willem, en Charles Dumas, 2006, *De kasteeltekeningen van Abraham Rademaker*, Zwolle : Waanders ; Wijk bij Duurstede : NKS.

Beelaerts van Blokland, Sluyterman, Van Gelder et al. 1914

Beelaerts van Blokland, W.A., K. Sluyterman, H.E. van Gelder et al., 1914, *Nederlandsche Kasteelen en hun historie, tweede deel*, Amsterdam : Elsevier.

Beelaerts van Blokland, Sluyterman, Van Gelder et al. 1915

Beelaerts van Blokland, W.A., K. Sluyterman, H.E. van Gelder et al., 1915, *Nederlandsche Kasteelen en hun historie, derde deel*, Amsterdam : Elsevier.

Beenakker 2002

Beenakker, Jan, 2002, 'Caertgen' van 't Huys Dever te Lisse', *Historisch Geografisch Tijdschrift*, 20(2002) nr. 3, 26-29.

Beenakker, Bergman, Hulkenberg et al. 1988

Beenakker, J.J.J.M., B.H.H. Bergman, A.M. Hulkenberg et al. red., 1988, *Rondom Dever : Opstellen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stichting Dever*, z.p. [Lisse] : Stichting Dever.

Beenakker, Van der Boom, Ligtendag et al. 1988

Beenakker, J.J.J.M., H. van der Boom, W.A. Ligtendag et al., 1988, 'Het landschap rond Dever', in: Beenakker, Bergman, Hulkenberg et al. 1988, 25-31.

Bekker 1994

Bekker, F.H.W., 1994, 'Kasteel "Huis te Bemmell"', *Historische Kring Bemmell*, 4(1994) nr.3.

Belonje 1944

Belonje, J., 1944, 'Craeyesteyn onder Tricht', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 47(1944), 41-72,

Belonje 1954

Belonje, J., 1954, 'De ridderhofstad Steenhuizen in Vlaardingerambacht', *Zuid-Hollandse Studiën*, IV(1954), 143-164.

Belonje 1969

Belonje, J., 1969, '"Dat Huys Ten Vliete" in het Nederkwartier', *Maandblad Oud-Utrecht*, 42(1969) nr. 10, 88-90.

Bente 1995

Bente, Diederik, 1995, *Wijnestein*, in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 503-505.

Berden 1901

Berden, J.W.H., 1901, 'Oude monumenten. De stichting van het Kasteel te Muiden', *Bulletin NOB*, 3(1901) nr. 1-2, 20-32.

Berends 1964

Berends, G., 1964, *Documentatierapport Huis Empe (gemeente Brummen)*, typescript RDMZ Zeist (nu RCE Amersfoort).

Berends 1968

Berends, G., 1968, *Documentatierapport. Cothen (U), kasteel Rhijnestein*, typescript RDMZ

Zeist (nu RCE Amersfoort).

Berends 1969

Berends, G., 1969, Documentatierapport Well (Gld.), Slot, typoscript RDMZ Zeist (nu RCE Amersfoort).

Berends 1989

Berends, G., 1989, 'Baksteen in Nederland in de Middeleeuwen', *Restauratievademecum RVblad*, Baksteen 02 (1989).

Berends, Dolfin, Kurvers et al 1990

Berends, G., M.J. Dolfin, H.H.J. Kurvers et al red., 1990, *Jaarboek Monumentenzorg 1990*, Zwolle : Waanders ; Zeist : RDMZ.

Bergman 1994

Bergman, B.H.H., 1994, *t Huys Dever*, z.p. [Doorn] : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 27]

Besteman, Bos en Heidinga 1990

Besteman, J.C., J.M. Bos en H.A. Heidinga et al. red., 1990, *Medieval archaeology in the Netherlands : studies presented to H.H. van Regteren Altena*, Assen : Van Gorcum.

Bezemer 1894

Bezemer, W., 1894, 'Eenige aantekeningen betreffende het oude geslacht Van der Spangen', *Rotterdams Jaarboekje*, 1894, 113-139.

Bierens de Haan 1994

Bierens de Haan, J.C., 1994, *Rosendaal, Groen Hemeltjen op Aerd : Kasteel, tuinen en bewoners sedert 1579*, Arnhem : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen / Zutphen : Walburg Pers.

Bierens de Haan en Kramer 2005

Bierens de Haan, Johan Carel, en Walter Kramer, 2005, *Kasteel Nederhemert : Een eeuwenlang bestaan*, Zwolle : Waanders.

Bijl 1965

Bijl Mz, A., 1965, 'De voormalige heerlijkheid Holy in Vlaardingen-Ambacht', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, 9(1965), 199-232.

Bijl 1968

Bijl Mz, A., 1968, *De voormalige heerlijkheid Holy in Vlaardingen-Ambacht*, Vlaardingen : Boekhuis den Draak.

Bijl 1992

Bijl, A., 1992, *Over heren, weiden en kastelen: een geschiedenis van Herwijnen van prehistorie tot heden*, Vuren : Bijl.

Bijleveld 1904

Bijleveld, W.J.J.C., 1904, 'Een en ander uit de geschiedenis van het kasteel Oud-Poelgeest', *Leids Jaarboekje*, 1(1904), 140-149.

Bijleveld 1907

Bijleveld, W.J.J.C., 1907, 'Oud-Poelgeest', *Leids Jaarboekje*, 1907, 75-92.

Bijlsma 1914

Bijlsma, R., 1914, 'Oud-Rotterdamsche buitenplaatsen', *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1914, 65-75.

Bijsterveld, Van Dijk, Groeneveld et al. 2000

Bijsterveld, Arnoud-Jan, Theo van Dijk, Sandra Groeneveld, et al., 2000, *Het Herengoed van Waalre : De Heren, het Kasteel en de Loondermolen, circa 1300-1940*, Waalre : Stichting Waalres Erfgoed.

Biller 1993

Biller, Th., 1993, *Die Adelsburg in Deutschland : Entstehung, Form und Bedeutung*, München : Deutscher Kunstverlag.

Biller en Grossman 2002

Biller, Thomas, en G. Ulrich Grossmann, 2002, *Burg und Schloss : Der Adelssitz im*

deutschsprachigen Raum, Regensburg : Schnell & Steiner.

Bitter 1984

Bitter, P., 1984, 'De Nijenbeek : Een middeleeuwse woontoren bij Voorst', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 75(1984), 7-34

Blekkenhorst 1995

Blekkenhorst, Tom, 1995, 'Schevichoven: niet zomaar een boerderij', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1995) nr. 3 [nr. 50], 17-20.

Bleyl 1973

Bleyl, W., 1973 [1977], *Der Donjon : Eine bautechnische Typologie des verteidigungsfähigen Wohnturmes*, Köln : W. Bleyl.

Blockmans en Hoppenbrouwers 2002

Blockmans, Wim, en Peter Hoppenbrouwers, 2002, *Eeuwen des onderscheids : Een geschiedenis van middeleeuws Europa*, Amsterdam : Prometheus.

Bloemers, Louwe Kooijmans en Sarfatij 1981

Bloemers, J.H.F., L.P. Louwe Kooijmans en H. Sarfatij, 1981, *Verleden land*, Amsterdam : Meulenhof.

Bloemink 2002

Bloemink, Wijnand, 1999, *Kasteel Ryswyk te Groessen*, Doesburg : buro 02.

Blok, Muller en Muller Fz. 1902

Blok, P.J., P.L. Muller en S. Muller Fz., red., 1902, *Robert Fruin's verspreide geschriften*, deel VI, 's-Gravenhage : Martinus Nijhoff.

Blom en Van der Stelt 2004

Blom, Trees, en Corien van der Stelt, 2004, *Rondgang door Kasteel Nederhemert*, Zaltbommel : Historische Kring Bommelerwaard.

Boekwijt en Janssen 1997

Boekwijt, H.W., en H.L. Janssen, red., 1997, *Bouwen en wonen in de schaduw van de Sint Jan*, 's-Hertogenbosch : Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch.

Boekwijt en Van Drunen 1996

Boekwijt, Harry, en Ad van Drunen, 1996, 'Het middeleeuwse tussenbalkjuk opnieuw beschouwd', in: Emmens, Steehouwer, Verweij et al. 1996, 19-28.

Boerkoel 1972

Boerkoel, G.A.W., 1972, 'De "spiekers" in oostelijk Gelderland', *Nederlandse Historiën*, 6(1972) nr. 1, 9-11.

Böhme 1992

Böhme, Horst Wolfgang, ed., 1992, *Burgen der Salierzeit*, Sigmaringen : Jan Thorbecke.

Böhme, Von der Dollen, Kerber et al. 1999

Böhme, Horst Wolfgang, Busso von der Dollen, Dieter Kerber et al., 1999, *Burgen in Mitteleuropa, ein Handbuch*, Stuttgart : Konrad Theiss.

Boone en Bijsterveld 2008

Boone, M., en A.J.A. Bijsterveld, 2008, *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis, deel 11*, Hilversum : Verloren.

Boonzayer en Merkens 1840

Boonzayer, C.G., en J.G.W. Merkens, 1840, *Geschiedkundige aantekeningen betreffende het Slot Loevestein*, Gorinchem [1840].

Bos, Hulst en Brood 1989

Bos, J., F.J. Hulst en P. Brood, red., 1989, *Huizen van stand*, Meppel ; Amsterdam : Boom.

Bosch, De Groot en Haverkamp et al. 1976

Bosch, H.G., Joh. de Groot, M. Haverkamp et al., 1976, *Heerde historisch gezien*, Heerde : Heerder Historische Vereniging.

Bosch van Drakestein 1986a

Bosch van Drakestein, R.G., 1986, 'De documentaire waarde van de topografische afbeeldingen van Slot Zuylen', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse*

Kastelen Stichting I (1983-1987) [1986], 185-200.

Bosch van Drakestein 1986b

Bosch van Drakestein, R.G., 1986, *t huys te Zuylen*, Oud-Zuilen : Stichting Slot Zuylen.

Bosch van Drakestein 1995a

Bosch van Drakestein, René, 1995, 'Zuilenstein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 522-526.

Bosch van Drakestein 1995b

Bosch van Drakestein, René, 1995, 'Zuylen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 528-535.

Braasem 1981

Braasem, W.A., 1981, *'Sulcken hecht werck het is..'* *Het Huis te Amerongen*, 's-Gravenhage : Esso Nederland.

Braasem 1983

Braasem, W.A., 1983 [1984], *Jonkers tussen stad en wad*, 's-Gravenhage : Nijgh & Van Ditmar.

Braat 1940

Braat, W.C., 1940, 'Rodenburg', *Leids Jaarboekje* 1940, 113-127.

Braat 1957

Braat, W.C., 1957, 'De berg van Troje, het stamslot der heren van Borssele', *Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden*, 38(1957).

Braat 1961

Braat, W.C., 1961, 'De berg van Troje, het stamslot der heren van Borssele', *Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden*, 42(1961).

Braat 1964

Braat, W.C., 1964, 'De ontwikkeling van de kastelenbouw in Nederland in de vroege Middeleeuwen', in: Van der Wyck, Boschma en Van den Berg 1964, 59-84, Assen : Van Gorcum & Comp.

Brandenburgh 2007

Brandenburgh, Chrystel R., red., 2007, *Dwars door de stad. Archeologische en bouwhistorische ontdekkingen in Leiden*, Leiden : Primavera Pers.

Brandenburgh en Hessing 2005

Brandenburgh, C.R., en W.A.M. Hessing, 2005, *Matilo - Rodenburg - Roomburg*, Leiden : Gemeente Leiden/Dienst Bouwen en Wonen.

Bredie 1970

Bredie, A., 1970, *Toegang tot het verleden van de dorpen Ressen-Doornik, Bemmeler, Haalderen, Gendt, Doornenburg en Angeren*, Bemmeler : [z.n.].

Brekelmans 1986

Brekelmans, M., 1986, *Kastelen en buitenplaatsen : Monumenten in Rijswijk*, Rijswijk (ZH) : Gemeente Rijswijk.

Brill ed. 1885

Brill, W.G. ed., 1885, *Rijmkroniek van Melis Stoke*, 2 delen, Utrecht : Kemink & Zoon. [Werken van het Historisch Genootschap te Utrecht. Nieuwe serie, 40 en 42]

Brock 1825

Brock, A.C. 1825 [1978], *De stad en meierij van 's Hertogenbosch of derzelver beschrijving*, deel II, Veghel : Streekarchivaat 'Langs Aa en Dommel'.

Broeders 1992

Broeders, P.W.A., 1992, *Tuinen in de Lopikerwaard*, [z.p.] [IJsselstein] : Stichting Werkgroep Behoud Lopikerwaard.

Broekhuis 2002

Broekhuis, R., 2002, *Groninger Borgen. Adellijke Trots in de Ommelanden*, Groningen : Groninger Borgen Stichting.

Broekhuizen, Van Gangelen, Helfrich et al. 1994

Broekhuizen, P.H., H. van Gangelen, K. Helfrich et al. red., 1994, *Oudheden onder De Hunze*,

Groningen : Stichting Monument & Materiaal.

Brok 1996

Brok, Cees, 1996, 'Huize Hatert, een tipje van de sluier', *Enckevort*, 1996, 110-111, 147.

Brokamp 2007

Brokamp, Bertus, 2007, *Landweren in Nederland*, Utrecht : doctoraalscriptie Universiteit Utrecht.

Brokken 1982

Brokken, H.M., 1982, *Het ontstaan van de Hoekse en Kabeljauwse twisten*, Zutphen : Walburg Pers.

Brokken 2000

Brokken, H.M., red., 2000, *Heren van stand : Van Wassenae 1200-2000 : achthonderd jaar Nederlandse adelsgeschiedenis*, Den Haag : Stichting Hollandse Historische Reeks.

Bronkhorst 2000

Bronkhorst, Hans, 2000, 'Drakenburg, een verdwenen Baarns kasteel : Twee tekeningen uit het Rijksprentenkabinet', *Baerne*, 24(2000) nr. 3, 14-19.

Brouërius van Nidek 1732-33

Brouërius van Nidek, Matheus, 1732-33, *Het zegenpralent Kennemerlant .. deel I en II*, Amsterdam : A. en H. de Leth.

Brown 2009

Brown, Michael, 2009, *Scottish Baronial Castles*, Botley : Osprey Publishing. [Fortress, 82]

Brown, Preswitch en Coulson 1981

Brown, Allen, Michael Preswitch en Charles Coulson red., 1981, *Europese kastelen*, Bussum : Fibula - Van Dishoeck.

Bruijn en Van Gulik z.j.

Bruijn, H.M.A. de, en R. van Gulik, z.j., *Een middeleeuwse woontoren aan de Breestraat*, Beverwijk : z.n.

Budding 1861

Budding, h D., 1861, *Wandelingen door de Betuwe ter opsporing van Germaansche, Bataafsche en Romeinsche oudheden*, Tiel 1861.

Buitelaar 1993

Buitelaar, A.L.P., 1993, *De Stichtse ministerialiteit en de ontginningen in de Utrechtse Vechtstreek*, Hilversum : Verloren.

Bullinga 1993a

Bullinga, N., 1993, 'Lunenburg', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1993) nr. 4 [nr. 43], 17-22.

Bullinga 1993b

Bullinga, N., 'De Lunenburg, woontoren in het Kromme Rijngebied', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1993] nr. 1,

Bullinga 1993c

Bullinga, N., 1993, 'Het kasteel van Ooij', in: Bullinga en Offermans 1993, 117-220.

Bullinga 1994

Bullinga, N., 1994, 'Lunenburg', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1994) nr. 1 [nr. 44], 8-14.

Bullinga 1995

Bullinga, N., 1995, 'Kasteel Nederhemert', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1995] nr. 1, 148-152.

Bullinga en Kamphuis 1995a

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Oudegein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 356-359.

Bullinga en Kamphuis 1995b

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Rijsenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van

Drakestein et al. 1995, 396-399.

Bullinga en Kamphuis 1995c

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Hardenbroek', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 231-236.

Bullinga en Kamphuis 1995d

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Lunenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 295-299.

Bullinga en Kamphuis 1995e

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Walenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 468-471.

Bullinga en Kamphuis 1995f

Bullinga, Nicki, en Jan Kamphuis, 1995, 'Weerdenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 475-476.

Bullinga en Offermans 1993

Bullinga, Monique, en Piet Offermans, red., 1993, *De Ooij*, Nijmegen : Bandijk boeken.

Bult 1980

Bult, E.J., 1980, *Stichting Altena verslag 1978-1979 : Rapport betreffende de opgraving Altena bij Delft*, 1979, Delft : Stichting Altena.

Bult 1987

Bult, E.J., 1987, 'Moated sites in their economical and social context in Delfland', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XIII(1987), 21-39.

Bult 1988

Bult, E.J., 1988, 'Sociale en economische betekenis van begraven hofsteden in Delfland', *Westerheem*, 37(1988) nr. 2, 126-141.

Bult 2001

Bult, Epko J., 2001, 'Polanen. Een middeleeuws kasteel in Monster. Deel 2: De opgraving van Polanen', *Historisch Jaarboek Westland*, 14(2001), 67-96.

Bult 2005

Bult, E.J., 2005, 'Kastelen buiten Delft', *Delf. Cultuurhistorisch Bulletin Delft*, 7(2005) nr. 4, 1-6.

Bult, Koot, Moerman, et al. 2007

Bult, Epko, Hans Koot, Jacques Moerman, et al., 2007, *Middeleeuwse kastelen in en om Schipluiden : De kasteelontwikkeling in Delfland*, Schipluiden : Historische Vereniging Oud-Schipluiden.

Burgers 1991

Burgers, J.W.J., 1991, 'Tussen burgerij en adel. De financiële, politieke en maatschappelijke carrière van de Utrechtse patriciër Lambert de Vries (ca. 1250-1316?)', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991) nr. 1, 1-32.

Busse 1995

Busse, Wilhelm G., red., 1995, *Burg und Schloss als Lebensorte in Mittelalter und Renaissance*, Düsseldorf : Droste. [Studia Humanoria, 26]

Buurman 1959

Buurman, D.J.G., 1959, *Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen 1948-1958*, Arnhem : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen.

Buurman 1965

Buurman, D.J.G., 1965, *25 jaren Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen 1940-1965*, Arnhem : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen.

Cairns 1987

Cairns, C.T., 1987, *Irish tower houses. A Co. Tipperary Case Study*, z.p. : Group for the study of Irish Settlement. [Irish Settlement Studies, 2]

Cairns 1991

Cairns, Conrad, 1991, 'The Irish tower house - a military view', *Fortress*, (1991) nr. 11, 3-13.

Calkoen 1952

Calkoen, H.J., 1952, 'Proefgraving naar overblijfselen van de middeleeuwse burcht van Velsen', *Westerheem*, 1(1952) nr. 7-8, 77-79.

Calkoen 1967

Calkoen, H.J., 1967, *Velsen. Grepen uit de geschiedenis van een oude woonplaats in Kennemerland*, IJmuiden : Vermande.

Cancrinus 1960

S.C. [Cancrinus, S.], 1960, 'Een bakspiker te Ansen', *Oeze Volk*, 4(1960), 83-85.

Cancrinus 1976

Cancrinus, S., 1976, *Cancrinus vertelt: Drenthe van vroeger en nu*, Groningen : Holmsterland.

Canneman 1964

Canneman, E.A., 1964, 'De geschiedenis van het kasteel Duivenvoorde', *Leids Jaarboekje*, 1964, 145-148.

Canneman 1974

Canneman, E.A., 1974, 'In de provincie Utrecht, bij Langbroek, Walenburg', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1974) nr. 22, 42-53.

Canneman 1985

Canneman, E.A., 1985, *Walenburg huis en hof*, Amsterdam : Nederlandse Tuinenstichting.

Canneman 1989

Canneman, E.A., 1989, *Kastelen aan de Langbroekerwetering*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Canneman en Nieuwenhuis 1975

Canneman, E.A., en G.J.J. Nieuwenhuis, 1975, *Kasteel Duivenvoorde*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXIII]

Canneman en Nieuwenhuis 1987

Canneman, E.A., en G.J.J. Nieuwenhuis, 1987, *Kasteel Duivenvoorde*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 18]

Canneman en Van der Klooster 1967

Canneman, E.A., en L.J. van der Klooster, 1967, *De geschiedenis van het kasteel Duivenvoorde en zijn bewoners*, s-Gravenhage : Staatsuitgeverij.

Carmiggelt 2008

Carmiggelt, Arnold, 2008, 'Archeologie in Hellevoetsluis', *BOORnieuws*, (2008) nr. 10, 1-8.

Carmiggelt, Goossens en Guiran 1999

Carmiggelt, A., T.A. Goossens en A.J. Guiran, 1999, *Een 13e-eeuwse begraafplaats te Hellevoetsluis bij de uithof Oosthoek van de Vlaamse cisterciënzerabdij Ter Doest*, Rotterdam : BOOR. [BOORrapporten, 47]

Carmiggelt 2001

Carmiggelt, Arnold, red., 2001, *Opgespoord verleden : archeologie in de Betuweroute*, Abcoude : Uniepers.

Carmiggelt, Guiran en Van Trierum 2002

Carmiggelt, A., A.J. Guiran en M.C. van Trierum, 2002, *BOORbalans 5 : Bijdragen aan de bewoningsgeschiedenis van het Maasmondgebied*, Rotterdam : BOOR.

Cense en Hoek 1987

Cense, C., en C. Hoek, 1987, *Kasteel van Rhon*, Doorn : NKS [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 19]

Chatelain 1973a

Chatelain, A., 1973, 'Essai de typologie des donjons romans quadrangulaires de la France de l'Ouest', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, VI(1972), 43-58.

Chatelain 1973b

Chatelain, André, 1973, *Donjons romans des Pays d'Ouest*, Paris : Éditions A. & J. Picard.

Chatelain 1975

Chatelain, André, 1975, 'Les donjons quadrangulaires à contreforts des XIe et XIIe siècles',

Archeologia : tresor des ages, (1975) nr. 82, 46-56.

Classen 2009

Classen, Albrecht, 2009, 'Die Burg als Motiv in der Literatur des deutschen Spätmittelalters', in: Wagener, Lass, Kühtreiber et al. 2009, 199-216.

Coomans 1987

Coomans, C.W., 1987, *Wetenswaardigheden betreffende het kasteel Rijnhuizen*, Nieuwegein : FOM-instituut.

Cordfunke 1998

Cordfunke, E.H.P., 1998, 'Het versterkte huis te Akersloot', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1998] nr. 2, 331-334.

Corten 1991

Corten, A.J.A.M., 1991, *Kasteel Mheer*, Heerlen : privé-uitgave.

Coster 1932

Coster, H.P., 1932, 'De Groninger Borgen', *Oudheidkundig Jaarboek ; Bulletin KNOB*, 4de serie 1(1932), 78-85.

Coulson 1982

Coulson, Charles, 1982, 'Hierarchism in Conventual Crenellation : An Essay in the Sociology and Metaphysics of Medieval Fortification', *Medieval Archaeology*, XXVI(1982), 69-100.

Coulson 2004

Coulson, Charles, 2004, *Castles in Medieval society : Fortresses in England, France and Ireland in the Central Middle Ages*, Oxford: University Press.

Craandijk 1875-1884

Craandijk, J., 1875-1884, *Wandelingen door Nederland met pen en potlood*, Haarlem : Kruseman & Tjeenk Willink

Cramer 1968

Bureau voor Architectuur en Stedebouw Cramer-Riemersma-Godthelp, 1968, *Onderzoek naar de bouwgeschiedenis van kasteel 'De Doorwerth', Rapport I, onderzoek Kasteel De Doorwerth vanaf 1963*, Arnhem : typoscript.

Cramer 1985

Bureau voor Architectuur en Stedebouw Cramer-Riemersma-Godthelp, 1985, *Kasteel 'De Doorwerth'. Rapport II, onderzoek naar de bouwgeschiedenis tussen 1946 en 1980*, Arnhem : typoscript.

Cramer en Sack 2005

Cramer, Johannes, en Dorothee Sack, 2005, *Technik des Backsteinbaus im Europa des Mittelalters*, Petersberg : Michael Imhof. [Berliner Beiträge zur Bauforschung und Denkmalpflege, 2]

Creighton 2002

Creighton, O.H., 2002, *Castles and landscapes : Power, community and fortification in Medieval England*, London ; Oakville : Equinox.

Croockewit 1892

Croockewit, J.F., 1892, *Korte kroniek van het kasteel Duurstede*, Wijk bij Duurstede : C. Vonk.

Cruden 1960

Cruden, Stewart, 1960 [1981], *The Scottish Castle*, Edinburgh : Spurbooks.

Daim en Kühtreiber 2001

Daim, Falko, en Thomas Kühtreiber, Hg., 2001, *Sein & Sinn : Burg & Mensch*, St. Pölten : Niederösterreichisches Landesmuseum.

Daniëls 1995

Daniëls, Alexandra, 1995, 'Mijdrecht', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 325-327.

De Beaufort en Van den Berg 1968

Beaufort, R.F.P. de, en H.M. van den Berg, 1968, *De Betuwe*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

De Boer 1978

Boer, Dick Edward Herman de, 1978, *Graaf en grafiek : sociale en economische ontwikkelingen in het middeleeuwse 'Noordholland' tussen ± 1345 en ± 1415*, Leiden : New Rhine Publishers.

De Boer 2008

Boer, P.C. de, 2008, *Onsenoort onderzocht*, Amersfoort : ADC ArcheoProjecten. [ADC Rapport, 1155]

De Boer, Cordfunke en Sarfatij 1996

Boer, D.E.H. de, E.H.P. Cordfunke en H. Sarfatij red., 1996, *Wi Florens. De Hollandse graaf Floris V in de samenleving van de dertiende eeuw*, Utrecht : Matrijs.

De Boüard 1974

Boüard, Michel de, 1974, 'De l'aula au donjon : Les fouilles de la motte de La Chapelle á Doué-la-Fontaine (Xe-XIe siècle)', *Archéologie Médiévale*, III-IV(1973-1964), 5-110.

De Bounam de Ryckholt en Bouvy Coupery de St.-Georges 1979

Bounam de Ryckholt, Ph. de, en T. Bouvy Coupery de St.-Georges, 1979, *De vrije rijksheerlijkheid van Ryckholt in Zuid-Limburg*, De Woonstede door de eeuwen heen, (1979) nr. 42, 2-21.

De Bruijn 1994

Bruijn, M.W.J. de, 1994, *Husinghe ende hofstede*, Utrecht : Het Spectrum ; Stichtse Historische Reeks. [Stichtse Historische Reeks, 18]

De Bruin 2008

Bruin, R.E. de, 2008, 'Ridders aan de wetering. Een millenium adelsgeschiedenis in Oost-Utrecht', *Het Kromme Rijngebied*, 42(2008) nr. 1, 18-25.

De Bruyn en De Koning 1994

Bruyn, W.A. de, en H. de Koning, 1994, *Alles wel in Well*, Well : Stichting 1000-jaar Well.

De Graaf 1914

Graaf, J. de, 1914, 'De Boedelhof en zijne bewoners', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 17(1914), 65-84.

De Graaf 1926

Graaf, J. de, 1926 [1973], *Uit Gorssel's verleden : Bijdrage tot de geschiedenis van het platte land*, Arnhem : Gijsbers & Van Loon.

De Graaf 1979

Graaff, A.L. de, 1979, 'De inboedel van het kasteel Onsenoort in 1672', *Met gansen trou* 29(1979) nr. 5/6, 80-89.

De Groot 1984

Groot, A. de, 1984, 'Het stadhuis van Delft', *Bulletin KNOB*, 83(1984) nr. 1, 1-42. **De Jong 1989**
Jong, A.J. de, 1989, 'De oudste geschiedenis van "Stuivenes(t)", een eeuwenoude boerderij te Achterberg', *Oud Rhenen*, 8(1989) nr. 3, 18-23.

De Jong 1990

Jong, A.J. de, 1990, 'Verbouwing c.q. restauratie van Stuivenes(t) te Achterberg', *Oud Rhenen*, 9(1990) nr. 3, 34-36.

De Jong 1991

Jong, A.J. de, 1991, 'Hoe oud is Stuivenes te Achterberg?', *Oud Rhenen*, 10(1991) nr. 2, 61-64.

De Jong en Van Otterlo 1996

Jong, A.J. de, en C.L. van Otterlo, 1996, *Genealogie en heraldiek te Rhenen*, z.p. [Rhenen] : Hist. Ver. Oudheidkamer Rhenen en omstreken.

De Nerée tot Babberich 1917

Nerée tot Babberich, R.J.K.M. de, 1917, 'De Lymers en hare havezaten', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 20(1917).

De Ridder 1999

Ridder, T. de, 1999, *Historisch onbekend kasteelterrein ontdekt. Archeologisch onderzoek op voormalig Kolpabadterrein te Vlaardingingen*, *Midden-Delftkrant*, 23(1999) nr. 97, 4-10.

De Ridder 2001a

Ridder, Stef de, 2001, 'Kastelen, sloten en buitens in Overschie', *Nederlandse Historiën*, 35(2001) nr. 4, 2-43.

De Ridder 2001b

Ridder, T. de, 2001, *Van donk tot stad : Water: vriend en vijand*, Vlaardingen : VLAK.

De Rijcke 1981

Rijcke, P. de, 1981, *Wetenswaardigheden betreffende het kasteel Rijnhuizen en omstreken*, Nieuwegein : G.J. Bestebreurtje.

De Rijk 1996

Rijk, Barbara de, 1996, 'Tussen vesting en residentie: de zestiende eeuw', in: Janssen, Kylstra-Wielinga en Olde Meierink red. 1996, 112-139.

De van der Schueren 1902

Schueren, J.B. de van der, 1902, 'Familie-aanteekeningen van de geslachten Roon, Grave of Grez en Sinte-Guéricx.', *De Nederlandsche Leeuw*, 20(1902) nr. 2, 17-22.

De Vink 1903

Vink, A.W. de, 1903, 'Voorburgsche buitenplaatsen', *Jaarboek Die Haghe*, 1903, 261-453.

De Voogd 1983

Voogd, B. de, 1983, 'Kasteel Spreeuwenstein en de Hofdijk', *Kontakt (Kontaktblad Vereniging 'De Motte')*, 7(1983) nr. 2, 17-25.

De Vries 1954

Vries, W. de, 1954, 'Bijdragen tot de geschiedenis van het rechterlijk bestel in Gelderland', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, LIV(1954), 31-56.

De Vries 1994

Vries, Dirk J. de, 1994, *Bouwen in de late middeleeuwen*, Utrecht : Matrijs.

De Vries 1997

Vries, Dirk J. de, 1997, 'Monumenten dendrochronologisch gedateerd (7). Huizen', *Bulletin KNOB*, 96(1997) nr. 6, 218-225.

De Vries 2000

Vries, Dirk J. de, 2000, 'Vergelijkend natuurwetenschappelijk dateringsonderzoek', *Bulletin KNOB*, 99(2000) nr. 3, 74-84.

De Waard 1994

Waard, G.H.P. de, 1994, 'De geschiedenis van het huis of de ridderhofstad 'Rijnenburg'', *Cronyck de Geyn*, 16(1994) nr. 2, 22-28.

De Werd 1980

Werd, Guido de, 1980, *Jan de Beijer (1703-1780) : Tekeningen van Emmerik tot Roermond*, Venlo : Van Spijk.

De Win en Renaud 1975

Win, J.Th.H. de, en J.G.N. Renaud, 1975, *'Kastelen' in Limburg*, z.p. [Venlo] : Stichting Limburgse Kastelen.

De Wit 1979

Wit, P.S.A. de, 1979, *Woontorens in zuid-oost Utrecht*, z.p. z.n. (Architectuurscriptie TU Delft).

De Wit 1988

Wit, P.S.A. de, 1988, 'Woontorens in zuidoost Utrecht', *Tussen Rijn en Lek*, 22(1988) nr. 1, 8-31.

Defilet en De Ridder 2002

Defilet, M.P., en T. de Ridder, red., 2002, *VLAK-verslag 4.1 : 'd' Engelsche Boomgaert' 6.123*, Vlaardingen : VLAK.

Defilet en Stokkel 2006

Defilet, M., en D. Stokkel, 2006, *Een archeologisch bureau-onderzoek in het kader van het bestemmingsplan Holy Zuidwest, gemeente Vlaardingen (Z.-H.)*, Groningen : ARC. [ARC-Rapporten, 2006-84]

Dek 1966

- Dek, A.W.E., 1966, 'Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Van Arkel. Hoofdstuk II, het geslacht Van Haestrecht', *De Nederlandsche Leeuw*, 83(1966) nr. 10, 340-360.
- Dekker 1976**
Dekker, C., 1976, *Inventaris van het archief van het huis Oudegein en de heerlijkheid 't Gein 1295-1963*, Utrecht : Rijksarchief Utrecht.
- Dekker 1981**
Dekker, C., 1981, 'De gebroeders Willem, Gerrit en Gijsbert van Zijl, domkanunniken te Utrecht in de tweede helft van de 14e eeuw', *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"*, 1981, 61-84.
- Dekker 1983**
Dekker, C., 1983, *Het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen. Een institutioneel-geografische studie*, Zutphen : De Walburg Pers. [Stichtse Historische Reeks, 9]
- Dekker 1991**
Dekker, A., 1991, 'Het huis Crayesteyn in Tricht', *Mededelingen van de Historische Kring West-Betuwe*, 19(1991) nr. 3, 10-18.
- Delahaye 1979a**
Delahaye, A. red., 1979, *De Heren XVII van Nassau Brabant*, Zevenbergen : Archivaat Nassau-Brabant. [Publikaties van het archivaat Nassau-Brabant, 50/52]
- Delahaye 1979b**
Delahaye, A., 1979, 'Het kasteel van Zevenbergen', in: Delahaye 1979a, 337-357.
- Den Boer 1993**
Boer, H. den, 1993, 'Holy', *Ons Voorgeslacht*, 48(1993) nr. 443, 417-438.
- Den Hartog 2002**
Hartog, Elizabeth den, 2002, 'So en sel nyemand burghen noch vesten maken...' Over de verhouding tussen de stad Leiden en de omliggende kastelen', in: Den Hartog, Van Immerseel en Coops 2002, 9-32.
- Den Hartog, Van Immerseel en Coops 2002**
Hartog, E. den, R.H.M. Van Immerseel en A. Coops, red., 2002, *Kastelen en buitenplaatsen in en rond Leiden*. [Jaarboek Kastelenstichting Holland en Zeeland 2001-2002]
- Den Hartog, Van Immerseel en Coops 2005**
Hartog, E. den, R.H.M. Van Immerseel en A. Coops, red., 2005, *De ruïnes van Teylingen en Brederode verbeeld*, Haarlem : Kastelenstichting Holland en Zeeland. [Jaarboek Kastelenstichting Holland en Zeeland, 2005]
- Deroeux 1986**
Deroeux, Didier, red., 1986, *Terres cuites architecturales au Moyen Âge*, (Textes du Colloque de St. Omer, 7-9 juin 1985) (Mémoires de La Commission départementale d'Histoire et d'Archéologie du Pas-de-Calais 22/2), Arras : Musée de Saint-Omer 1986.
- Des Tombe 1906**
N.N. [Tombe, J.W. des], 1906, 'De toren van Lunenburg', *De Navorscher*, 56(1906), 663-665.
- Detsicas 1981**
Detsicas, Alec, red., 1981, *Collectanea Historica : Essays in memory of Stuart Rigold*, Maidstone : Kent Archaeological Society.
- Diependaal en Kremer 2009**
Diependaal, Sander, en Hantzen Kremer, 2009, 'Aylbada en Takuma', *Vitruvius*, 2(2009) nr. 7, 28-33.
- Dijckmeester-De Brauw 1989**
Dijckmeester-de Brauw, L.A., 1989, *Slot Haamstede*, [Doorn] : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 21 [= 22]]
- Dijckmeester-De Brauw en Dijckmeester 1982**
Dijckmeester-de Brauw, L.A., en F.Th. Dijckmeester, 1982, *Het slot Haamstede*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XVII]
- Dijkstra en De Boer 2005**
Dijkstra, J., en P.C. de Boer, 2005, *Huis te Vleuten*, Amersfoort : ADC Archeoprojecten.

Dijkstra, van Galen, Jansen, et al. 2011

Dijkstra, Karlien, Haro van Galen, Sunny Jansen et al., 2011, *Slot Loevestein ontrafeld: 650 jaar bouwgeschiedenis*, Poederloijen : Stichting Museum Slot Loevestein.

Dixon 1979

Dixon, Philip, 1970, 'Towerhouses, Pelehouses and Border Society', *The Archaeological Journal*, 136(1979), 240-252.

Dixon 1990

Dixon, Philip, 1990, 'The donjon of Knaresborough: the castle as theatre', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XIV(1990), 121-139.

Dixon 1993

Dixon, Philip, 1993, 'Mota, Aula et Turris: the manor-houses of the Anglo-Scottish border', in: Meirion-Jones en Jones 1993, 22-48.

Dixon 1998

Dixon, Philip, 1998, 'Design in castle-building : the controlling of access to the Lord', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XVIII(1998), 47-57.

Dixon en Lott 1993

Dixon, Philip, en Beryl Lott, 1993, 'The courtyard and the tower: contexts and symbols in the development of late medieval great houses', *Journal of the British Archaeological Association*, CXLVI(1993), 93-101.

Dixon en Marshall 1993a

Dixon, Philip, en Pamela Marshall, 1993, 'The Great Tower in the Twelfth Century: The Case of Norman Castle', *The Archaeological Journal*, 150(1993), 410-432.

Dixon en Marshall 1993b

Dixon, Philip, en Pamela Marshall, 1993, 'The great tower at Hedingham Castle: a reassessment', *Fortress*, (1993) nr. 18, 16-23.

Doeleman 1982

Doeleman, Frits, 1982, *De heerschappij van de proost van Sint Jan in de middeleeuwen 1085-1594*, Zutphen : De Walburg Pers. [Stichtse Historische Reeks, VI]

Dolfijn, Kylstra en Penders 1989

Dolfijn, Marceline J., E.M. Kylstra en Jean Penders, 1989, *Utrecht. De huizen binnen de singels. Beschrijving*, 's-Gravenhage : SDU Uitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Dommerholt 2005

Dommerholt, Jonna, 2005, *Kastelen en buitens in 'Oud'-Nieuwegein*, Nieuwegein : Historische Kring Nieuwegein.

Don 1992

Don, P., 1992, *Voorne-Putten*, Zeist : RDMZ ; Zwolle : Waanders. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Donkersloot-De Vrij 1985

Donkersloot-de Vrij, Marijke, 1985, *De Vechtstreek. Oude kaarten en de geschiedenis van het landschap*, Weesp.

Donnelly 1999

Donnelly, Colm J., 1999, 'A typological study of the tower houses of County Limerick', *Journal of the Royal Society of Antiquaries of Ireland*, 129(1999), 19-30.

Doperé en Corens 2002

Doperé, Frans, en Kjell Corens, 2002, *Huizen in torens : De Zichemse Maagdentoren en andere donjons*, Antwerpen : Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen.

Doperé en Ubregts 1991

Doperé, F., en W. Ubregts, 1991, *De donjon in Vlaanderen. Architectuur en wooncultuur*, Brussel : Gemeentekrediet ; Leuven : Universitaire Pers Leuven. [Acta Archaeologica Lovaniensia - Monographiae, 3]

Douma 1995a

- Douma, H., 1995, 'Een paar bijzonderheden omtrent de heren van Kuyc en het landgoed Tongelaar uit de 14e eeuw', *Merlet*, 31(1995) nr. 2/3, 41-42.
- Douma 1995b**
 Douma, H., 1995, 'Inventaris van de inboedel van kasteel Tongelaar in 1789', *Merlet*, 31(1995) nr. 2/3, 48-53.
- Dral 1992**
 Dral, Wim J., 1992, 'De middeleeuwse woontoren van Hilversum', *Eigen Perk*, 12(1992) nr. 3, 119-122.
- Dubbe 1966**
 Dubbe, B., 1966, *De kacheloven in onze gewesten*, Lochem : De Tijdstroom.
- Duindam 1991**
 Duindam, J., 1991, *De eeuwwende 1700, deel 2, Geschiedenis*, Utrecht : Bureau Studium Generale Universiteit Utrecht.
- Duindam 1992**
 Duindam, J., 1992, *De eeuwwende 1800, deel 2, Geschiedenis en kunsten*, Utrecht : Bureau Studium Generale Universiteit Utrecht.
- Dukes-Greup 1984a**
 Dukes-Greup, M.A., 1984, *Oudaen : 't huys met sijn optreckende brugge*, Alphen aan den Rijn : Repro Holland.
- Dukes-Greup 1984b**
 Dukes-Greup, M.A., 1984, 'De ridderhofstad Oudaen te Breukelen', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1984) nr. 64.
- Dukes-Greup 1993**
 Dukes-Greup, M.A., 1993, *Vecht en Veste*, Delft : Publikatieburo Bouwkunde.
- Dukes-Greup 1995**
 Dukes-Greup, Ineke, 1995, 'Oudaen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 351-355.
- Durdik 1995**
 Durdik, Tomás, 1995, 'Wohntürme böhmischer Burgen', in: Müller 1995, 135-155.
- Durham 2008**
 Durham, Keith, 2008, *Strongholds of the border reivers : Fortifications of the Anglo-Scottish Border 1296-1603*, Botley : Osprey Publishing. [Fortress, 70]
- d'Ursel, Genicot, Spède et al. 2000**
 d'Ursel, C., L.Fr. Genicot, R. Spède et al., 2000, *Donjons médiévaux de Wallonie, 1, Province de Brabant*, Namur : Ministère de la Région wallone.
- d'Ursel, Genicot, Spède et al. 2001**
 d'Ursel, C., L.Fr. Genicot, R. Spède et al., 2001, *Donjons médiévaux de Wallonie, 2, Province de Hainaut*, Namur : Ministère de la Région wallone.
- d'Ursel, Genicot, Spède et al. 2003**
 d'Ursel, C., L.Fr. Genicot, R. Spède et al., 2003, *Donjons médiévaux de Wallonie, 3, Province de Liège*, Namur : Ministère de la Région wallone.
- Duvosquel 1985**
 Duvosquel, Jean-Marie, red., 1985, *Vlaanderen in de albums de Croy*, Brussel : Crédit communal de Belgique.
- Eadie 2009**
 Eadie, Gillian, 2009, *A New Approach to Identifying Functions in Castles: A Study of Tower Houses in Ireland*, Belfast : Queen's University Belfast (thesis).
- Ebbinge Wubben 1846**
 Ebbinge Wubben, F.A., 1846, 'Beschrijving van de havezathen in Overijssel', *Overijsselsche Almanak voor oudheid en letteren*, 11(1846), 105-144.
- Ebhardt 1939**
 Ebhardt, B., 1939, *Der Wehrbau Europas im Mittelalter*, Berlin : Deutsche Verlagsgesellschaft.

Ebner 1976

Ebner, Herwig, 1976, 'Die burg als Forschungsproblem mittelalterlicher Verfassungsgeschichte', in: Patze 1976, Band I, 11-82.

Eerdbeek-Claasen 1930

Eerdbeek-Claasen, M.L.H., 1930, 'Het Zant en zijne bewoners', *Leids Jaarboekje* 1930, 105-138.

Eggert en Schepers 1985

Eggert, A, en J. Schepers, 1985, *Spieker, "Bauernburgen", Kemenaden. Bäuerliche Speicherbauten im Münsterland*, Münster : Aschendorff.

Eiynck 1984

Eiynck, A., 1984, 'Haus und Hof in Westmünsterland', in: Elling en Eiynck 1984, 15-220.

Eiynck 1988

Eiynck, A., 1988, 'Steinspeicher und Gräftenhöfe', in: Wiegmann en Kaspar 1988, 307-374.

Eliëns 1983

Eliëns, F.M., 1983, 'Huis Poelwijk en de voormalige kastelen te Gendt', in: Van den Bergh-Rensen 1983, 51-67.

Eliëns 1986

Eliëns, F.M., 1986, *Het slot Loevestein*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 13]

Eliëns en Harenberg 1984

Eliëns, F.M., en J. Harenberg, 1984, *Middeleeuwse kastelen van Gelderland*, Rijswijk : Elmar.

Elling en Eiynck 1984

Elling, W. und A. Eiynck, 1984, *Ländliches Bauen im Westermünsterland*, Vreden : Heimatverein Vreden.

Elward en Karstkarel 1990

Elward, Ronald, en Peter Karstkarel, 1990, *Stinsen en states : adellijk wonen in Friesland*, Drachten/Leeuwarden : Friese Pers Boekerij.

Emmens, Steehouwer, Verweij et al. 1996

Emmens, K., K.J. Steehouwer, M.S. Verweij et al. red., 1996, *Monumenten en bouwhistorie*, Zwolle : Waanders ; Zeist : RDMZ. [Jaarboek Monumentenzorg 1996]

Engelen en Eliëns 1984

Engelen, J.M. van, en F.M. Eliëns, 1984, *Kasteel Hedel*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 5]

Enklaar 1943

Enklaar, D.Th., 1943, *De Ministerialiteit in het Graafschap Holland*, Assen : Van Gorcum & Comp.

Enklaar 1950

Enklaar, D.Th., 1950, *De Stichtse landbrief van 1375*, Amsterdam : Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij.

Ericson, Dersch en Rauch 2004

Ericson, Jonathon E., Oliver Dersch en Friedel Rauch, 2004, 'Quartz hydration dating', *Journal of Archaeological Science*, (2004) nr. 31, 883-902.

Ervynck, Degryse, Vandenabeele et al. 2009

Ervynck, Anton, Patrick Degryse, Peter Vandenabeele et al., 2009, *Natuurwetenschappen en archeologie. Methode en interpretatie*, Leuven/Den Haag : Acco.

Essers 1973

Essers, H.A. red., 1973, *Stokstraatgebied Maastricht*, Maastricht : Gemeente Maastricht.

Essink en Van Wagenberg 1968

Essink, H., en F. van Wagenberg, 1968, *Tongelaar. Van domeingoed der Heren van Cuijk naar particulier bezit van Belgische edellieden*, Grave ; Vlijmen : privé-uitgave.

Evers, Frijhoff, Nijsten et al. 2003

Evers, M., W.Th.M. Frijhoff, G. Nijsten et al. red., 2003, *Het hertogdom Gelre*, Utrecht :

Matrijs.

Eweg 2007

Eweg, Henk, 2007, 'Ootmarsum, een grensstadje met bisschoppelijke signatuur', *Overijsselse Historische Bijdragen*, 122(2007), 127-134.

Exaltus 1997

Exaltus, R.P., 1997, *Gemeente Zevenbergen; archeologisch onderzoek naar de resten van het voormalige kasteel Zevenbergen*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 285]

Exaltus, Orbons en Nuijten 1995

Exaltus, R.P., P.J. Orbons en I.M.C. Nuijten, 1995, *Vijfheerenlanden : archeologisch onderzoek kasteel Hagestein*, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-rapport, 153]

Eyck van Zuylichem 1855

Eyck van Zuylichem, F.N.M., 1855, *Kort overzicht over de versterkingen en kasteelen in ons land, tot op de 16de eeuw*, Montfoort : Landbouwkundig Gesticht.

Eyck van Zuylichem 1872

Eyck van Zuylichem, F.N.M., 1872, 'Wadestein', *Geldersche Volksalmanak* 1872, 88-93.

Fahne 1880

Fahne, A., 1880, *Das Geschlecht Mumm oder Momm, III. Band*, Düsseldorf : Schaub.

Faulkner 1960

Faulkner, P.A., 1960, 'Domestic planning from the twelfth to the fourteenth centuries', *The Archaeological Journal*, CXV(1958), 150-183.

Faulkner 1964

Faulkner, P.A., 1964, 'Castle planning in the fourteenth century', *The Archaeological Journal*, CXX(1963), 215-235.

Fawcett 1994

Fawcett, R., 1994, *Scottish architecture from the accession of the Stewarts to the Reformation, 1371-1560*, Edinburgh : Edinburgh University Press.

Feenstra 1988

Feenstra, H., 1988, *Adel in de Ommelanden*, Groningen : Wolters-Noordhoff/Forsten.

Feith 1902

Feith, J.A., 1902, 'Het huis ten Dijke', *Bulletin NOB*, 4(1902) nr. 2, 50-56.

Feith 1923

Feith, W.G., 1923, 'De bouw van den Gelderschen Toren', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 26(1923), 82.

Flokstra 2005

Flokstra, M., 2005, *Kastelen in het land van Kessel*, Geysteren : Stichting Nieuwland.

Fockema Andreae 1968

Fockema Andreae, S.J., 1968, *Duizend jaar bouwen in Nederland*, deel 1, Amsterdam : Allert de Lange.

Fockema Andreae, Renaud en Pelinck 1952

Fockema Andreae, S.J., J.G.N. Renaud en E. Pelinck, 1952 [1974], *Kastelen, ridderhofsteden en buitenplaatsen in Rijnland*, Arnhem : Gijsbers & Van Loon.

Formsma, Luijtjens-Dijkveld Stol en Pathuis 1973

Formsma, W.J., R.A. Luitjens-Dijkveld Stol en A. Pathuis, 1973, *De Ommelander borgen en steenhuizen*, Assen : van Gorcum & Co.

Frankewitz 2003

Frankewitz, Stefan, 2003, 'De Gelderse landsheerlijke burchten van de dertiende tot het eind van de vijftiende eeuw', in: Evers, Frijhoff, Nijsten et al. 2003, 187-206.

Frey 2012

Frey, Christian, 2012, 'Frühmittelalterliche Burgen als erzählte Orte', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, 25(2012), 177-182.

Friederichs 1970

Friederichs, H.F., 1970, *Die Reichsfreiherrn von Ritter zu Groenesteyn und ihre Vorfahren. II. Das Utrechter Geslecht de Ridder 1220 - 1650 - 1730*, Neustadt a.d. Aisch : Degener.

Friso 1995

Friso, K., 1995, 'Aller, Oldenaller en Arler', *Jaarboek Puttens Historisch Genootschap*, 1995, 21-35.

Gaimster, Redknap en Wegner 1988

Gaimster, D.R.M., M. Redknap en H.H. Wegner, 1988, *Zur Keramik des Mittelalter und der beginnenden Neuzeit im Rheinland. Medieval and later pottery from the Rhineland and its markets*, Oxford : B.A.R.

Gelderman en Hagedoorn 1994

Gelderman, Edzard, en Jaap Hagedoorn, red., 1994, *Een aardsch paradijs : De buitenplaatsen Boschwijk, Landwijk en Veldwijk nabij Zwolle*, Zwolle : Waanders.

Genicot 1976

Genicot, Luc Fr., 1976, *Het groot kastelenboek van België : Burchten en hoevekastelen*, Brussel : Marc Vokaer.

Genicot, Léonard, Spède et al. 2003

Genicot, L.Fr., N. Léonard, R. Spède et al., 2003, *Donjons médiévaux de Wallonie, 4, Province de Namur*, Namur : Ministère de la Région wallone.

Genicot, Spède en Weber 2002

Genicot, L.Fr., R. Spède en Ph. Weber, 2002, *Les tours d'habitation seigneuriales du Moyen Age en Wallonie : analyse archéologique d'une typologie*, Namur : Ministère de la Région wallone.

Genicot, Spède en Weber 2004

Genicot, L.Fr., R. Spède en Ph. Weber, 2004, *Donjons médiévaux de Wallonie, 5, Province de Luxembourg*, Namur : Ministère de la Région wallone.

Gerlagh 1997

Gerlagh, Bert, 1997, 'Het leven van Cornelis Pronk', in: Kooijmans, De Jong en Brokken 1997, 35-66.

Gerlagh, Kasteleyn en Otten 1997

Gerlagh, Bert, Leonard Kasteleyn en Jeanine Otten, 1997, 'Leerlingen van Pronk', in: Kooijmans, De Jong en Brokken 1997, 151-170.

Gevers en Mensema 1983

Gevers, A.J., en A.J. Mensema, 1983, *De havezaten in Salland en hun bewoners*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Gevers en Mensema 1995

Gevers, A.J., en A.J. Mensema, 1995, *De havezaten in Twente en hun bewoners*, Zwolle : Waanders ; Zwolle : Rijksarchief in Overijssel.

Gevers, Gietman, Kuiper et al. 2007

Gevers, Arnold, Conrad Gietman, Yme Kuiper et al. red., 2007, *Mensen van adel : Beelden, manifestaties, representaties*, Hilversum : Verloren.

Gevers, Mensema en Mooijweer 2004

Gevers, A.J., A.J. Mensema en Js. Mooijweer, 2004, *De havezaten in het land van Vollenhove en hun bewoners*, Alphen a/d Rijn : Canaletto/Repro-Holland. [Adelsgeschiedenis II]

Geytenbeek 1982a

Geytenbeek, E.A., 1982, 'Neo-gotiek op de Ridderhofstad Hindersteyn te Langbroek', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1982) nr. 55, 54-67.

Geytenbeek 1982b

Geytenbeek, E.A., 1982, 'De ridderhofstad Hindersteyn (I)', *Tussen Rijn en Lek*, 16(1982) nr. 2, 19-36.

Geytenbeek 1982c

Geytenbeek, E.A., 1982, 'De Ridderhofstad Hindersteyn (II)', *Tussen Rijn en Lek*, 16(1982) nr. 3, 1-14.

Geytenbeek en Hermans 1995

Geytenbeek, Eric, en Taco Hermans, 1995, 'Hindersteyn', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 254-258.

Goethals 1848

Goethals, F.V., 1848, *Histoire Généalogique de la maison de Hornes, Extraite du Dictionnaire Généalogique et Héraldique des Familles Nobles du Royaume de Belgique*, Bruxelles : Polack-Duvivier.

Good en Tabraham 1988

Good, George L., en Christopher J. Tabraham, 1988, 'Excavations at Smailholm Tower, Roxburghshire', *Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland*, 118(1988), 231-266.

Gorissen 1959

Gorissen, Friedrich, 1959, *Die Burgen im Reich von Nimwegen, ausserhalb der Stadt Nimwegen*, Krefeld : Verein Linker Niederrhein Krefeld.

Grevenstuk 1947

Grevenstuk, W.F., 1947, 'Het dorp Ter Aa en omgeving in vroeger eeuwen', *Jaarboek Niftarlake*, 1947.

Groenendijk 1989

Groenendijk, H.A., 1989, 'Dollartflucht oder allmähliche Siedlungsverschiebung? Ein Steinhaus und Wirtschaftsspuren aus dem späten Mittelalter im überschlickten Moor bei Vriescheloo (Gem. Bellingwedde, Prov. Groningen)', *Palaeohistoria*, 31(1989), 267-305.

Groesbeek 1955

Groesbeek, J.W., 1955, 'De oudste bewoners van het huis Ter Does te Leiderdorp', *Leids Jaarboekje*, 1955, 59-79.

Groesbeek 1977

Groesbeek, J.W., en J.L. Guldemon, 1977, *Huis ter Kleef*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXIX]

Groesbeek 1981

Groesbeek, J.W., 1981, *Middeleeuwse kastelen van Noord-Holland. Hun bewoners en bewogen geschiedenis*, Rijswijk : Elmar.

Groot, Van Hees, Hermans et al. 2012

Groot, Caspar, Rob van Hees, Taco Hermans, et al. red., 2012, *Historisch metselwerk*, Zwolle : Wbooks.

Grossman 1990

Grossman, G.U., 1990, *Renaissance in Nord-Mitteleuropa 1*, München ; Berlin : Deutscher Kunstverlag.

Gruben 2009

Gruben, R.J.W.M., 2009, 'Huis Hatert. Woontoren of compact torenkasteel?', in: Janssen en Landewé 2009, 173-191.

Gruben 2012

Gruben, Rob, 2012, 'Kastelen: nieuw onderzoek, nieuwe inzichten?', in: Aarts, Landewé, Olde Meierink et al. 2012, 145-163.

Gruben en Glaudemans 1995

Gruben, R.J.W.M., en A.H.M. Glaudemans, 1995, *Nijmegen, Huis Hatert : Bouwhistorische opname en waardestelling*, Den Bosch : IBID.

Gruben, Mooren en Peters 2009

Gruben, R.J.W.M., J.R. Mooren en S.A.L. Peters, 2009, 'Groesbeek : De morfologische ontwikkeling van een eenvoudige woontoren', in: Janssen en Landewé 2009, 193-213.

Gruben, Wielinga en Saan 2008

Gruben, Rob, Annemieke Wielinga en Marjolijn Saan, 2008, *De Delftse colleges kastelenkunde van prof.dr. Jaap Renaud*, Den Bosch : BAAC ; Wijk bij Duurstede : NKS.

Guiran 2000a

Guiran, A.J., 2000, *Een 13e-eeuwse bakstenen woontoren te Hellevoetsluis, bij de uithof*

Oosthoek van de Vlaamse cisterciënzerabdij Ter Doest, . [BOORapporten, 56]

Guiran 2000b

Guiran, A.J., 2000, 'Ravense Hoek' openbaart middeleeuwse sporen', *Scarabee*, 8(2000) nr. 3, 6-9.

Haagen 2009

Haagen, Jozefien, red., 2009, *Kasteel Waardenburg : Weerbaar en veelzijdig*, Zwolle : Waanders.

Haasloop Werner 1852

Haasloop Werner, G., 1852, 'Oostende', *Geldersche Volksalmanak*, 1852, 163-174.

Hage 1996

Hage, A.L.H., 1996, 'Een "clerc"schrijft geschiedenis: Melis Stoke en de Rijmkroniek van Holland', in: De Boer, Cordfunke en Sarfatij 1996, 244-258.

Hagoort 1984

Hagoort, W.I., 1984, *Bijdrage tot de toponymie van Putten*, Utrecht : doctoraalscriptie RU Utrecht.

Halbertsma 1954

Halbertsma, H., 1954, 'De kroniek van de Witherenabdij "Mariendal" te Lidlum', *Berichten ROB*, 5(1954), 94-136.

Halbertsma 1977

Halbertsma, H., 1977, 'Werkendam : Voormalig kasteel Muilwijk', *Bulletin KNOB*, 76(1977) nr. 2, 136-138.

Harenberg 1969

Harenberg, J., 1969, *De kastelen van Graafschap en Liemers*, Zutphen : Van Someren-H.W. ten Bosch.

Harenberg 1983

Harenberg, J., 1983, 'Het definitieve einde van het slot te Bronkhorst', *Jaarboek Achterhoek en Liemers*, 1983, 26-31.

Harenberg 1985

Harenberg, J., 1985, 'De Boedelhof te Eefde', *Ons Markenboek*, 3(1985) nr. 4, 18-26.

Harenberg 1987

Harenberg, J., 1987, *Kastelen rond Zutphen I*, Zutphen : Walburg Pers.

Harenberg 1988

Harenberg, J., 1988, *Kastelen rond Zutphen II*, Zutphen : Walburg Pers.

Harenberg 1990

Harenberg, J., 1990, *Adellijke huizen in het richteramtb Doesborgh*, Doesburg : Hist. Ver. Stad en Ambt Doesborgh ; Rabeling.

Harenberg 1992

Harenberg, J., 1992, 'Verdwenen kastelen: het slot te Bronkhorst', *Den Schaorpaol*, 13(1992) nr. 3, 12-18.

Harenberg 1999

Harenberg, Jan, 1999, *Eens bolwerk van de adel : Kastelen en landhuizen in de Achterhoek en Liemers*, Alphen aan den Rijn : Canaletto/Repro Holland.

Harenberg 2000

Harenberg, Jan, 2000, 'Twee verkeersslachtoffers in de Achterhoek: Rijswijck en de Boswaay', *Jaarboek Achterhoek en Liemers*, 23(2000), 87-95.

Harenberg 2002

Harenberg, J., 2002, *De Voorst*, Alphen aan den Rijn : Canaletto/Repro-Holland.

Harenberg 2003

Harenberg, Jan, 2003, *Geneugten van het buitenleven : Landhuizen in Oost-Gelderland*, Alphen a/d Rijn : Canaletto/Repro-Holland.

Harenberg 2007

Harenberg, Jan, 2007, *Havezaten en adellijke huizen in de Liemers*, Alphen a/d Rijn :

Canaletto/Repro-Holland.

Harenberg en Schellart 1964

Harenberg, J., en A.I.J.M. Schellart, 1964, *Spijkers zoeken?*, Amsterdam : Stichting IVIO. [AO-reeks, 1019]

Harzing 1960

Harzing, W., 1960, 'De riddermatige ambachts heerlykheid Rijsenburg. Een kaart uit 1797.', *Maandblad Oud-Utrecht*, 33(1960), 67-68.

Harzing 1967

Harzing, W., 1967, 'De riddermatige hofstede en ambachtsheerlijkheid Rijsenburg', *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"*, 1967, 75-82.

Haslinghuis en Janse 1997

Haslinghuis, E.J. en H. Janse, 1997, *Bouwkundige termen*, Leiden : Primavera Pers.

Haupt 1995

Haupt, Barbara, 1995, 'Die Kemenate der hochmittelalterlichen Burg im Spiegel der zeitgenössischen (volkssprachigen) Literatur', in: Busse 1995, 129-145.

Heeringa 2003

Heeringa, K., 2003, *Inventaris van het archief van het kapittel van de Dom te Utrecht (722) 1220-1811 (1841)*, Utrecht : Het Utrechts Archief.

Heijmans 2004

Heijmans, Bernard, m.m.v. Jacqueliën Vroemen, 2004, 'Bouwhistorie en restauratie van De Vuylcop', *GM Kwadraat*, (2004) nr. 4, 26-30.

Heijmink Liesert en De Keijzer 1968

Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J. de Keijzer, 1968, 'Ridderhofstad "Schalkwijk"', *Tussen Rijn en Lek*, 2(1968) nr. 3, 2-5.

Heijmink Liesert en De Keijzer 1969

Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J. de Keijzer, 1969, 'Ridderhofstad 'Vuylcoop'', *Tussen Rijn en Lek*, 3(1969) nr. 3, 7-10.

Heine 2005

Heine, Hans-Wilhelm, 2005, 'Anmerkungen zum Klappspiegelfragment aus der Alten Burg Warberg im Elm (Ldkr. Helmstedt)', in: Holdorf 2005, 101-109.

Hendriks 1992

Hendriks, J., 1992, 'Kernmottes: relictten van gefrusteerde elites?', *Het Brabants Kasteel*, 15(1992) nr. 3/4 [1993], 54-67.

Hendrikse en Goldschmitz-Wielinga 1998

Hendrikse, Henk, en Leida C.J. Goldschmitz-Wielinga, 1998, 'Het vondstmateriaal uit het kasteel van Souburg', in: Schoups en Wiggers 1998, 107-132.

Heniger 1982

Heniger, J., 1982, 'Beleg van Hagestein in 1405', *In het land van Brederode*, 7(1982) nr. 2/3, 32-44.

Hermans 1983

Hermans, D.B.M., 1983, 'De ontstaangeschiedenis van de Langbroekerwetering', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1983], XXXIII-XXXIV.

Hermans 1995a

Hermans, Taco, 1995, 'De Beesde', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 126-128.

Hermans 1995b

Hermans, Taco, 1995, 'Rhijnestein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 376-380.

Hermans 1996

Hermans, Taco, 1996, 'Materiaal en personeel bij het onderhoudswerk van slot Loevestein in de 14de, 15de en 16de eeuw', in: Emmens, Steehouwer, Verweij et al. 1996, 211-219.

Hermans 1997

Hermans, D.B.M., 1997, 'Castellogica in het kort: De Rode Toren te Heteren', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1997] nr. 2/3, 267-272.

Hermans 1999

Hermans, D.B.M., 1999, *Gemeente Druten. Afferden, Kerkweg 10. Bouwhistorische verkenning*, Arnhem : Gelders Genootschap.

Hermans 2000

Hermans, D.B.M., 2000, *Buitenplaats Nijenburg*, Delft : Kamphuis, bureau voor bouwhistorie.

Hermans 2006

Hermans, D.B.M., 2006, 'Kasteel Bronkhorst in 1901', *Jaarboek Achterhoek en Liemers*, 2006, 24-30.

Hermans 2008

Hermans, D.B.M., 2008, 'Woontorens in Zuidoost Utrecht', *Het Kromme Rijngebied*, 42(2008) nr. 1, 2-10.

Hermans en Kamphuis 1992

Hermans, D.B.M., en J. Kamphuis, 1992, 'Huis Bergh ontsloten', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1992] nr. 2, 297-304.

Hermans en Kamphuis 1994

Hermans, D.B.M., en J. Kamphuis, 1994, 'Huis Doorn', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1994] nr. 3, 109-118.

Hermans en Orsel 2005

Hermans, Taco, en Edwin Orsel, 2005, 'Het kasteel Onsenoort', *Bulletin KNOB*, 104(2005) nr.4, 94-103.

Hermans en Orsel 2009a

Hermans, D.B.M., en E.D. Orsel, 2009, 'Het kasteel van Loon op Zand : De verbouwing van een 14de-eeuwse woontoren tot appartementencomplex in 1663', in: Janssen en Landewé 2009, 215-251.

Hermans en Orsel 2009b

Hermans, D.B.M., en E.D. Orsel, 2009, 'Het kasteel Tongelaar : Een imposante laat 14de-eeuwse poorttoren van een herbouwd kasteel', in: Janssen en Landewé 2009, 253-275.

Hermans, Kamphuis en Smals 2012

Hermans, Taco, Jan Kamphuis en Laurens Smals, 2012, 'De poorttoren en schildmuur van het Slot Loevestein', in: Aarts, Landewé, Olde Meierink et al red. 2012, 229-240.

Hermans, Koldewey en Snoodijk 2008

Hermans, Taco, Eloy Koldewey en Dirk Snoodijk red., 2008, *Over de vloer. Met voeten getreden erfgoed*, Zwolle : Waanders.

Hermans, Orsel en Van Soelen 2005

Hermans, Taco, Edwin Orsel en Elly van Soelen, 2005, 'Het Slot Well of het Huis van Malsen', *Bulletin KNOB*, 104(2005) nr.4, 104-116.

Herrmann 1995

Herrmann, Christofer, 1995, *Wohntürme des späten Mittelalters auf Burgen im Rhein-Mosel-Gebiet*, Espelkamp : Marie Leidorf. [Veröffentlichungen der Deutsche Burgenvereinigung, Reihe A: Forschungen, Band 2]

Herwig 1909

Herwig, R.H., 1909, 'De Wedderburcht', *Buiten*, 3(1909) nr. 45, 552-554.

Hesselink-Zweers 2007

Hesselink-Zweers, Dinah, 2007, 'Hardenberg, een bisschoppelijk kasteel wordt vestingstad', *Overijsselse Historische Bijdragen*, 122(2007), 87-93.

Heuff 1902

Heuff Azn, J.A., 1902, *De Neder-Betuwe en haar ridderschap*, Arnhem : P. Gouda Quint. [Werken uitgegeven door Gelre, 3]

Heuff 1907

Heuff Azn, J.A., 1907, 'Engelrode', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 10(1907), 119-133.

Heynens 2008

Heynens, Lou, 2008, *Adel in 'Limburg' of de Limburgse adel*, Maastricht : Pons Mosae Editions.

Higham en Parker 2006

Higham, Robert, en Philip Barker, 2006, *Timber castles*, Exeter : University of Exeter.

Hijszeler 2000

Hijszeler, Free, 2000, 'Een toevallige vondst', *Nieuwsbrief SKLN*, 5(2000) nr. 1, 1.

Hinz 1981

Hinz, H., 1981, *Motte und Donjon. Zur Frühgeschichte der mittelalterlichen Adelsburg*, Rheinland Verlag : Köln ; Rudolf Habelt : Bonn. [Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters, Beiheft 1]

Hirschbiegel en Paravicini 2000

Hirschbiegel, Jan, en Werner Paravicini, 2000, *Das Frauenzimmer : Die Frau bei Hofe in Spätmittelalter und früher Neuzeit*, Stuttgart : Jan Thorbecke.

Hobo 1985

Hobo, J., 1985, 'Het voormalige kasteel "Leijenburg" bij Leuven', *Mededelingen van de Historische Kring West-Betuwe*, 13(1985) nr. 1, 18-23.

Hodges en Davey 1983

Hodges, R., en P.J. Davey, red., 1983, *Ceramics and Trade. The Production and Distribution of Later Medieval Pottery in Northwest Europa*, Sheffield : University of Sheffield.

Hofer 1893

Hofer, F.A., 1893, 'Het huis Te Werve bij Rijswijk', *De Navorscher*, 43(1893), 275-295.

Hofer 1910

Hofer, F.A., 1910, *Enkele mededelingen omtrent het kasteel Doorwerth*, s-Gravenhage : Mouton & Co.

Hofer en Van Veen 1910

Hofer, F.A., en J.S. van Veen, 1910, 'Het huis Wadestein of Wayestein', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 13(1910), 333-339.

Hofer en Van Veen 1927

Hofer, F.A., en J.S. van Veen, 1927, 'Jaarverslag der Provinciale Geldersche Archeologische Commissie over 1926', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, XXX(1927), XXIII-XXX.

Hoek 1961

Hoek, C., 1961, 'Een kasteel te Katendrecht', *Rotterdams Jaarboekje*, 1961, 257-264.

Hoek 1963a

Hoek, C., 1963, 'Kastelen binnen de hoge heerlijkheid Putten', *Berichten ROB*, 12-13(1962-1963), 460-494.

Hoek 1963b

Hoek, C., 1963, 'Het huis te Crooswijk', *Ons Voorgeslacht*, 18(1963) nr. 118, 301-318.

Hoek 1964

Hoek, C., 1964, 'Capelle aan den IJssel in de middeleeuwen', *Rotterdams Jaarboekje*, 1964, 235-248.

Hoek 1965a

Hoek, C., 1965, 'De voormalige hofstad Steenhuizen in Vlaardingerambacht', *Ons Voorgeslacht*, 20(1965) nr. 130, 33-42.

Hoek 1965b

Hoek, C., 1965, *Rapport betreffende de werkzaamheden van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam gedurende het derde kwartaal van 1965*, z.p. [Rotterdam] : z.n. [Gemeentewerken Rotterdam].

Hoek 1965c

Hoek, C., 1965, 'De woning van heer Dirk van Hodenpijl te Overschie en de geslachten Van Rodenrijs, Van Matenese, Uter Neme, Van (der) Spangen, Van den Vene en Van (den) Dorp', *De Nederlandsche Leeuw*, 82(1965) nr. 1, 2-19.

Hoek 1965d

Hoek, C., 1965, 'De woning van heer Dirk van Hodenpijl te Overschie en de geslachten Van Rodenrijs, Van Matenese, Uter Neme, Van (der) Spangen, Van den Vene en Van (den) Dorp', *De Nederlandsche Leeuw*, 82(1965) nr. 2, 32-58.

Hoek 1965e

Hoek, C., 1965, 'De woning van heer Dirk van Hodenpijl te Overschie en de geslachten Van Rodenrijs, Van Matenese, Uter Neme, Van (der) Spangen, Van den Vene en Van (den) Dorp', *De Nederlandsche Leeuw*, 82(1965) nr. 3, 66-90.

Hoek 1965f

Hoek, C., 1965, 'De woning van heer Dirk van Hodenpijl te Overschie en de geslachten Van Rodenrijs, Van Matenese, Uter Neme, Van (der) Spangen, Van den Vene en Van (den) Dorp', *De Nederlandsche Leeuw*, 82(1965) nr. 6, 195-210.

Hoek 1965g

Hoek, C., 1965, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1964', *Rotterdams Jaarboekje*, 1965, 108-120.

Hoek 1967a

Hoek, C., 1967, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1966', *Rotterdams Jaarboekje*, 1967, 96-104.

Hoek 1967b

Hoek, C., 1967, *Rapport betreffende de werkzaamheden van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam gedurende het derde kwartaal van 1967*, z.p. [Rotterdam] : z.n. [Gemeentewerken Rotterdam].

Hoek 1967c

Hoek, C., 1967, *Rapport betreffende de werkzaamheden van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam gedurende het eerste en tweede kwartaal van 1967*, z.p. [Rotterdam] : z.n. [Gemeentewerken Rotterdam].

Hoek 1968a

Hoek, C., 1968, 'Oudheidkundig bodemonderzoek in 1967', *Rotterdams Jaarboekje*, 1968, 94-113.

Hoek 1968b

Hoek, C., 1968, 'Het archief van de heerlijkheid Abbenbroek', *Ons Voorgeslacht*, 23(1968) nr. 171, 229-240.

Hoek 1968c

Hoek, C., 1968, 'Oudheidkundig bodemonderzoek rond de Nieuwe Maas', in: Renaud 1968, 81-87.

Hoek 1968d

Hoek, C., 1968, 'Twee middeleeuwse hofsteden in Vlaardingerambacht', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, 22(1968), 124-159.

Hoek 1968e

Hoek, C., 1968, *Gemeentewerken Rotterdam. Verslagen van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek, 1ste en 2de kwartaal 1968*, z.p. [Rotterdam] : Gemeentewerken Rotterdam.

Hoek 1968f

Hoek, C., 1968, 'De heerlijkheid Abbenbroek en het geslacht Van Abbenbroec', *De Nederlandsche Leeuw*, 85(1968), 240-253.

Hoek 1969a

Hoek, C., 1969, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1968', *Rotterdams Jaarboekje*, 1969, 86-110.

Hoek 1969b

Hoek, C., 1969, *Gemeentewerken Rotterdam. Verslagen van de afdeling Oudheidkundig*

Onderzoek 1969.

Hoek 1970a

Hoek, C., 1970, 'Oudheidkundig Bodemonderzoek te Rotterdam en Omgeving in 1969', *Rotterdams Jaarboekje*, 1970, 97-116.

Hoek 1970b

Hoek, C., 1970, *Verslagen van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek, 1970*, z.p. [Rotterdam] : Gemeentewerken Rotterdam.

Hoek 1971a

Hoek, C., 1971, 'Het huis ten Berghe te Hillegersberg', *Ons Voorgeslacht*, 26(1971) nr. 199, 125-144.

Hoek 1971b

Hoek, C., 1971, 'Het kasteel en de kerk te Hillegersberg', *Rotterdams Jaarboekje*, 1971, 235-244.

Hoek 1971c

Hoek, C., 1971, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1970', *Rotterdams Jaarboekje*, 1971, 120-146.

Hoek 1972a

Hoek, C., 1972, 'De ontwikkeling gedurende de dertiende eeuw van het verdedigbare bakstenen huis in het Maasmondgebied', *Holland*, 4(1972) nr. 5, 201-239.

Hoek 1972b

Hoek, C., 1972, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1971', *Rotterdams Jaarboekje*, 1972, 105-121.

Hoek 1973a

Hoek, C., 1973, 'Oudheidkundig bodemonderzoek te Rotterdam en omgeving in 1972', *Rotterdams Jaarboekje*, 1973, 108-136.

Hoek 1973b

Hoek, C., 1973, 'De Middeleeuwen', in: Vos-Dahmen van Buchholz 1973, 118-146.

Hoek 1974a

Hoek, C., 1974, 'Herkomst en ouderdom van een schilderij van het huis te Riviere bij Schiedam', *Holland*, 6(1974) nr. 1, 33-40.

Hoek 1974b

Hoek, C., 1974, 'De Hofstad te Zwartewaal', *Westerheem*, 23(1974) nr. 1, 95-116.

Hoek 1975a

Hoek, C., 1975, *Gemeentewerken Rotterdam : Verslagen van de afdeling Oudheidkundig Onderzoek 1975*, Rotterdam : Gemeente Rotterdam.

Hoek 1975b

Hoek, C., 1975, 'Schiedam : Een historisch-archeologisch stadsonderzoek', *Holland*, 7(1975) nr. 2, 89-195.

Hoek 1979

Hoek, C., 1979, 'Een uithof van de Vlaamse abdij ter Doest bij Rotterdam', *Stadsarcheologie (Gent)*, 3(1979) nr. 2, 44-45.

Hoek 1981

Hoek, C., 1981, 'Het middeleeuwse geslacht uter Lyere', in: Van Dijk, De Groot, Mensink et al. 1981, 50-70.

Hoek 1993

Hoek, E., red., 1993, *Baronnen en kunstenaars : de geschiedenis van het landhuis Oud-Amelisweerd vanaf de middeleeuwen tot heden*, Utrecht : Centraal Museum ; Bunnik : Stichting Oud-Amelisweerd.

Hoek en Meyerman 1973

Hoek, C., en A.M. Meyerman, 1973, *Een eiland in de Delta*, Rotterdam : Historisch Museum.

Hoekstra 1969a

Hoekstra, T.J., 1969, 'Verslag van het onderzoek naar de geschiedenis van het Kasteel van

Halsteren', *Fibula*, 10(1969) nr. 1, 1-4.

Hoekstra 1969b

Hoekstra, T.J., 1969, 'Verslag van het onderzoek naar de geschiedenis van het Kasteel van Halsteren', *Fibula*, 10(1969) nr. 2, 23-28.

Hoekstra 1982

Hoekstra, T.J., 1982, 'Een nieuw kasteel', *In het land van Brederode*, 7(1982) nr. 2/3, 29-31.

Hoekstra, Janssen en Moerman 1981

Hoekstra, T.J., H.L. Janssen en I.W.L. Moerman, 1981, *Liber castellorum*, Zutphen : De Walburg Pers.

Hoekstra, Janssen en Olde Meierink 2000

Hoekstra, Tarq, Hans L. Janssen en Ben Olde Meierink, 2000, 'Fortification of castles in the Northern Netherlands during the Gelre-Habsburg conflict (1492-1543), *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XIX(2000), 123-148.

Hofman 1904a

Hofman, J.H., 1904, *Het kasteel Rijnestein*, z.p. : z.n.

Hofman 1904b

Hofman, J.H., 1904, 'De Ridder-hofstad Bergesteyn', *Utrechtsch Jaarboekje*, 63(1904), 42-54.

Holdorf 2005

Holdorf, Martina, red., 2005, *Interdisziplinäre Studien zur europäischen Burgenforschung : Festschrift für Horst Wolfgang Böhme zum 65. Geburtstag, Teil II*, Braubach : Deutsche Burgenvereinigung.

Hollanders 1998

Hollanders, G.C.J.M., 1998, 'Arler', *Jaarboek Puttens Historisch Genootschap*, 1998, 16-55.

Hollestelle 1961

Hollestelle, J., 1961 [1976], *De steenbakkerij in de Nederlanden tot omstreeks 1560*, Arnhem : Gijsbers & Van Loon.

Honders, Mulder, Visser et al. 2003

Honders, Joke, John Mulder, Geert Visser et al. red., 2003, *Terugblik : 'De Betuwe op slot' : Over kastelen en adellijke huizen*, Opheusden : Stichting Tabula Batavorum.

Hoogenboom 1911

Hoogenboom, J., 1911, 'Het Slot Moermond te Renesse', *Bouwkunst*, 3(1911) nr. 2, 33-54.

Hotz 1965

Hotz, W., 1965, *Kleine Kunstgeschichte der deutschen Burg*, Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft [3e druk].

Huijts 1987

Huijts, C.S.T.J., 1987, 'Onderzoek naar het begrip "stenen kamer". Een voorlopig verslag', *Jaarverslag Stichting Historisch Boerderij-onderzoek*, 1987, 15.

Huiting 1991

Huiting, J.H., 1991, 'Twee Engen', *Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 11(1991) nr. 3, 70-71.

Huiting 1994

Huiting, J.H., 1994, 'Het huis te Vleuten', *Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 14(1994) nr. 4, 77-81.

Huiting 1995a

Huiting, J.H., 1995, 'Ter Mey', *Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 15(1995) nr. 3, 61-71.

Huiting 1995b

Huiting, Jan H., 1995, 'Bottestein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 149-150.

Huiting 1995c

Huiting, Jan H., 1995, 'Oud-Broekhuizen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 151.

Huizing 1995d

Huizing, Jan H., 1995, 'Den Engh', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 192-195.

Huizing 1995e

Huizing, Jan H., 1995, 'Vleuten', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 433-436.

Huizing 1995f

Huizing, Jan H., 1995, Ter Mey, in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 310-312.

Huizing 1996

Huizing, J.H., 1996, 'Het Huis Ter Mey', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1996) nr. 1 [nr. 52].

Huizing en Kamphuis 1995

Huizing, Jan H., en Jan Kamphuis, 1995, 'Den Ham', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 225-230.

Huizinga 1905

Huizinga, J., 1905, 'De opkomst van Haarlem', *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde*, 4e reeks, 4e deel (1905), 412-446.

Hulkenberg 1966

Hulkenberg, A.M., 1966, *Het huis Dever te Lisse*, Zaltbommel : Europese Bibliotheek.

Hulkenberg 1973

Hulkenberg, A.M., 1973, 'Dever te Lisse', *Holland*, 5(1973) nr. 5, 268-270.

Hulkenberg 1977a

Hulkenberg, A.M., 1977, *Dever*, [s.l.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXX]

Hulkenberg 1977b

Hulkenberg, A.M., 1977, 'Het kasteel van Dever', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1977) nr. 36.

Hulkenberg 1981

Hulkenberg, A.M., 1981, *'t Huys Dever : een ridderhofstad te Lisse*, Alphen aan den Rijn : Repro-Holland.

Hulkenberg 1987

Hulkenberg, A.M., 1987, "'t Huys Dever" te Lisse', *Holland*, 19(1987) nr. 2, 83-88.

Hulshoff 1983

Hulshoff, A.L., 1983, 'Kastelen en Havezathen in Overijssel', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1983], XXIX-XXX.

Hupperetz 1996

Hupperetz, Wim, red., 1996, *Dagelijks leven op Limburgse kastelen (1350-1600). Verwantschap - begrafenisgebruiken - personeel en werkzaamheden*, Venlo : Limburgs Museum.

Hupperetz en Van Winter 1996

Hupperetz, Wim, en Johanna Maria van Winter red., 1996, *Dagelijks leven op Limburgse kastelen (1350-1600). Voeding en voedselbereiding*, Venlo : Limburgs Museum.

Hupperetz, Olde Meierink en Rommes 2005

Hupperetz, Wim, Ben Olde Meierink en Ronald Rommes red., 2005, *Kastelen in Limburg : Burchten en landhuizen (1000-1800)*, Utrecht : Matrijs.

Hupperetz, Van Hall, Kloek et al. 1996

Hupperetz, W.M.H., J.H.M.M. van Hall, E.M. Kloek et al. red., 1996, *Middeleeuwse kastelen in Limburg*, Venlo : Limburgs Museum.

Huygen 1960

Huygen, C.A., 1960, *Borg Haren : van burchttoren tot woonkasteel*, z.p. [Maastricht] : Restauratiestichting Limburg. [Gulden reeks van Limburgse Monumenten, 1]

Jacobs 2001

- Jacobs, Eric, 2001, 'Middeleeuwse bewoning aan de Linge en de Daver', in: Carmiggelt 2001, 176-203,
- Jager 1993**
Jager, J.J., 1993, *Kastelen op de Veluwe : inventarisatie en vergelijking*, s.l. [Utrecht] : typoscript [Doctoraalscriptie RU Utrecht].
- Jager 1994**
Jager, A., 1994, 'Middeleeuwse adelshuizen in Friesland', *Paleo-aktueel*, 5(1994), 120-124.
- Jager, De Jong, De Langen et al. 1999**
Jager, A., H. de Jong, G. de Langen et al., 1999, 'Twee torens in een buurschap onder Hallum', *Fryslân*, 5(1999) nr. 2, 26-29.
- Janse 1960**
Janse, H., 1960, *Groessen (gem. Duiven), Huis Rijswijk*, typoscript RDMZ Zeist (nu RCE Amersfoort).
- Janse 1961**
Janse, H., 1961, 'Werkhoven (U), Kasteel Beverweerd', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 14(1961) nr. 4, *76-*78.
- Janse 1989**
Janse, H., 1989, *Houten kappen in Nederland 1000-1940*, Delft : Delftse Universitaire Pers ; Zeist : Rijksdienst voor de Monumentenzorg. [Bouwtechniek in Nederland, 2]
- Janse 1993**
Janse, Antheun, 1993, *Grenzen aan de macht : De Friese oorlog van de graven van Holland omstreeks 1400*, Den Haag : Stichting Hollandse Historische Reeks. [Hollandse Historische Reeks, 19]
- Janse 2001**
Janse, Antheun, 2001, *Ridderschap in Holland. Portret van een adellijke elite in de late Middeleeuwen*, Hilversum : Verloren.
- Janse en Van Straalen 1974**
Janse, H., en Th. van Straalen, 1974 [1975], *Middeleeuwse Stadswallen en Stadspoorten in de lage landen*, Zaltbommel : Europese Bibliotheek.
- Jansen 1985**
Jansen, M.E.G.B., 1985, *Raaphorst : van kasteel tot landschapspark*, Leiden : typoscript [doctoraalscriptie]
- Jansma 1995**
Jansma, Esther, 1999, *RememberINGS : the development and application of local en regional tree-ring chronologies of oak for the purpose of archaeological and historical research in the Netherlands*, Amersfoort : ROB.
- Janson 1970**
Janson, E.M.Ch.M., 1970, 'Kasteel Duivenvoorde rond 1393, een vraag en een antwoord over de gevolgen van de moord op Aleida van Poelgeest', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 69(1970) nr. 11, *143-*145.
- Janson 1971a**
Janson, E.M.Ch.M., 1971, *Kastelen in en om Den Haag*, 's-Gravenhage : W. van Hoeve.
- Janson 1971b**
Janson, E.M.Ch.M., 1971, 'Kastelen in en om Den Haag', 's-Gravenhage, 26(1971) nr. 9
- Janssen 1960**
Janssen C.s.s.R., Em., *Kasteel Wittem : Eertijds zetel van een Rijksgraafschap*, z.p. [Maastricht] : Restauratiestichting Limburg. [Gulden reeks van Limburgse Monumenten, 15]
- Janssen 1974**
Janssen, G.B., 1974, 'Kasteel Ooij vanuit de lucht', *Van toen naar nu*, 4(1974) nr. 4, 61-62.
- Janssen 1977**
Janssen, H.L., 1977, 'The castles of the Bishop of Utrecht', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, VIII(1977), 135-157.

Janssen 1978

Janssen, H.L., 1978, 'Het kasteel Nieuwburg, Oudorp (gem. Alkmaar)', *Bulletin KNOB*, 77(1978) nr. 1, 58-59.

Janssen 1979

Janssen, Th.H., 1979, 'De Kleefse burcht van Huissen', *Mededelingen Historische Kring Huessen*, 4(1978/79) nr. 6, 235-237, 258.

Janssen 1983

Janssen, H.L., 1983, 'Later medieval pottery production in the Netherlands', in: Hodges en Davey eds. 1983, 121-185.

Janssen 1984

Janssen, Th.H., 1984, 'Het voormalige Adellijke Goed "De Waede" of "De Poll"', *Mededelingen Historische Kring Huessen*, 9(1984) nr. 1/2, 4-19.

Janssen 1986

Janssen, Hans L., 1986, 'Bricks, tiles and roofing-tiles in 's-Hertogenbosch during the middle ages', in: Deroeux 1986, 73-93.

Janssen 1988

Janssen, H.L., 1988, 'The dating and typology of the earliest Siegburg stoneware in the Netherlands', in: Gaimster, Redknap en Wegner 1988, 311-333.

Janssen 1990

Janssen, H.L., 1990, 'The archaeology of the medieval castle in the Netherlands : Results and prospects for future research', in: Besteman, Bos en Heidinga 1990, 219-264.

Janssen 1992

Janssen, Hans Louis, *Het kasteel centraal : Een integrale benadering van een materieel object*, Utrecht : Faculteit der Letteren Utrecht ; Doorn : NKS.

Janssen 1993a

Janssen, H.L., 1993, 'Het bisschoppelijk kasteel Vreeland ca. 1258 - ca. 1700', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1993] nr. 2, 31-48.

Janssen 1993b

Janssen, H.L., 1993, 'Het bisschoppelijke kasteel Vreeland ca. 1258 - ca. 1700 : II De bouwgeschiedenis', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1993] nr. 3, 49-72.

Janssen 1995

Janssen, Hans L., 1995, 'Kastelenbouw in het graafschap Holland circa 1150-1300', in: Baart, Henderikx, Verkerk et al. 1995, 59-75.

Janssen 2001

Janssen, H.L., 2001, 'De opgraving van het kasteel van Gemert in een archeologisch-historisch perspectief', in: Thelen 2001, 123-132.

Janssen 2004

Janssen, Hans, 2004, 'Gemert Castle. The first occupation phase 1050-1150', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, 21(2004), 119-126.

Janssen 2008

Janssen, Hans, 2008, 'Medieval Castle Research in the Netherlands', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, 23(2008), 237-252.

Janssen 2009

Janssen, H.L., 2009, 'Het kasteel Coevorden, 15de en 16de eeuwse inventarissen als bron voor de bouwgeschiedenis', in: Janssen en Landewé 2009, 101-131.

Janssen 2011

Janssen, H.L., 2011, 'De infrastructuur van de stedelijke ruimte in 's-Hertogenbosch rond 1300', in: Janssen en Treling 2011, 13-43.

Janssen en Bente 1995

Janssen, Hans, en Diederik Bente, 1995, 'Vreeland', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van

Drakestein et al. 1995, 455-459.

Janssen de Limpens 1964

Janssen de Limpens, K.J.Th., 1964, 'Geschiedenis der heerlijkheid Oost', *Publications de la Société Historique et Archeologique dans le Limbourg*, 100(1964), 85-147.

Janssen en Hupperetz 1996

Janssen, Hans L., en Wim Hupperetz, 1996, 'De bouwkundige ontwikkeling van middeleeuwse kastelen in Limburg', in: Hupperetz, Van Hall, Kloek et al. 1996, 41-60.

Janssen en Landewé 2009

Janssen, H.L., en W. Landewé red., 2009, *Middeleeuwse Kastelen in veelvoud : Nieuwe studies over oud erfgoed*, Wijk bij Duurstede : Nederlandse Kastelenstichting.

Janssen en Treling 2011

Janssen, H.L., en J.R. Treling, 2011, *Van penningen en groten : De schatvondst Achter het Verguld Harnas in 's-Hertogenbosch*, Utrecht : Matrijs.

Janssen en Verlinde 1977

Janssen, H.L., en A.D. Verlinde, 1977, *Holten, het bisschoppelijk kasteel de Waardenborg*, Bussum : Fibula-Van Dishoeck ; Amersfoort : ROB. [Archeologische monumenten in Nederland, 6]

Janssen m.m.v. Hermans 1996

Janssen, Hans L., m.m.v. Taco Hermans, 1996, 'Tussen woning en versterking. Het kasteel in de middeleeuwen', in: Janssen, Kylstra-Wielinga en Olde Meierink 1996, 15-111.

Janssen, Kylstra-Wielinga en Olde Meierink 1996

Janssen, H.L., J.J.M. Kylstra-Wielinga en B. Olde Meierink red., 1996, *1000 jaar kastelen in Nederland : Functie en vorm door de eeuwen heen*, Utrecht : Stichting Matrijs.

Jappe Alberts 1967

Jappe Alberts, W., 1967, *De stadsrekeningen van Arnhem*, deel 1, Groningen : Wolters.

Jas en Viersen 2009

Jas, Jorien, en André Viersen, 2009, 'Weerbarstig voortbestaan : Meer dan zeven eeuwen kasteelhistorie', in: Haagen 2009, 21-51.

Johnson 2004

Johnson, Matthew, 2004, *Behind the castle gate : From Medieval to Renaissance*, London ; New York : Routledge.

Jonker-Duynstee en De Kruiter 2001

Jonker-Duynstee, Juliette, en Kees de Kruiter, 2001, 'Opkomst en ondergang van kasteel Vreeland', *Vechtkroniek*, (2001) nr. 15, 3-8.

Jope 1961

Jope, E.M. (ed.), 1961, *Studies in building history : Essays in recognition of the work of B.H.St.J. O'Neil*, London : Odhams.

Jordanov en Van Kempen 2005

Jordanov, M.S., en P.A.M.M. van Kempen, 2005, *Plangebied Drakenburg : Gemeente Baarn : Archeologische begeleiding van de graaf- en sloopwerkzaamheden*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 1193]

Jost 1996

Jost, B., 1996, 'Das Aufkommen des Bergfrieds im 12. Jahrhundert', *Burgen und Schlösser*, 37(1996) nr. 1, 2-15.

Juten 1898

Juten, W.J.F., 1898, 'Heeswijk en Dinther VI. De Ridderhofsteden onder Dinther', *Taxandria*, 5(1898), 283-293.

Juten 1900

Juten, W.J.F., 1900, 'Onsenoort en Nieuwkuik', *Taxandria*, 7(1900), 277-298.

Kaldenbach 1987

Kaldenbach, C.J., 1987, 'Abraham Rademaker (1676/77-1735); nieuwe biografische gegevens en een verkenning van zijn getekende werk', *Leids kunsthistorisch jaarboek*, 165-178.

Kalf 1935

Kalf, J., 1935, 'De ontgraving van den burcht te Oostvoorne', *Oudheidkundig Jaarboek ; Bulletin NOB*, 4de serie 4(1935).

Kalkwiek 1976

Kalkwiek, K.A., 1976, *De hertog en zijn burchten : kastelen in de Gelderse geschiedenis tot 1543*, Zaltbommel : Europese Bibliotheek.

Kamerlingh Onnes-barones Van Dedem en Rook 1976

Kamerlingh Onnes-barones Van Dedem, G.A., en A.J. Rook, 1976, 'Historische gebouwen', in: Bosch, De Groot en Haverkamp et al. 1976, 45-72.

Kamphuis en Hermans 1990

Kamphuis, J., en D.B.M. Hermans, 1990, 'De ruïne van Brederode', *Bulletin KNOB*, 89(1990) nr. 4, 2-25.

Kamps, Van Kerkum en De Zee 1999

Kamps, P.J.M., P.C. van Kerkum en J. de Zee, red., 1999, *Terminologie verdedigingswerken: inrichting, aanval en verdediging*, Utrecht : Stichting Menno van Coehoorn.

Keemink 1978

Keemink, J.W., 1978, *Uit Puttens historie*, Putten : z.n.

Keikes 1979

Keikes, W.H., 1979, *Slot Moermond : kasteel van Renesse*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XL]

Kerkkamp 1938

Kerkkamp, H., 1938, *Historie van Velp en Rozendaal*, Velp : N.V. Middenstandsrukkerij.

Kern 2001

Kern, Manfred, 2001, 'Handlungs-Räume - Zur Burgenregie in der Literatur des Mittelalters', in: Daim en Kühtreiber 2001, 507-515.

Keunen 2002

Keunen, L.J., 2002, 'De relatie tussen drie adellijke Deurnese complexen: Ter Vloet, Klein Kasteel en Groot Kasteel', *Het Brabants Kasteel*, 25(2002) nr. 1/2, 3-40. [Gepubliceerd in 2004]

Keunen 2004

Keunen, L.J., 2004, 'Eeuwenoude misverstanden rond het zogenaamde "Slot van Peelland"', *D'n Uytbeyndel*, (2004) nr. 55, 16-23.

Keverling Buisman 1998

Keverling Buisman, F., red., 1998, *Hackfort : huis & landgoed*, Utrecht : Matrijs.

Kila en De Groot 2001

Kila, Joop D. en Harry de Groot, 2001, 'Nieuwe inzichten in de Alkmaarse geschiedenis', *Oud-Alkmaar*, 25(2001) nr. 1, 1-19.

Kits Nieuwenkamp 1975

Kits Nieuwenkamp, J.F.K., 1975, *Beknopte geschiedenis van de Ridderhofstad Den Ham te Vleuten*, z.p. : Kulturele Kring Vleuten-De Meern.

Kits Nieuwenkamp 1976

Kits Nieuwenkamp, J.F.K., 1976, *Beknopte geschiedenis van de ridderhofstad Den Ham te Vleuten*, De Meern : De Brug.

Kits Nieuwenkamp 2001

Kits Nieuwenkamp, D.W.J., 2001, 'De ontwerpgeschiedenis van kasteel Amerongen', *Jaarbericht Stichting Utrechtse Kastelen*, 2001, 10-23.

Klapwijk 1982

Klapwijk, P.J., 1982, 'Naar 't leven geteekent..': Topografische tekenaars in Noord-Brabant in de achttiende eeuw', in: Van Boven en Martin 1982, 28-40.

Klapwijk 1997

Klapwijk, Pieter Jan, 1997, 'De ontwikkeling van het topografische genre', in: Kooijmans, De Jong en Brokken 1997, 25-34.

Kleis 2005

Kleis, Gerrit, 2005, *Geschiedenis van het kasteel te Coevorden*, Coevorden : Gemeente Coevorden.

Kleijntjens 1922

Kleijntjens, J., 1922, 'Het Huis Dever en de Heerlijkheid Lisse', *Leids Jaarboekje*, 1922, 55-60.

Klesser 1992

Klesser, J.C., 1992, *Het huys Scherpenzeel in de eerste eeuwen*, Scherpenzeel : J.C. Klesser.

Klesser 1994

Klesser, J.C., 1994, *Hoe Scherpenzeel en De Glind Gelders werden*, Scherpenzeel : J.C. Klesser.

Klesser 1995a

Klesser, J.C., 1995, 'Het Huys Maarsbergen en de kaart van Bernard de Roy', *Scarpenzele*, III(1995), 41-44.

Klesser 1995b

Klesser, J.C., 1995, 'Het Huys Maarsbergen en zijn omgeving', *Scarpenzele*, III(1995), 45-49.

Klesser 1997

Klesser, J.C., 1997, 'Het Huys Scherpenzeel in de eerste eeuwen', *Scarpenzele*, V(1997), 41-44.

Klesser 1998

Klesser, J.C., 1998, 'De Eijkelenburg', *Scarpenzele*, VI(1998) nr. 2, 50-54.

Klok 1977

Klok, R.H.J., 1977, *Archeologisch reisboek voor Nederland*, Haarlem : Fibula-van Dishoeck [2de druk].

Klomp 2008

Klomp, M.D.J. (Michael), 2008, *Een steenhuys ontmanteld : Archeologisch en historisch onderzoek van de havezate Kranenburg in Zwolle*, Zwolle : Stichting Promotie Archeologie.

Klomp 2009

Klomp, M.D.J., 2009, 'Steenhuizen' rond Zwolle : Werkeren en Kranenburg onderzocht vanuit archeologisch-historisch perspectief', in: Janssen en Landewé 2009, 277-295.

Klück 1986

Klück, B.M.J., 1986, 'Oude Gracht 113 (Fresenburg)', *Maandblad Oud-Utrecht* (1986) nr. 11, 197-204.

Knappe 1974a

Knappe, Karl-Bernhard, 1974, 'Das Leben auf Burgen im Spiegel mittelalterlicher Literatur', *Burgen und Schlösser*, 15(1974) nr. 1, 1-8.

Knappe 1974b

Knappe, Karl-Bernhard, 1974, 'Das Leben auf Burgen im Spiegel mittelalterlicher Literatur (II. Teil)', *Burgen und Schlösser*, 15(1974) nr. 2, 123-131.

Knappe 1991

Knappe, R., 1991, 'Wohntürme und Turmburgen in Hessen - ein Überblick', *Burgen und Schlösser*, 32(1991) nr. 1, 14-16.

Knuijt 1995

Knuijt, Marieke, 1995, 'Amerongen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 114-119.

Koeman 1983

Koeman, C., 1983, *Geschiedenis van de kartografie van Nederland*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Koen 1995

Koen, Douwe, 1995, 'Snaafburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 414-415.

Koene 1997

Koene, Bert, 1997, 'Welgeboren in Holland', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, 51(1997), 3-49.

Koers 2003

Koers, J.P., 2003, 'Over steenhuizen, langhuizen en Oldambster boerderijen', *Duvekoater*, 16(2003) nr. 31, 3-12.

Kok en Van Bers 1995

Kok, Mariël, en Mieke van Bers, 1995, 'Sterkenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 416-421.

Koldeweij 1989

Koldeweij, Eloy, 1989, 'De oorsprong van het goudleer en de Europese context', in: Scholten 1989, 18-33.

Kooger 1987

Kooger, H., 1987, *Rondom den Brink. Zwerven door West-Arnhem*, Arnhem : KEMA.

Kooi, Klaassens en Zwier 1994

Kooi, P.B., K. Klaassens en J.H. Zwier, 1994, 'Een onbekend steenhuis te Heveskes (Gr.)', *Paleo-aktueel*, 5(1994), 115-119.

Kooijmans, De Jong en Brokken 1997

Kooijmans, L., E.A. de Jong en H.M. Brokken, red., 197, *Pronk met Pen en Penseel : Cornelis Pronk (1691-1759) tekent Noord-Holland*, Amsterdam : De Bataafsche Leeuw.

Kooiman 1995

Kooiman, Marinus, 1995, 'Weerdesteyn', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 477-481.

Kooiman en Van Schaik 1993

Kooiman, M.A. en J.W.C. van Schaik, 1993, 'Het Slot te Vliet te Oudewater', *Heemtijdinghen*, 29(1993) nr. 3, 80-84.

Kooiman en Van Schaik 1995

Kooiman, Marinus, en Joop van Schaik, 1995, 'Te Vliet', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 443-445.

Koopmans, Tuinstra en Westenbroek 1993

Koopmans, Botine, Bouke Tuinstra en Bart Westenbroek red., 1993, *Het huis te Palenstein in Zegwaard : historisch en archeologisch onderzoek naar een kasteel in het veen*, Zoetermeer : Historisch Genootschap Oud Soetermeer.

Koopmanschap en La Fèber 2006

Koopmanschap, Hans, en Dave la Fèber, 2006, 'Een 'gestapeld' kasteel. Lopend onderzoek naar het kasteel Sint-Maartensdijk', *Nehalennia*, (220) nr. 152, 43-47.

Koopmeiners 1956

Koopmeiners, R.J., 1956, *Oorsprong, ontwikkeling en betekenis van het Middeleeuwse Rotterdam*, Aalten : De Graafschap.

Koot 2008

Koot, Hans, 2008, *Opgegraven! : Archeologisch onderzoek in Rijswijk*, Rijswijk : Stichting Rijswijkse Historische Projecten.

Kortekaas 1996

Kortekaas, Gert, 1996, 'Archeologie in 1995', *Hervonden stad*, 1996, 9-18.

Kortekaas 2000

Kortekaas, Gert, 2000, 'Archeologie in 1999', *Hervonden stad*, 2000, 5-24.

Kortekaas 2001

Kortekaas, Gert, 2001, 'Jaarverslag archeologie in 2000', *Hervonden stad*, 2001, 5-22.

Korteweg 1948

Korteweg, K.N., 1948, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*, Utrecht : Kemink en Zoon.

Krahe 1997

Krahe, Fr.-Wilh., 1997, *Wohntürme im deutschen Mittelalter*, Berlin : Fr.-Wilh. Krahe.

Krahe 1999

Krahe, Fr.-Wilh., 1999, *Lexikon der Wohntürme des deutschen Mittelalters*, Berlin : Fr.-Wilh.

Krahe.

Krahe 2002

Krahe, Fr.-Wilh., 2002, *Burgen und Wohntürme des deutschen Mittelalters*, Stuttgart : Jan Thorbecke.

Kransberg en Mils 1980

Kransberg, D., en H. Mils, 1980, *Kastelengids van Nederland: middeleeuwen*, Bussum : Unieboek.

Kremer 1887

Kremer, A.J.C., 1887, 'Tusschen Steenstraat en Broek', *Arnhemsche Courant*, 26-09-1887.

Kremer 1902

Kremer, A.J.C., 1902, 'De Sint Jansbeek (Het Gulden Spijker)', *Arnhemsche Courant*, 09-08-1902.

Kremer 1905a

Kremer, A.J.C., 1905, 'Arnhemse Oudheden VI', *Arnhemsche Courant*, 01-04-1905.

Kremer 1905b

Kremer, A.J.C., 1905, 'Arnhemse Oudheden IX', *Arnhemsche Courant*, 05-06-1905.

Kremer 1905c

Kremer, A.J.C., 1905, 'Arnhemse Oudheden X', *Arnhemsche Courant*, 27-06-1905.

Kremer 1905d

Kremer, A.J.C., 1905, 'Arnhemse Oudheden XIV', *Arnhemsche Courant*, 16-12-1905.

Krieg von Hochfelden 1859

Krieg von Hochfelden, G.H., 1859, *Geschichte der Militär-architektur in Deutschland*, Stuttgart : Von Ebner und Seubert.

Krist 2001

Krist, J.S., 2001, *Plangebied Arcen-'t Wijdtveld: een aanvullend archeologisch onderzoek*, Groningen : ARC. [ARC-Publicaties, 43]

Krosenbrink 1972

Krosenbrink, G.J.H., 1972, 'Het spieker Kössink', *Archief van de Oudheidkundige Vereniging De Graafschap*, 1972, 99-103.

Kühtreiber 2009

Kühtreiber, Thomas, 2009, 'Die Ikonologie der Burgenarchitektur', in: Wagener, Lass, Kühtreiber et al. 2009, 53-92.

Kühtreiber, Thomas, en Joachim Zeune 2001

Kühtreiber, Thomas, en Joachim Zeune, 2001, 'Die Burg in der bildenden Kunst des Mittelalters', in: Daim en Kühtreiber 2001, 501-506.

Kuipers-Verbuijs, Klomp, Maes et al. 1997

Kuipers-Verbuijs, M.J., H. Klomp, N.C.M. Maes et al., 1997, *Ruïnes in Nederland*, Zwolle : Waanders ; Zeist : RDMZ. [Cultuurhistorische studies]

Kuyk 1914

Kuyk, G.A., 1914, 'De geschiedenis van het Landgoed Sonsbeek bij Arnhem', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, XVII(1914), 85-120.

Kuyk 1915

Kuyk, G.A., 1915, 'Het "Gulden Spyker" op Sonsbeek bij Arnhem', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, XVIII(1915), 147-150.

Kuys 1993

Kuys, Jan, 1993, 'De middeleeuwse heren van Ooij', in: Bullinga en Offermans 1993, 96-115.

Kuysten 1964

Kuysten, C.A., 1964, 'Het geslacht Kuysten omstreeks 1400', *Ons Voorgeslacht*, 19(1964) nr. 119, 1-6.

Leask 1941

Leask, H.G., 1941 [1999], *Irish castles and castellated houses*, Dundalk : Dundalgan Press.

Leijnse 2006

- Leijnse, K., 2006, *Kasteelterreinen Bottenstein en Zuileveld te Vleuten, gemeente Utrecht; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase)*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 1370]
- Leijten 1953**
Leijten, St., 1953, 'Verklaring bij de kaarten der heerlijkheid Onsenoort en 't klooster Mariënkroon', *Met gansen trou*, 3(1953) nr. 5, 88-95.
- Lemmer 1989**
Lemmer, Manfred, 1989, 'Leben in mittelalterlichen Burgen - Ideal und Wirklichkeit', in: Roch 1989.
- Lenting 2010**
Lenting, J.J., 2010, 'Bruggeschans bij Winschoten en het 'Olde Retracement' langs de Pekel Aa', *Saillant*, 12(2010) nr. 3, 10-14.
- Leurs 1993**
Leurs, C.P.M., 1993, *Kasteel 'de Nederhorst'. Dertig jaar restauratie- en subsidieperikelen in een notedop*, z.p. [Nederhorst den Berg] : z.n. [Harmine Wolters-Stichting].
- Liddiard 2005**
Liddiard, Robert, *Castles in context*, Bollington : Windgather Press.
- Lisman 1973**
Lisman, A.J.A.M., 1973, *Heemstede gelegen in de provincie van Utrecht*, Repro-Holland : Alphen aan den Rijn.
- Löffler 2005**
Löffler, Erik P., 2005, 'Kastelen en landhuizen in de Nederlandse kunst', in: Den Hartog, Van Immerseel en Coops 2005a, 7-48.
- Lois 1672**
Lois, Jacob, 1672, *Oude ware beschrijvinge van Schielandt*, Handschrift in archief Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.
- Lubberding 1996**
Lubberding, Herman, 1996, 'De Swormertoren', *Westerheem*, 45(1996) nr. 2, 57-62.
- Lugard 1937**
Lugard, G.J., 1937, 'Bijdrage tot de geschiedenis van den hof ter Colmschate', *Versl. en Meded. Overijsselsch Regt en Geschiedenis*, 53(1937), 150-156.
- Lugt 2009**
Lugt, Freek, 2009 [2010], *Het goed van Oegstgeest : de Middeleeuwen in Oegstgeest, Poelgeest, Kerkwerpe, Rijnsburg en Nieuw-Rhijngeest*, Leiden : Ginko.
- Luurtsema 2008**
Luurtsema, Bouwe, 2008, *De steenhuizen Aylbada en Takuma nabij Uithuizen (Gr)*, Uithuizen : Gemeente Eemsmond.
- Luys 1997**
Luys, W., 1997, 'De Oudborg : een kasteelruïne in het Swalmdal', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III* (1993-1999) [1997] nr. 2/3, 273-278.
- Maes 1999**
Maes, I.M., 1999, 'Bouwkundige wetenswaardigheden van de woontoren Dever III', in: Bergman, Michels-Bouman en Schuurings-Schoonewelle 1999, 30-32.
- Manders 1981**
Manders, J.H., 1981, *Het land tussen Maas en Waal*, Zutphen.
- Mann 1994**
Mann, Jill, 1994, 'Allegorical buildings in mediaeval literature', *Medium Aevum*, LXIII(1994) nr. 2, 191-210.
- Manning 2009**
Manning, Conleth, 2009, 'Irish tower houses', in: Perbellini 2009, 19-30.
- Manten 1995a**
Manten, A.A., 1995, 'Het geslacht Van der Aa in de 11de en 12de eeuw (1)', *Mededelingen*

Stichting Utrechtse Kastelen, (1995) nr. 3 [nr. 50], 6-16.

Manten 1995b

Manten, A.A., 1995, 'Het geslacht Van der Aa in de 11de en 12de eeuw (2)', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1995) nr. 4 [nr. 51], 2-13.

Manten 1996

Manten, A.A., 1996, 'Het geslacht Van der Aa in de 11de en 12de eeuw (3-slot)', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1996) nr. 1 [nr. 52], 4-12.

Markus 1907

Markus, A., 1907, *Arnhem omstreeks het midden der vorige eeuw*, Arnhem : Maatschappij tot Exploitatie der Nieuwe Arnhemsche Courant.

Marres en Van Agt 1962

Marres, W., en J.J.F.W. van Agt, 1962, *Zuid-Limburg, uitgezonderd Maastricht*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Martens van Sevenhoven 1939

Martens van Sevenhoven, A.H., 1939, 'De Steenbergens en de Nyenbeek in de veertiende eeuw', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 42(1939), 23-48.

Marshall 2002

Marshall, Pamela, 2002, 'The ceremonial function of the donjon in the twelfth century', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, 20(2002), 141-151.

Matthaeus 1738

Matthaeus, Antonius, 1738, *Veteris Aevi Analecta*, deel 3, Den Haag : Gerardus Block.

McNeill 1992

McNeill, Tom, 1992, *English Heritage Book of Castles*, Londen : B.T. Batsford.

McNeill 1997

McNeill, Tom, 1997, *Castles in Ireland : Feudal Power in a Gaelic World*, London/New York : Routledge.

Meckseper 2005

Meckseper, Cord, 2005, 'Die Kemenate - ein "Weiberhaus" : Wiedereinführung eines aufgegebenen Begriffs', in: Holdorf 2005, 15-20.

Meerstadt en Moolhuijzen 1983

Meerstadt, A., en J.J.T. Moolhuijzen, 1983, *Restauratieproject R10. Kasteel "De Nijenbeek" Voorst*, z.p. : z.j. [scriptie TU Delft].

Meerstadt en Moolhuijzen 1985

Meerstadt, A., en J.J.T. Moolhuijzen, 1985, 'De Nijenbeek te Voorst : Burcht, Hoge Huys en ruïne in bouwhistorisch perspectief', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I* (1983-1987) [1985], 159-172.

Meij 1958

Meij, P.J., 1958, 'Hertog Karels huis de Hulck (Hulckesteyn) bij Arnhem', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 57(1958), 190.

Meij 2003

Meij, A.M.V., 2003, *Onderzoeksgebied Huis Blankenburg te Verwolde, gemeente Lochem; een archeologische begeleiding*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-notitie, 518]

Meindersma 1957a

Meindersma, K.T., z.j. [1957], *Bouwgeschiedenis van kasteel Ophemert*, [typoscript in archief RCE]

Meindersma 1957b

Meindersma, K.T., z.j. [1957], *Beknopt verslag van de restauratie van het Kasteel Ophemert*, [typoscript in archief RCE]

Meirion-Jones en Jones 1993

Meirion-Jones, Gwyn, en Michael Jones, red., 1993, *Manorial domestic buildings in England and Northern France*, Londen : Society of Antiquaries of London.

Meischke 1957

Meischke, R., 1957, 'Het kasteel Nederhorst den Berg', *Amstelodamum*, 44(1957), 86-91.

Meischke 1965a

Meischke, R., 1965, *Het kasteel Nederhorst den Berg*, typoscript RDMZ Zeist (nu RCE Amersfoort).

Meischke 1965b

Meischke, R., 1965, 'De ontwikkeling van het woongedeelte van het kasteel : het stenen huis in de stad en op het land', *Jaarverslag NKS*, 1965.

Meischke 1969a

Meischke, R., 1969, *Het Nederlandse woonhuis van 1300-1800*, Haarlem : H.D. Tjeenk Willink & Zoon.

Meischke 1969b

Meischke, R., 1969, *Het huis Rijnhuizen te Jutphaas*, z.p. : z.n. [typoscript].

Meischke 1973

Meischke, R., 1973, 'Het Maastrichtse burgerhuis van de vijftiende tot de achttiende eeuw', *Bulletin KNOB*, 72(1973) nr. 2-3, 85-103.

Meischke 1978

Meischke, R., 1978, 'Buitenverblijven van Amsterdammers voor 1625', *Jaarboek Amstelodamum*, 70(1978), 82-106.

Meischke 1981

Meischke, R., 1981, 'Het kasteel Zuilenstein te Leersum', in: Hoekstra, Janssen en Moerman 1981, 270-278.

Meischke en Scheers 1990

Meischke, R. en M.C. Scheers, 1990, 'De pastorie te Warffum', in: Berends, Dolfin, Kurvers et al 1990, 99-126.

Meischke en Zantkuijl 2005

Meischke, R., en H.J. Zantkuijl, 2005, 'De wederopbouw van kastelen en buitenhuizen na circa 1600; met centraal het Huis Capelle bij Rotterdam', *Bulletin KNOB*, 104(2005) nr. 4, 117-132.

Meiss 2009

Meiss, Miljard, 2009, *The Tres Riches Heures*, New York : George Braziller.

Meister 2002

Meister, Rudolf, 2002, 'Bemerkungen zu den Wehrelementen an Wohntürmen', in: Müller 2002, 69-72.

Mensema 1978

Mensema, A.J., 1978, *Inventaris van de archieven van de marken in de provincie Overijssel 1300-1942*, Zwolle : Rijksarchief in Overijssel.

Mensema en Mooijweer 1989

Mensema, A.J., en Js. Mooijweer, 1989, *Havezaten van Vollenhove*, Zwolle : Waanders.

Mensema, Mooijweer en Streng 2000

Mensema, A.J., Js. Mooijweer en J.C. Streng, 2000, *De Ridderschap van Overijssel : Le Métier du Noble*, Zwolle : Waanders.

Mesqui 1991

Mesqui, Jean, 1991, *Châteaux et enceintes de la France Médiévale*, deel 1, Parijs : Picard.

Mesqui 1993

Mesqui, Jean, 1993, *Châteaux et enceintes de la France Médiévale*, deel 2, Parijs : Picard.

Mesqui, Renn en Smals 2012

Mesqui, Jean, Derek Renn en Laurens Smals, 2012, 'Het valhek in de middeleeuwse grote torens', in: Aarts, Landewé, Olde Meierink et al. 2012, 81-97.

Meyer 1898

Meyer, E.H., 1898, *Deutsche Volkskunde*, Straatsburg : K. J. Trübner.

Meyer 1976

Meyer, Werner, 1976, 'Die Burg als repräsentatives Statussymbol : Ein Beitrag zum

Verständnis des mittelalterlichen Burgenbaues', *Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte*, 33(1976), 173-181.

Meyerink 1956

Meyerink, W.C., 1956, *Sandenburg zoals het was en tot 1956 uitgroeide*, z.p. [Neerlangbroek] : z.n.

Mialaret 1937

Mialaret, J.H.A., 1937, *Noord-Limburg*, 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Micklinghoff 1998

Micklinghoff, F.H., 1998, *Kastelen, buytenplaatsen en landgoederen in Wassenaar*, z.p. : Euromedia MPP.

Miquel 1981

Miquel, Jacques, 1981, *L'Architecture militaire dans le Rouergue au Moyen-âge et l'organisation de la défense*, Rodez : Française d'Arts Graphiques.

Moerman 1980

Moerman, J.W., 1980, 'Kasteelwerven in en om Midden-Delfland', in: Van Oostroom, Van Dijk, De Graaf et al. 1980, 33-39.

Moerman en Brandenburg 1977

Moerman, I.W.L., en R. Brandenburg, 1977, *Het kasteel Oud-Poelgeest*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, VIII]

Moes en Sluyterman 1912

Moes, E.W. en K. Sluyterman, 1912, *Nederlandsche Kasteelen en hun historie, eerste deel*, Amsterdam : Elsevier.

Mol en Smithuis 2008

Mol, J.A., en Justine Smithuis, 2008, 'De Friezen als uitverkoren volk', Boone en Bijsterveld 2008, 165-204.

Molema 1995

Molema, J., 1995, 'Een steenhuis te Midwolda (Oldambt, Gr.)', *Paleo-aktueel*, 6(1995), 129-132.

Molema en Schiferli 2002a

Molema, J., en R. Schiferli, 2002, *Plangebied Zernikelaan, gemeente Groningen; een inventariserend archeologisch onderzoek*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-notitie, 205]

Molema en Schiferli 2002b

Molema, J., en R. Schiferli, 2002, *Onderzoeksgebied Zernikelaan, gemeente Groningen; een geofysisch onderzoek*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-notitie, 208]

Mooren 2005

Mooren, J.R., 2005, 'Het middeleeuwse kasteel van Groesbeek', *Kasteelkatern*, 7(2005) nr. 14, 4-6.

Mooren 2006

Mooren, J.R., 2006, *Groesbeek, Hoflaan : Definitief Archeologisch Onderzoek*, Den Bosch ; Deventer : BAAC.

Moos 1974

Moos, S. von, 1974, *Turm und Bollwerk. Beiträge zu einer politischen Ikonographie der italienischen Renaissancearchitektur*, Zürich.

Morley 1981

Morley, Beric M., 1981, 'Aspects of fourteenth-century castle design', in: Detsicas 1981, 104-113.

Morren 1992

Morren, J., 1992, 'Het Huis te Spijk', *Velisena*, 1(1992) nr. 0, 12-21.

Morren 2004

Morren, J., 2004, *Kastelen en buitenplaatsen in Velsen, deel 2: Driehuis en Velsbroek*,

Velsen : B. Vermeer Velsen B.V.

Morren 2011

Morren, Jan, 2011, 'Een proefopgraving naar het Huis te Velsen', *Velisena*, 20(2011), 3-16.

Mulder en Slothouwer 1949

Mulder, A.W.J., en D.F. Slothouwer, 1949, *Het kasteel Amerongen en zijn bewoners*, Maastricht : Leiter-Nypels.

Muller 1892

Muller Hzn, S., 1892, 'De oudste Rotterdamse kronieken', *Rotterdams Jaarboekje*, 1892, 1-64.

Muller 1971

Muller, Ad.G., 1971, *Scherpenzeel*, Scherpenzeel : Vereniging "Oud Scherpenzeel".

Muller 1978

Muller, E., 1978, 'De ridderhofstad Den Engh te Vleuten', *Maandblad Oud-Utrecht*, 51(1978) nr. 12, 121-124.

Müller 1995

Müller, Heinz, ed., 1995, *Burgenforschung aus Sachsen. Beiträge zur Burgenforschung und Kurzfassung der Vorträge, die in der Landesgruppe Sachsen der Deutschen Burgenvereinigung gehalten wurden*, Marksburg : Deutsche Burgenvereinigung. [Burgenforschung aus Sachsen, 7]

Müller 2002

Müller, Heinz, ed., 2002, *Wohntürme*, Langweißbach : Beier und Beran. [Veröffentlichungen der Deutsche Burgenvereinigung]

Muller en Hoefer 1909a

Muller Fzn, S., en F.A. Hoefer, 1909, 'De Doorwerth', *Buiten*, 3(1909) nr. 41, 500-502.

Muller en Hoefer 1909b

Muller Fzn, S., en F.A. Hoefer, 1909, 'De Doorwerth', *Buiten*, 3(1909) nr. 42, 512-514.

Nanning 1981

Nanning, K.B., 1981, 'Bottestein : Een verdwenen ridderhofstad', *Historische Vereniging Vleuten De Meern Haarzuilens*, 1(1981) nr. 1, 12-16.

Neumann 1973

Neumann, Eberhard G., 1973, 'Wohnturme und motten zwischen Lippe und Ruhr', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, VI, 137-145.

Nieland 1998

Nieland, W.J.L., 1998, 'Het project 'Arler'', *Jaarboek Puttens Historisch Genootschap*, 1998, 78-96.

Nieland en Gerretsen 1997

Nieland, W.J.L., en J.J. Gerretsen red., 1997, *Arler : vooronderzoek op jacht naar de fundamente en de grachten*, Putten : Stichting Puttens Historisch Genootschap.

Nijhoff 1864

Nijhoff, P., 1864, *Inventaris van het Oud Archief der Gemeente Arnhem*, Arnhem.

Noomen 1998

Noomen, P.N., 'Vete in middeleeuws Friesland: anarchie of recht?', *Fryslân* 4(1998) nr. 1, 10-13.

Noomen 2009a

Noomen, P.N., 2009, *De stinzen in middeleeuws Friesland en hun bewoners*, Hilversum : Verloren.

Noomen 2009b

Noomen, P.N., 2009, *Stinzen in middeleeuws Friesland: een voorlopige inventarisatie*, Hilversum : Verloren.

Noordam 1994

Noordam, C.G.M., 1994, 'Kasteel Huis te Vliet', *Historische Kring IJsselstein*, (1994) nr. 71, 209-218.

Noordam 1995

- Noordam, Charles, 1995, 'Huis te Vliet', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 437-442.
- Numan 1991**
Numan, A.M., 1991, 'Het Huis ter Kleef te Haarlem', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1991] nr. 3, 261-264.
- Numan 1995**
Numan, A.M., 1995, 'Het Huis ter Kleef te Haarlem II', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1995] nr. 1, 153-156.
- Oerlemans z.j.**
Oerlemans, J.J.M., z.j. [ca 1973], *Slot Well : ook genoemd Huis van Malsen ; Well gemeente Ammerzoden*, z.p. : z.n.
- O'Keefe 2001**
O'Keefe, Tadhg, 2001, 'Concepts of 'castle' and the construction of identity in medieval and post-medieval Ireland', *Irish Geography*, 34(2001) nr. 1, 69-88.
- Olde Meierink 1994**
Olde Meierink, B., 1994, 'De buitenplaats', in: Gelderman en Hagedoorn 1994, 13-23.
- Olde Meierink 1995a**
Olde Meierink, Ben, 1995, 'Rijnhuizen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 391-395.
- Olde Meierink 1995b**
Olde Meierink, Ben, 1995, 'Drakenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 170-174.
- Olde Meierink 1997**
Olde Meierink, Ben, 1997, 'De grote toren: een adelssymbool?', *Virtus*, 4(1997) nr. 1, 1-10.
- Olde Meierink en Viersen 2007**
Olde Meierink, B., en A. Viersen, 2007, *Bouw- en gebruiksgeschiedenis Vesting Loevestein*, Utrecht : BBA.
- Olde Meierink en Vogelzang 1995**
Olde Meierink, Ben, en Fred Vogelzang, 1995, 'Maarsbergen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 300-304.
- Olde Meierink en Vogelzang 2010**
Olde Meierink, B., en F. Vogelzang, 2010, *Een toekomst voor een verdwenen verleden : Kasteelplaatsen in de Provincie Utrecht*, Wijk bij Duurstede : NKS`. [NKS-rapporten, 3]
- Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995**
Olde Meierink, B., G. van Baaren, R.G. Bosch van Drakestein et al. red., 1995, *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Utrecht : Matrijs.
- Ooyevaar 1988**
Ooyevaar, R.J., 1988, *Huis te Vliet en Hofstede te Vliet in Lopikerkapel*, IJsselstein : Stichting Werkgroep Behoud Lopikerwaard.
- Ooyevaar 1997**
Ooyevaar, R.J., 1997, 'Lopik : Huis te Vliet', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1992-1993, 49-50.
- Orsel 2002**
Orsel, Edwin D., 2002, 'Schloss Assumburg bei Heemskerk : Mittelalterliche Symbolik in der Neuzeit', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, 20(2002), 195-199.
- Orsel 2007a**
Orsel, E.D., 2007, *Rijswijkers in Leiden, algemeen overzicht van bakstenen en metselwerk in Leiden en signalering van zestiende- en zeventiende-eeuwse kenmerken*, . [Bodemonderzoek in Leiden, 20]
- Orsel 2007b**
Orsel, E.D., 2007, 'Licht in de duistere middeleeuwen. Het Gravensteen versus de Burcht', in: Brandenburgh 2007, 11-24.

Orsel 2010

Orsel, E.D., 2010, 'De Burcht in beweging', *Jaarverslag Unit Monumenten & Archeologie 2009*, 36-39.

Orsel en Smals 2009

Orsel, E.D., en L.J. Smals, 2009, 'Het huis te Heenvliet : Onderzoek naar de bouwfaserings- en architectuur en studie naar functie en gebruik', in: Janssen en Landewé 2009, 133-171.

Otten 1997

Otten, Jeanine, 1997, 'Opdrachtgevers: Andries en Gerrit Schoemaker', in: Kooijmans, De Jong en Brokken 1997, 109-126.

Out 1994

Out, Jan, 1994, "'Drakenburg" en zijn bewoners', *Historische Kring Eemnes*, 16(1994) nr.1, 4-12.

Pabst 1842

Pabst, B.G.A., 1842, 'Batestein', *Utrechtsche Volksalmanak*, 1842, 99-107.

Palmboom 1995

Palmboom, E.N., 1995, *Het kapittel van Sint Jan te Utrecht*, Hilversum : Verloren.

Patze 1976

Patze, Hans, red., 1976, *Die Burgen im deutschen Sprachraum : Ihre rechts- und verfassungsgeschichtliche Bedeutung*, Simaringen : Jan Thorbecke.

Peters 1912

Peters, C.H., 1912, *Oud-Groningerland*, Den Haag : Mouton & Co.

Peters 2007

Peters, Sem, 2007, 'Huis Emmaus, een moated site in Sint Oedenrode', *Westerheem*, 56(2007) nr.4, 246-255.

Pijnenburg 1970

Pijnenburg, J.A.M., 1970, 'Het kasteel Boekhorst', *Noortich in den Houde*, 2(1970) nr. 7, 1.

Piper 1895

Piper, Otto, 1895 [1967], *Burgenkunde. Bauwesen und Geschichte der Burgen zunächst innerhalb des deutschen Sprachgebietes*, Frankfurt am Main : Weidlich.

Plomp 1972

Plomp. N., 1972, *Woerden 600 jaar stad*, Woerden : Stichting Stichts-Hollandse Bijdragen.

Plomp 1993

Plomp. N., 1993, 'Een boer is geen edelman. Zestiende-eeuwse conflicten over ridderschap in de Neder-Betuwe', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, 47(1993), 86-132.

Poelman en De Kruyff 1988

Poelman, J.N.B., en G. de Kruyff, 1988, 'De oudste Van Wely's - een reactie', *Tabula Batavorum*, 6(1988) nr. 2, 39-41.

Popijus, Van der Leer en Brinkman 2007

Popijus, Kees, Kees van der Leer en Kees Brinkman red., 2007, *Zwijndrechtse wetenswaardigheden III*, Zwijndrecht : Historische Vereniging Zwijndrecht.

Prins-Schimmel 1983

Prins-Schimmel, M.A., 1993, *Huize Scherpenzeel : De geschiedenis van versterkt huis tot gemeentehuis*, z.n. : z.p.

Quarles van Ufford 1991

Quarles van Ufford, C.C.G., 1991, *Kasteel Doorwerth : Doorwerth*, Arnhem : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen.

Racer 1787

Racer, J.W., 1787, *Overijsselsche gedenkstukken, deel 6*, Kampen : J.A. de Chalmot.

Rademaker 1725

Rademaker, A., 1725, *Kabinet van Nederlandsche outheden en gezichten*, Amsterdam : Willem Barents.

Raeven z.j.

Raeven, J., z.j., *Geschiedenis van het schependom van Nijmegen*, z.p. z.n.

Ramm, McDowall en Mercer 1970

Ramm, H.G., R.W. McDowall and E. Mercer, 1970, *Shielings and bastles*, London : H.M.S.O.

Reid 2006

Reid, Stuart, 2006, *Castles and Tower Houses of the Scottish Clans 1450-1650*, Botley : Osprey Publishing. [Fortress, 46]

Reimers 1939

Reimers, Heinrich, 1939, *Die Lateinische Vorlage der "Gesta Frisiorum"*, z.p. : z.n. [Overdruk uit De Vrije Fries, 35]

Reinstra 2000

Reinstra, Albert, 2000, 'Historisch bouwhout als geschiedbron', *Keppelstok*, nr. 61, 4-22.

Renaud 1942a

Renaud, J.G.N., 1942, 'Polanen : De geschiedenis van een stamhuis', *Oudheidkundig Jaarboek NOB*, 4de serie 11(1942) nr. 3-4, 56-62.

Renaud 1942b

Renaud, J.G.N., 1942, 'Oudheidkundige onderzoeken in en om Rotterdam', *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1942, 121-151.

Renaud 1943a

Renaud, J.G.N., 1943, 'Spangen en de Van Spangen's', *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1943, 203-212.

Renaud 1943b

Renaud, J.G.N., 1943, 'Starrenburg', *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1943, 213-233.

Renaud 1944

Renaud, J.G.N., 1944, 'Het huis te Balgoy', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 47(1944), 21-40.

Renaud 1950

Renaud, J.G.N., 1950, 'Kastelen in Noord-Brabant', *Brabants Jaarboek*, 1950, 59-77.

Renaud 1951

Renaud, J.G.N., 1951, *Spangen, de geschiedenis van een kasteel, opgegraven uit de bodem en naar oude perkamenten*, Amsterdam : Stichting IVO. [AO-reeks, 359]

Renaud 1952a

Renaud, J.G.N., 1952 [1974], 'De Rijnlandse kastelen in hun krijgswaardkundige betekenis', in: Fockema Andreae, Renaud en Pelinck 1952, 21-52.

Renaud 1952b

Renaud, J.G.N., 1952, 'Middeleeuwse gebruiksvoorwerpen Spangen (Zuid-Holland)', *Berichten ROB*, 3(1952), 53-62.

Renaud 1953a

Renaud, J.G.N., 1953, 'De middeleeuwse woontoren in Nederland', *Heemschut*, 30(1953) nr. 3, 49-54.

Renaud 1953b

Renaud, J.G.N., 1953, 'Vondsten van Spangen', *Rotterdams Jaarboekje*, 1953, 112-129.

Renaud 1953c

Renaud, J.G.N., 1953, 'Kastelen in het Land van Altena en het overige gebied tussen de Maasarmen', *Brabantia*, 2(1953) nr. 1, 25-48.

Renaud 1954a

Renaud, J.G.N., 1954, 'Huis te Riviere', *Zuid-Hollandse Studiën*, IV(1954), 24-49.

Renaud 1954b

Renaud, J.G.N., 1954, 'Ter Does, ein Rundling des 13. Jahrhunderts Prov. Zuid-Holland', *Berichten ROB*, 5(1954), 137-153.

Renaud 1954c

Renaud, J.G.N., 1954, 'Ter Does', *Leids Jaarboekje*, 1954, 50-89.

Renaud 1955

Renaud, J.G.N., 1955, 'Het Huis te Riviere', *Berichten ROB*, 6(1955), 126-139.

Renaud 1956

Renaud, J.G.N., 1956, 'De Borg te Wedde : Groningen', *Berichten ROB*, 7(1956), 89-94.

Renaud 1958a

Renaud, J.G.N., 1958, 'Kastelen in het rivierengebied', *Bulletin KNOB*, 6de serie 11(1958) nr. 3, 115-128.

Renaud 1958b

Renaud, J.G.N., 1958, 'Graaf Floris V als burchtenbouwer', *Berichten ROB*, 8(1957-1958), 159-171.

Renaud 1959a

Renaud, J.G.N., 1959, 'De Hellenburg', *Bulletin KNOB*, 6de serie 12(1959) nr. 1, 51-66.

Renaud 1959b

Renaud, J.G.N., 1959, 'De Doorwerth', in: Buurman 1959, 119-125.

Renaud 1961

Renaud, J.G.N., 1961, 'Oosterwijk in Kennemerland', *Berichten ROB*, 10-11(1960-1961), 508-526.

Renaud 1962a

Renaud, J.G.N., 1962, 'Schiedam', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 15(1962) nr. 3, *41-*42.

Renaud 1962b

Renaud, J.G.N., 1962, 'Akersloot', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 15(1962) nr. 10, 209* (=157*).

Renaud 1963

Renaud, J.G.N., 1963, 'Het onderzoek van de Oudborg onder Swalmen', *Fibula*, 4(1963) nr. 1, 1-5.

Renaud 1964a

Renaud, J.G.N., 1964, 'Haamstede', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 17(1964) nr. 8, *227.

Renaud 1964b

Renaud, J.G.N., 1964, 'Voorburg, het Loo', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 17(1964) nr. 8, *222.

Renaud 1964c

Renaud, J.G.N., 1964, 'Geysteren', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 17(1964) nr. 8, *223.

Renaud 1965

Renaud, J.G.N., 1965, 'De ruïne van het Huis te Heenvliet', *Bulletin KNOB*, 64(1965) nr. 3, 109-117.

Renaud 1966a

Renaud, J.G.N., 1966, 'Nieuwe vondsten van Oosterwijk in Kennemerland', *Berichten ROB*, 15-16(1965-1966), 185-197.

Renaud 1966b

Renaud, J.G.N., 1966, *Variaties op het thema kasteel*, Assen : Van Gorcum & Comp.

Renaud 1968

Renaud, J.G.N. (red.), 1968, *Rotterdam Papers. A contribution to medieval archaeology*, Rotterdam : z.n.

Renaud 1969a

Renaud, J.G.N., 1969, 'Haamstede', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 68(1969) nr. 4, *51-*52.

Renaud 1969b

Renaud, J.G.N., 1969, 'Stapelen', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 68(1969) nr. 2, *8-*9 [= *22-*23].

Renaud 1970

Renaud, J.G.N., 1970, 'Zuilen', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 69(1970) nr. 1, *3.

Renaud 1971a

Renaud, J.G.N., 1971, 'De Nieuwborg bij Oudorp : Opgraving en historische achtergronden', *Alkmaars Jaarboekje*, (1971), 50-66.

Renaud 1971b

Renaud, J.G.N., 1971, 'Moermond', *Bulletin KNOB*, 70(1971) nr. 2-3, 76-78.

Renaud 1973

Renaud, J.G.N., 1973, 'Enige aantekeningen betreffende de ruïne van Valkenburg', *Bulletin KNOB*, 72(1973) nr. 2-3, 112-115.

Renaud 1979

Renaud, J.G.N., 1979, *Het kasteel van Valkenburg*, [z.p.] : Nederlandse Kastelenstichting / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXXIX]

Renaud 1984a

Renaud, J.G.N., 1984, 'De vierkante toren van de ruïne Duurstede in restauratie', *Jaarbericht Stichting Utrechtse Kastelen*, 1984, 13-19.

Renaud 1984b

Renaud, J.G.N., 1984, 'Een brokje actualiteit: de restauratie van de vierkante toren te Wijk bij Duurstede is aangevangen', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1984], 89-90.

Renaud 1984c

Renaud, J.G.N., 1984, 'Warmond of Voorhout?', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1984] nr. 4?, 53-70.

Renaud 1984d

Renaud, J.G.N., 1984, 'Over de bouwgeschiedenis van het kasteel van Valkenburg', *Publications de la Société Historique et Archeologique dans le Limbourg*, 120(1984), 284-308.

Renaud 1985a

Renaud, J.G.N., 1985, *De ruïne van Duurstede*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 9]

Renaud 1985b

Renaud, J.G.N., 1985, 'Warmond of Voorhout II', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1985], 105-118.

Renaud 1986c

Renaud, J.G.N., 1986, 'Nieuws van het bleekveld te Zuylen', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)* [1986], 200-204.

Renaud 1988

Renaud, J.G.N., 1988, 'De woontoren van Dever - een vreemde eend in de vaderlandse bijt', in: Beenakker, Bergman, Hulkenberg et al. 1988, 1-8.

Renaud 1989a

Renaud, J.G.N., 1989, 'De Keverberg oftewel de burcht van Kessel', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1989] nr. 1, 49-64.

Renaud 1989b

Renaud, J.G.N., 1989, 'Waar woonde de middeleeuwse schrijver Dirc Potter nu werkelijk?', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1989] nr. 2?, 95-98.

Renaud 1990a

Renaud, J.G.N., 1990, 'Waar woonde Dirc Potter werkelijk? II : Nieuws uit Leiden', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1990] nr. 2, 148-152.

Renaud 1990b

Renaud, J.G.N., 1990, 'De ruïne van Huys ter Kleef onder Haarlem', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992)*, [1990] nr. 3, 1L.

Renaud 1994

Renaud, J.G.N., 1994, 'Harmelen', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1994) nr. 2 [nr. 45], 2-6.

Renaud 1995a

Renaud, Jaap, 1995, 'Duurstede', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al.

1995, 180-186.

Renaud 1995b

Renaud, Jaap, 1995, 'Harmelen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 237-241.

Renaud en Van Dijk 1959

Renaud, J.G.N. en E. van Dijk, 1959, *Het Huis te Wedde*, Groningen : J.B. Wolters.

Renaud z.j.

Renaud, J.G.N., z.j., *Een en ander over het huis Harmelen*, z.p. [Den Haag] : z.n. [typoscript RCE].

Renaud, Huiting en Olde Meierink 1995

Renaud, Jaap, Jan H. Huiting en Ben Olde meierink, 1995, 'Aastein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 92-95.

Renaud, Olde Meierink en Vogelzang 1995

Renaud, Jaap, Ben Olde Meierink en Fred Vogelzang, 1995, 'Levendaal', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 274-277.

Renes 2008

Renes, Hans, 2008, 'Woontorens in het Langbroeker landschap', *Het Kromme Rijngebied*, 42(2008) nr. 1, 11-17.

Reynders, Verlinde, Kolks et al. 1996

Reynders, H., A. Verlinde, Z. Kolks et al., 1996, *Historie en opgraving van het Huys Hengelo en zijn voorgangers*, Hengelo : Stichting Oald Hengel.

Rientjes 1958

Rientjes, A.E., 1958, 'Het kasteel Oostwaard aan de Vecht bij Maarssen', *Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap 'Niftarlake'*, 1958, 39-41.

Rientjes en Böcker 1947

Rientjes, A.E., en J.G. Böcker, 1947, *Het kerspel Jutfaas*, z.p. : z.n.

Rijken 2005

Rijken, Henk, 2005, *De Leidse Lustwarande*, Leiden : Primavera Pers.

ROB 1957a

R.O.B., Amersfoort, 1957, 'Akersloot', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie, 10(1957) nr. 7, *131.

ROB 1957b

R.O.B., Amersfoort, 1957, 'Akersloot', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie, 10(1957) nr. 8, *184.

ROB 1958

R.O.B., Amersfoort, 1958, 'Lettelbert, gem. Leek', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 11(1958) afl. 5, *81.

Robidé van der Aa 1841

Robidé van der Aa, C.P.E., 1841 [1978], *Oud-Nederland in de uit vroegere dagen, overgeblevene burgen en kasteelen*, Zutphen : Walburg Pers.

Roch 1989

Roch, Irene, red., 1989, *Beiträge zur Burgenforschung : Hermann Wäscher zum 100. Geburtstag*, Halle-Wittenberg : Martin-Luther-Universität.

Rodenburg en Vos 1966

Rodenburg, G.P., en H.H. Vos, 1966, 'Een kwestie van tijd', *Leids Jaarboekje* 58(1966), 51-68.

Roefstra 2002a

Roefstra, Jean, 2002, 'Van curtis tot kasteel', in: Weber en Hulst 2002, 24-34.

Roefstra 2002b

Roefstra, Jean, 2002, 'Op zoek naar Adrichem', in: Weber en Hulst 2002, 71-75.

Rollema 1841

Rollema, H. van, 1841, *Wandelingen van mijnen oud-oom den opzigter door een gedeelte van de provincie Friesland*, Leeuwarden : W. Eekhoff.

Romers 1994

Romers, H., 1994, *Achttiende eeuwse gezichten van steden, dorpen en huizen, deel II, Utrecht*,

Alphen aan den Rijn : Repro Holland.

Ros-de Korte 1967

Ros-de Korte, G., 1967, 'Studiën betreffende de Hoge Heerlijkheid Voorne in de Middeleeuwen, afl. 5, De geschiedenis van het geslacht Van Heenvliet', in: Hoek 1967c, 1-49.

Rueb 1978

Rueb, R.A., 1978, '"Adel" te Driel omstreeks 1600', *Tussen de Voorn en Loevestein*, 14(1978), 22-25.

Ryder 1984

Ryder, P.F., 1984, *Bastles in Allendale, a preliminary report*, Newcastle : Napper Collerton Partnership.

Sangers en Simonis 1955

Sangers, W., en A.H. Simonis, 1955, *Er ligt een eiland in de Maas : Geschiedenis van Stevensweert en Ohé en Laak*, Echt : J. Valkenburg.

Sarfatij 1969a

Sarfatij, H., 1969, 'Kasteelbouw en -bouwers in Holland', *Holland*, 1(1969) nr. 1, 14-23.

Sarfatij 1969b

Sarfatij, H., 1969, 'Kasteelbouw en -bouwers in Holland II', *Holland*, 1(1969) nr. 2, 44-59.

Sass-Klaassen 2000

Sass-Klaassen, Ute, 2000, 'Dendrochronologisch onderzoek aan naaldhout uit Nederlandse monumenten', *Bulletin KNOB*, 99(2000) nr. 3, 85-95.

Schellart 1983

Schellart, A.I.J.M., 1983, 'Verdwenen kastelen: het kasteel van Capelle', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1983) nr. 57, 64-67.

Schellart, Renaud en Nieuwenhuis 1987

Schellart, A.I.J.M., J.G.N. Renaud en G.J.J. Nieuwenhuis, 1987, *Kasteel Rosendaal*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 21]

Schelwald 1980

Schelwald, P.J., 1980, *De Schierstins*, Wouterswoude : Gemeente Dantumadeel.

Schiere 1984

Schiere, Th.A.J., 1984, 'Het huis Vuylcoop te Schalkwijk (Utrecht)', *Bulletin KNOB*, 83(1984) nr. 4, 223-232.

Schiferli 2005

Schiferli, R., 2005, *Kasteelterrein Wadenstein, gemeente Lingewaal; archeologisch vooronderzoek: een bureau-, geofysisch-, en booronderzoek*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. [RAAP-rapport 1181]

Schoemaker 2007

Schoemaker, Laurens, 2007, *Tegen de helling van de Heuvelrug*, Utrecht : Matrijs.

Scholte Lubberink en Van Kempen 2004

Scholte Lubberink, H.B.G., en P.A.M.M. van Kempen, 2004, *Archeologisch kastelenproject WCL-De Graafschap, Provincie Gelderland*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 962]

Scholten 1989

Scholten, Frits, red., 1989, *Goudleer Kinkarakawa*, Zwolle : Waanders.

Schoups en Wiggers 1998

Schoups, Inge, en Arnold Wiggers red., 1998, *Philips van Marnix van Sint Aldegonde*, Antwerpen : Pandora.

Schouten 1995

Schouten, Yvonne, 1995, 'Stormerdijk', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 422-424.

Schouten en Olde Meierink 1995

Schouten, Yvonne, en Ben Olde Meierink, 1995, 'Wayenstein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 472-474.

Schuchhardt 1929

Schuchhardt, C., 1929, *Ursprung und Wanderung des Wohnturms*, Berlin : Walter de Gruyter.

Schuchhardt 1931

Schuchhardt, C., 1931 [1991], *Die Burg im Wandel der Weltgeschichte*, Wiesbaden : Aula Verlag.

Schulte 1982

Schulte, A.G., 1982, *Het rijk van Nijmegen : Westelijk gedeelte*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Schulte 1983

Schulte, A.G., 1983, *Het Rijk van Nijmegen : Oostelijk gedeelte en de Duffelt*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Schulte 1986

Schulte, A.G., 1986, *Het land van Maas en Waal*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Schulte 1988

Schulte, A.G., 1988, 'Het "Oude Spijker": de spijker op zijn kop', *Arnhem de Genoeglijkste*, 8(1988) nr. 2, 55.

Schulte 1990a

Schulte, A.G., 1980, 'Het Fontanus Spijker op het AKZO-terrein', *Arnhem de Genoeglijkste*, 10(1990) nr. 1, 24-29.

Schulte 1990b

Schulte, A.G., 1990, 'Kasteel Mheer : Wisselwerking tussen huis en hoeve', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1990) nr. 87, 21-32.

Schulte 1991

Schulte, A.G., 1991, *Margraten, Mheer en Noorbeek*, Zeist : RDMZ ; Zwolle : Waanders. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Schultz 1889

Schultz, Alwin, 1889, *Das höfische Leben zur zeit der Minnesinger Bd. 1 und 2*, Leipzig : S. Hirzel.

Schut 2002

Schut, P.A.C., 2002, 'Onse huys ende borgh end torn tot Huyssen', in: Woltering, Verwers en Scheepstra 2002, 201-214.

Schut 2003

Schut, P.A.C., 2003, *'De Montferlandsche berg, het sieraad der tusschen IJssel en Rijn gelegene landen'*, Amersfoort : ROB. [Nederlandse Archeologische Rapporten, 24]

Schut 2007

Schut, P.A.C., 2007, 'Oud onderzoek opnieuw bekeken: vroege versterkingen in Gelderland', *Het Brabants Kasteel*, 28(2005) [2007], 9-46.

Schut en De Waard 1979

Schut, J., en G.H.P. de Waard, 1979, *Van ridderhofstad tot buitenplaats*, Nieuwegein : Historische Kring Nieuwegein.

Schuur 1988

Schuur, J.R.G., 1988, 'De verboden op de kastelenbouw in middeleeuws Friesland', *Spiegel Historiael*, 23(1988) nr. 1, 2-9.

Schuyf 1983

Schuyf, J., 1983, 'Moated sites in Brabant (Netherlands)', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XI(1983), 257-267.

Sedlmayer en Messerer 1967

Sedlmayr, Hans, en Wilhelm Messerer, 1967, *Festschrift Karl Oetinger zum 60. Geburtstag*, Erlangen : Universitätsbund Erlangen-Nürnberg.

Shopkow ed. 2001

Shopkow, Leah, ed., 2001, *The history of the counts of Guines and lords of Ardres*,

Philadelphia : University of Pennsylvania.

Siepman van den Berg en Olde Meierink 1995a

Siepman van den Berg, Anteunet, en Ben Olde Meierink, 1995, 'Bergestein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 129-131.

Siepman van den Berg en Olde Meierink 1995b

Siepman van den Berg, Anteunet, en Ben Olde Meierink, 1995, 'Groenestein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 205-208.

Sigal 1921

Sigal jr., M.C., 1921, 'De ridderhofstad Holy te Vlaardinger-Ambacht', *Buiten*, 15(1921), 601, 607-608.

Simonis 1954

Simonis, A.H., 1954, 'Het Kasteel van Stevensweert', *De Maasgouw*, 73(1954) nr. 3, 79-88.

Simpson 1959

Simpson, W. Douglas, 1959 [1969], *Scottish Castles : An Introduction to the Castles of Scotland*, Edinburgh : HMSO.

Simpson 1961

Simpson, W. Douglas, 1961, 'The Tower-Houses of Scotland', in: Jope 1961, 229-242.

Simpson 1969

Simpson, W. Douglas, 1969, *Castles in England and Wales*, Londen : B.T. Batsford.

Sluyterman 1907a

Sluyterman, K., 1907, 'Zuylestein', *Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift*, 17(1907) nr.34, 147-157.

Sluyterman 1907b

Sluyterman, K., 1907, 'Amerongen, deel 1', *Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift*, 17(1907) nr.33, 301-312.

Sluyterman 1907c

Sluyterman, K., 1907, 'Amerongen, deel 2', *Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift*, 17(1907) nr.33, 362-373.

Smeets 1974

Smeets, F.Th.W., 1974, *Het Kasteel Lembergh te Limbricht*, Maastricht : Schrijen. [Het Limburgs Monument, 1]

Smids 1774

Smids, Lud., 1774, *Schatkamer der Nederlandsche oudheden*, Amsterdam : Gerrit Bom.

Smit en Zweers 1982

Smit, E., en J.H.F. Zweers, 1982, 'Van kapotte ramen en een ooievaarsnest : De Huissense burcht in 1629', *Mededelingen Historische Kring Huessen*, 7(1982) rn. 5, 159-168.

Smits 1982

Smits, W., 1982, 'De Snaafburg', *Historische Kring Maarssen*, 9(1982) nr. 2, 28-33.

Smits 1990

Smits, Johan, 1990, 'Dienstplicht aan de dijken, de landwacht van Zuid-Beveland tijdens de Tachtigjarige Oorlog', *Historisch Jaarboek voor Zuid- en Noord-Beveland*, (1990) nr. 16, 66-80.

Spann 1974

W.S. (W.A. Spann), 1974, 'Nogmaals: kasteel Ooij vanuit de lucht', *Van toen naar nu*, 4(1974) nr. 5, 69-70.

Spann 1978

Spann, W.A., 1978, 'Kasteel Ooij vanuit de lucht', *Van toen naar nu*, 8(1978) nr. 2, 27-31.

Specht 1698

Specht, C., 1698 [2005], *De ridder-matige huysen en gesichten in de provincie van Utrecht*, Alphen aan den Rijn : Canaletto/Repro-Holland.

Sprenger 1941a

Sprenger, J., 1941, 'De Ruïne Lichtenberg', *De Maasgouw*, 56ste 61(1941) nr. 2, 17-22.

Sprenger 1941b

- Sprenger, J., 1941, 'De Ruïne Lichtenberg', *De Maasgouw*, 56ste 61(1941) nr. 3, 36-42.
- Stam 1956**
Stam, H., 1956, 'De Havesathe "Kemnade" te Wijnbergen', *De Graafschapsbode*, 16-11-1956, 5.
- Stam 1959**
Stam, H., 1959, 'De havezathe Rijswijk te Groessen', *De Graafschapsbode*, 27-3-1959, 7.
- Staring 1970**
Staring, A., 1970, 'Een Gelders glas van Jacob Sang', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, LXIV(1970), 118-123.
- Steegh 1982**
Steegh, A.W.A.Th., 1982, 'Het kastelencomplex Deurne, site en situation', in: Van Boven en Martin 1982, 103.
- Steenhuisen 1996**
Steenhuisen, A.M., 1996, *Steenhuisen genealogie*, Nieuwegein [typoscript].
- Stell 2009**
Stell, Geoffrey, 2009, 'The scottiness of Scottish tower houses', in: Perbellini 2009, 57-68.
- Stenvert en Van Tussenbroek 2007**
Stenvert, Ronald, en Gabri van Tussenbroek, red., 2007, *Inleiding in de bouwhistorie*, Utrecht : Matrijs.
- Stocker 1992**
Stocker, David, 1992, 'The shadow of the general's armchair', *The Archaeological Journal*, 149(1992), 415-420.
- Stoel 1991**
Stoel, J.G.M., 1991, 'De Kastelen van Arcen', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992) [1991] nr. 2*, 205-220.
- Stoel en Verstraelen 1979**
Stoel, J.G.M., en A. Verstraelen, 1979, *Arcen : historie - natuurschoon in woord en beeld*, Venlo : Van Spijk ; Venray : Recreatieschap Peel en Maas.
- Stoepker 1986**
Stoepker, H., 1986, *Graven naar het kasteel van Tilburg*, Waalre : Stichting Brabants Heem. [Bijdragen tot de studie van het Brabants Heem 29]
- Stooker 1967a**
Stooker, W., 1967, 'Cammingha te Bunnik (I)', *Tussen Rijn en IJssel*, 1(1967) nr. 2, 3-5.
- Stooker 1967b**
Stooker, W., 1967, 'Cammingha te Bunnik (II)', *Tussen Rijn en IJssel*, 1(1967) nr. 3, 2-4.
- Stooker 1967c**
Stooker, W., 1967, 'Cammingha te Bunnik (III)', *Tussen Rijn en IJssel*, 1(1967) nr. 4, 7-12.
- Storm van Leeuwen 1991**
Storm van Leeuwen, J.A., 1991, 'Het huisarchief van de ridderhofstad Den Engh', *Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 11(1991) nr. 3, 67-69.
- Stöver 1999**
Stöver, R.J., 1999, 'Een donjon te Warmond : De voormalige woontoren van het Huis te Warmond herondekt?', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting III (1993-1999)*, [1999] nr. 1, 369-382.
- Stöver, Collette, Van Lit, et al. 2000**
Stöver, J., V. Collette, R. van Lit, et al. red., 2000, *Kastelen en buitenplaatsen in Zuid-Holland*, Zutphen : Walburg Pers.
- Strobel 1967**
Strobel, Richard, 1967, 'Wehrturm, Wohnturm, Patrizierturm in Regensburg', in: Sedlmayer en Messerer 1967, 93-116.
- Strobel 1976**
Strobel, Richard, 1976, *Das Bürgerhaus in Regensburg : Mittelalter*, Tübingen : Ernst

Wasmuth.

Strohschneider 2000

Strohschneider, Peter, 2000, 'Kemenate. Geheimnisse höfischer Frauenräume bei Ulrich von dem Türlin und Konrad von Würzburg', in: Hirschbiegel 2000.

Sweetman 1995

Sweetman, David, 1995, *Irish castles and fortified houses*, Dublin : Country House.

Sweetman 1999

Sweetman, David, 1999, *The Medieval Castles of Ireland*, Wilton : The Collins Press.

Sweetman 2000

Sweetman, David, 2000, *The Origin and Development of the Tower-House*, Carrigtwohill/Oysterhaven : The Barryscourt Trust/Gandon. [The Barryscourt Lectures, VIII]

Sweetman 2009

Sweetman, David, 2009, 'The tower houses of County Louth', in: Perbellini 2009, 31-34.

Swierstra 1938

Swierstra, N.J., 1938, 'Gravensteen', *Leids Jaarboekje*, 1938, 171-193.

Tabraham 1987

Tabraham, Christopher, 1987, 'Smailholm Tower : a Scottish laird's fortified residence on the English Border', *Château Gaillard : Études de castellologie médiévale*, XIII(1987), 227-238.

Tabraham 1988

Tabraham, C.J., 1988, 'The Scottish medieval towerhouse as lordly residence in the light of recent excavation', *Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland*, 118(1988), 267-276.

Taets van Amerongen 1995

Taets van Amerongen, Jan, 1995, 'Natewisch', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 330-335.

Teeling 1984

Teeling, P.S., 1984, *Landmeters van de kadastrering van Nederland*, Apeldoorn : Dienst van het Kadaster en de Openbare Registers.

Temminck 1995

Temminck, J.J., red., 1995, *Huis ter Kleef : Het enige kasteel van Haarlem*, Haarlem : Schuyt & Co.

Temminck Groll 1963

Temminck Groll, C.L., 1963, *Middeleeuwse stenen huizen te Utrecht en hun relatie met die van andere Noordwesteuropese steden*, 's Gravenhage : Martinus Nijhoff.

Ten Doesschate 1919

Doesschate, A. ten, 1919, *Iets uit de geschiedenis van Steenderen en Bronkhorst*, 1-10, Steenderen : z.n.

Ter Beke 1990

Beke, L. ter, 1990, 'Kasteel Hackfort te Vorden: notitie van bevindingen', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting II (1988-1992) [1990]*, 99-105.

Ter Kuile 1944

Kuile, E.H. ter, 1944, *Leiden en westelijk Rijnland*, 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Ter Kuile 1954

Kuile, E.H. ter, 1954, *Kastelen en adellijke huizen*, Amsterdam : Contact. [De schoonheid van ons land, XIII]

Ter Kuile 1958

Kuile, E.H. ter, 1958, *Het Kwartier van Zutphen*, 's-Gravenhage : Staatsdrukkerij- en uitgeverijbedrijf. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Terlouw 1996

Terlouw, P., 1996, *Kastelen en Buitenplaatsen op en om de Utrechtse Heuvelrug*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Terwen en Ottenheym 1993

Terwen, J.J., en K.A. Ottenheym, 1993, *Pieter Post (1608-1669) architect*, Zutphen : Walburg Pers.

Thelen 2001

Thelen, A., red., 2001, *Het Hooghuis te Gemert*, Gemert : Heemkundekring "De Kommanderij Gemert"; Amersfoort : ROB.

Thierry de Bye Dólleman en Janssen 1962

Thierry de Bye Dólleman, M., en Corneille F. Janssen, 1962, 'Het Huis metten Toerne', *Jaarboek Haerlem*, 1962, 99-107.

Thijssen en Wildenberg 2007

Thijssen, Jan, en Jeroen Wildenberg, 2007, *Opkomst en ondergang van het leengoed De Poll en Beyningen*, Nijmegen : Gemeente Nijmegen, Bureau Archeologie. [Archeologische Berichten Nijmegen, 4]

Thoomes 2005

Thoomes, Wijnand, 2005, 'Vuilcoop in Schalkwijk, een ridderhofstad met raadsels', *Het Kromme Rijngebied*, (2005) nr. 39-4, 82-87.

Tillema en Viersen 1995

Tillema, M., en A. Viersen, 1995, 'De Thooren te Maasniel', *Bulletin KNOB*, 94(1995) nr. 1.

Timmers 1969

Timmers, J.J.M., 1969, *Kasteel Borgharen*, z.p. [Maastricht] : z.n.

Tirion 1741-1795

Tirion, Isaak, 1741-1795, *Tegenwoordige staat der vereenigde Nederlanden*, Amsterdam : Isaak Tirion.

Tol 2002

Tol, A.J., 2002, 'Nieuwegein : Het Klooster', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 2000-2001, 95-98.

Top 1986a

Top, R.J., 1986, *Verantwoording van de restauratie van de Donjon en de muurresten van het kasteel Duurstede te Wijk bij Duurstede*, Utrecht : Arch. buro Meulenbelt [typoscript].

Top 1986b

Top, R.J., 1986, 'De Donjon van kasteel Duurstede : Speurtocht naar de oorsprong', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I (1983-1987)*, [1986] nr. 1, 173-184.

Tornga 1994

Tornga, J.S.M., 1994, *Dodewaard : Verhalen uit de geschiedenis*, Kesteren : Arend Datema Instituut. [Osenvorenreeks, 51]

Toy 1955

Toy, S., 1955, *A history of fortification from 3000 B.C. to A.D. 1700*, London : Heinemann.

Treling 2011

Treling, J.R., 2011, 'De opgraving Achter het Verguld Harnas in 1998', in: Janssen en Treling 2011, 49-63.

Trimpe Burger 1967

Trimpe Burger, J.A., 1967, 'Kappelle, Capelle, Bruëlis, Gistelles, Maelstede', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 66(1967) nr. 8, *91-*92.

Trimpe Burger 1981

Trimpe Burger, J.A., 1981, 'Een kacheloven uit omstreeks 1470 te West-Souburg op Walcheren', in: Hoekstra, Janssen en Moerman 1981, 354-359.

Tromp 1968

Tromp, Heimerick, 1968, *Kastelen langs de Wetering I*, Zeist : Kerckebosch.

Tromp 1971

Tromp, Heimerick, 1971, *Kastelen langs de Wetering II*, Zeist : Kerckebosch.

Tromp 1972

- Tromp, Heimerick, 1972, *Kastelen langs de Wetering III*, Zeist : Kerckebosch.
- Tromp 1975**
Tromp, H.M.J., 1975, *Het gebied van de Langbroekerwetering en de versterkte huizen uit de dertiende en veertiende eeuw*, Driebergen : typoscript (Kandidaatsscriptie Middeleeuwse Geschiedenis, R.U. Utrecht) [1975].
- Tromp 1978**
Tromp, Heimerick, 1978, *Kasteel Amerongen*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, XXXV]
- Tromp 1980**
Tromp, H.M.J., 1980, *Broekhuizen te Leersum*, Zeist : RDMZ. [Bijdragen tot het bronnenonderzoek naar de ontwikkeling van Nederlandse historische tuinen, parken en buitenplaatsen, 7]
- Tromp 1982**
Tromp, H.M.J., 1982, *Duivenvoorde te Voorschoten*, Zeist : RDMZ. [Bijdragen tot het bronnenonderzoek naar de ontwikkeling van Nederlandse historische tuinen, parken en buitenplaatsen, 10]
- Tromp 2000**
Tromp, Heimerick, 2000, 'Een kasteel in het 'Groene Hart' : Nederhorst den Berg', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (2000) nr. 127, 26-35.
- Tromp en Zijlstra 1985**
Tromp, H.M.J., en B. Zijlstra, 1985, *Kasteel Amerongen*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 14]
- Troost 1981**
Troost, C.B., 1981, 'Het kasteel Hemmen', *Tabula Batavorum*, 13(1981) nr. 3, 4-12.
- Troost 1982**
Troost, C.B., 1982, 'Het kasteel Hemmen (vervolg)', *Tabula Batavorum*, 14(1982) nr. 1, 20-25.
- Tuinstra 2006**
Tuinstra, S.J., 2006, *De Waltastins, van Stins tot Stadhuis. Een archeologische begeleiding (AB) van een verbouwing van het stadhuis te Sneek, gemeente Sneek (Fr.)*, Groningen : ARC. [ARC-Rapporten, 2006-5]
- Tuinstra 2008**
Tuinstra, S.J., 2008, *Een archeologische opgraving aan de Zernikelaan te Groningen, gemeente Groningen (Gr.)*, Groningen : ARC. [ARC-Rapporten, 2008-6]
- Tuulse 1958**
Tuulse, A., 1958, *Burgen des Abendlandes*, Wien ; München : Anton Schroll & Co.
- Ubachs 2009**
Ubachs, Rob, 2009, 'Stokstraat 55 Maastricht : De Refugie van St. Gerlach of de Toren van St. Gerlach of de Toren der Dames van St. Gerlach', *'t Sjtengelke*, 16(2009) nr. 1, 21-24.
- Van Agt 1983**
Agt, J.J.F.W. van, 1983, *Vaals, Wittem en Slenaken*, 's Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]
- Van Alff, Van Geelen en Janssen 1974**
Alff, J.P. van, W. van Geelen en J.C. Janssen, 1974, *Oud- en Nieuw-Amelisweerd en Rhijnauwen*, Utrecht : Bureau Voorlichting en Public Relations van de gemeente Utrecht.
- Van Amstel 1999**
Amstel, Th.A.A.M. van, 1999, *De heren Van Amstel 1105-1378*, Hilversum : Verloren.
- Van Andel 1969**
Andel, Peter van, 1969, *Zes eeuwen Loevestein*, Gorinchem : J. Noorduijn en Zoon N.V.
- Van Andel en Van Andel 1994**
Andel, G.J. van, en W.J.M. van Andel, 1994, 'Den Ham en Loevestein : twee kastelen met hetzelfde grondplan', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1994) nr. 101, 35-45.
- Van Andel en Van Andel 1997**

- Andel, G.J. van, en W.J.M. van Andel, 1977, 'De 19e-eeuwse Utrechtse architect Samuel Adrianus van Lunteren', *Jaarbericht Stichting Utrechtse Kastelen*, 1997, 9-36.
- Van Asten 1989**
Asten, A.G.W.G. van, 1989, 'De verdwenen kasteeltoren te Geldrop', *Heemkronyk*, 28(1989) nr. 1, 25-31.
- Van Bastelaere 1984**
Bastelaere, G.R. van, 1984, 'Het Slot "De Roode Toren" te Heteren Over-Betuwe', *De Betuwe*, 23 februari 1984.
- Van Bavel en Luiten van Zanden 2004**
Bavel, Bas van, en Jan Luiten van Zanden, 2004, 'The Jump-start of the Holland Economy during the Late Medieval Crisis, c. 1350-c. 1500', *Economic History Review*, 57(2004) nr. 3, 503-532
- Van Bemmelen 1999**
Bemmelen, A.A.B. van, 1999, 'Speurtocht naar een onbekend kasteel (?) te Cothen', *Het Kromme Rijngebied*, 33(1999) nr. 2, 34-37.
- Van Bemmelen 2000**
Bemmelen, A.A.B. van, 2000, 'De vergeten woontoren Noortwijck tussen Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede', *Het Kromme Rijngebied*, 34(2000) nr. 4, 57-73.
- Van Beveren 1960**
Beveren, P. van, 1960, *De verdwenen kastelen van Schouwen-Duiveland*, Doorn : Nederlandse Kastelen Stichting.
- Van Boven en Martin 1982**
Boven, Margriet van, en Tanja Martin, red., 1982, *Kastelen in Brabant : Van burch tot landhuis*, s-Hertogenbosch : Noordbrabants Museum.
- Van Capelleveen 1966**
Capelleveen, F.J. van, 1966, 'Het kasteel of huis te Hernen', *Kontaktblad van de Historische Vereniging voor het Land van Maas en Waal en Rijk van Nijmegen*, 3(1966), niet gepagineerd.
- Van Daalen 1957**
Daalen, J.P.J.A.M. van, 1957, *Het kasteel van Rijckholt*, z.p. : Restauratiestichting Limburg. [Gulden reeks van Limburgse Monumenten, 5]
- Van Dael 1992**
Dael, Ph.J. van, 1992, 'Van Leefdael : de geschiedenis van de familie en het huis', *Oud Rhenen*, 11(1992) nr. 1, 3-51.
- Van Dalen 1965**
Dalen, A.G. van, 1965, *Het huis Hamerden en Ryswyck*, Zevenaar : Liemers Lantaarn. [De Liemers, 9]
- Van Dalen 1967**
Dalen, A.G. van, 1967, *Het kasteel te Didam*, Zevenaar : Liemers Lantaarn. [De Liemers, 16]
- Van Dalen 1971**
Dalen, A.G. van, 1971, *Gelderse historie in de Liemers*, 's Gravenhage ; Rotterdam : Nijgh & Van Ditmar.
- Van de Haar 1961**
Haar, C. van de, 1961, 'Jansstraat 85, het Johezhuis', *Jaarboek Haerlem*, 1961, 151-160.
- Van de Pas 1949**
Pas, W. van de, 1949, 'Gildenborch aan de Vaart', *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"*, 1949, 60-75.
- Van de Ven 1933**
Ven, A.J. van de, 1933, 'De oude buitenverblijven rondom de stad', in: z.n. 1933, 187-223.
- Van den Arend 1993**
Arend, O. van den, 1993, *Zeven locale baljuwschappen in Holland*, Hilversum : Verloren.
- Van den Arend, Den Brabander, Bult et al. 1987**
Arend, O. van den, J. den Brabander, E.J. Bult, et al., 1987, *Polanen*, Naaldwijk : Stichting Westlands Centrum voor Streekhistorie.

Van den Berg 1939

Berg, Chr. van den, 1939, 'Wie had de Ambachtsheerlijkheid van Hillegersberg en op welke wijze kwam zij aan Rotterdam', *Rotterdams Jaarboekje* 1939, 131-138.

Van den Berg 1984

Berg, H.M. van den, 1984, *Noordelijk Oostergo : Dantumadeel*, 's-Gravenhage : Staatsuitgeverij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Van den Bergh-Rensen 1983

Bergh-Rensen, D. van den, red., 1983, *Gendt 750 jaar stadsrechten*, Gendt : Stichting Gendt 750 jaar stad.

Van den Berghe 2005

Berghe, K.J. van den, 2005, *Onderzoeksgebied Kunstgrasvelden De Boedelhof te Eefde, Gemeente Lochem : Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 1328]

Van den Brink 2002

Brink, Louis van den, 2002, 'Iets over de geschiedenis van "Huis te Veen" en omgeving', *Sint Maerten*, (2002) nr. 23, 6-17.

Van den Broecke 1978

Broecke, J.P. van den, 1978, *Middeleeuwse kastelen van Zeeland : Bijzonderheden over verdwenen burchten en ridderhofsteden*, Delft : Elmar.

Van den Elsen 1898

Elsen, G. van den, 1898, 'De heerlijkheid Onzenoort', *Taxandria*, 5(1898), 14-15.

Van den Oever en Houben 1981

Oever, M. van den, en P. Houben, 1981, *Het Riddergoed "De Raay"*, Baarlo : Historische Werkgroep "De Borch". [Baarlose Sprokkelingen, 8]

Van der Aa 1839-1851

Aa, A.J. van der, 1839-1851, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden*, Gorinchem : Jacobus Noorduyt.

Van der Aa 1847

Aa, A.J. van der, 1847, *Beschrijving van den Krimpenrewaard en den Lopikerwaard*, Schoonhoven.

Van der Borch tot Verwolde-Swemle 1975

Borch tot Verwolde-Swemle, E.C. barones van der, 1975, 'De Doddendaal te Ewijk', *Bulletin KNOB*, 74(1975) nr. 1, 1-23.

Van der Eerden-Vonk, Hauer en Van Omme red. 2000

Eerden-Vonk, M.A. van der, J. Hauer en G.W.J. van Omme red., 2000, *Wijk bij Duurstede 700 jaar stad. Ruimtelijke structuur en bouwgeschiedenis*, Hilversum : Verloren.

Van der Goes 1992

Goes, André van der, red., 1992, *Slot Zuylen*, Oud-Zuilen: Stichting Slot Zuylen.

Van der Goes 1995

Goes, André van der, 1995, 'Kasteelinterieurs', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 58-68.

Van der Graaf 1990

Graaf, Karen van der, 1990, *Landschapsplan en archeologie in de provincie Utrecht : Aanhangsel*, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-rapport, 43-3]

Van der Graaf en Anderson 1990

Graaf, Karen van der, en Karin Anderson, 1990, *Landschapsplan en archeologie in de provincie Utrecht : Archeologische waarden in de provincie Utrecht: Verslag van het kwaliteitsbepalend onderzoek*, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-rapport, 43-2]

Van der Graaf, Datema en Anderson 1990

Graaf, Karen van der, Rob Datema, Karin Anderson et al., 1990, *Landschapsplan en archeologie in de provincie Utrecht*, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-rapport, 43-1]

Van der Heijden 1913

- Heijden, L.J. van der, 1913, 'De Snaafburg', *Jaarboekje Niftarlake*, 1913, 5-11.
- Van der Hoeve 2002**
Hoeve, J. van der, 2002, *Achter de Dom 7*, Utrecht : SPOU.
- Van der Hoeve 2005**
Hoeve, Jan van der, 2005, 'Backstein in den Nederlanden', in: Cramer en Sack 2005, 125-138.
- Van der Hoeve 2010**
Hoeve, Jan van der, 2010, *Voorst, kasteel De Nijenbeek, bouwhistorische opname*, Utrecht : bureau voor bouwhistorisch onderzoek J.A. van der Hoeve.
- Van der Hoeve 2012**
Hoeve, Jan van der, 2012, 'Vroeg metselwerk in Nederland', in: Groot, Van Hees, Hermans et al. 2012, 14-25.
- Van der Kooy 1972**
Kooy, M. van der, 1972, 'De Hof te Schie', *Holland*, 4(1972) nr. 2, 36-50.
- Van der Kuijl, Diependaal, Kremer et al. 2008**
Kuijl, E.E.A. van der, S. Diependaal, H. Kremer et al., 2008, *Vlakdekkend onderzoek van de steenhuizen Takuma en Aylbada te Uithuizen (Gr.)*, Doetinchem : Synthebra bv. [Synthebra Archeologie Rapport, P0501957]
- Van der Lee 1983**
Lee, A. van der, 1983, *Kasteel Onsenoort*, z.p. : z.n.
- Van der Lee 1993**
Lee, A. van der, 1993, 'De toren van Onsenoort', *Met gansen trou*, 43(1993) nr. 11, 170-174.
- Van der Leer 1999**
Leer, Kees van der, 1999, *Het eilandje Meerdervoort*, Zwijndrecht : Gecombineerd Woningbeheer ; Zwijndrecht : Historische Vereniging Zwijndrecht.
- Van der Leer en Van der Velde 2003a**
Leer, Kees van der, en Cees van der Velde, 2003, 'De Grote Loo, Kleine Loo en naburige naamgenoten', *Jaarboek Die Haghe*, 2003, 42-119.
- Van der Leer en Van der Velde 2003b**
Leer, Kees van der, en Cees van der Velde, 2003, Hofstede De Loo, *Historisch Voorburg*, 9(2003) nr. 2, 32-71.
- Van der Leer 2006**
Leer, Kees van der, 2006, *Develstein : De geschiedenis van een kasteel*, z.p. [Zwijndrecht] : z.n.
- Van der Leer 2007**
Leer, C.L. van der, 2007, 'Develstein en zijn bewoners', in: Popijus, Van der Leer en Brinkman 2007, 91-171.
- Van der Linden 1956**
Linden, H. van der, 1956, *De cope : Bijdrage tot de rechtsgeschiedenis van de openlegging der Hollands-Utrechtse laagvlakten*, Assen : Van Gorcum.
- Van der Mark 1987**
Mark, R. van der, 1987, 'Archeologie op kasteel Rijnhuizen', *Historische Kring Nieuwegein : Archeologische Kroniek*, 1985-1987, 58-62.
- Van der Mark 1995a**
Mark, René van der, 1995, 'De Batau', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 120-121.
- Van der Mark 1995b**
Mark, R. van der, 1995, 'Nieuwegein - Galecop', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1994-1995, 82-87.
- Van der Mark 1996a**
Mark, René van der, 1996, *Omgrachte hofsteden in Zuid-Utrecht*, Nieuwegein : privé-uitgave [kandidaatsscriptie Universiteit van Amsterdam].
- Van der Mark 1996b**
Mark, R. van der, 1996, 'De Batau, kasteel of edelmanswoning?', *Cronyck de Gein*, 18(1996)

nr. 1, 4-7.

Van der Mark 2002

Mark, R. van der, 2002, 'Archeologie in de Galecop',
http://www.pen.nl/nieuwegein/ontspanning/buurthuizen/galecop/Pages/Historie/body_historie.html, geraadpleegd op 20-03-2002.

Van der Mark z.j.

Mark, R. van der, z.j., *Vondsten ridderhofstad Rijnhuizen*, z.p. z.j.

Van der Meer 1838

Meer, D.H. van der, 1838, 'Beschrijving van de stins genaamd Grovestins te Gaastmaburen onder Hardegarijp', *Friesche Volksalmanak*, 1838, 128-138.

Van der Molen 1972

Molen, S.J. van der, 1972, *Van stins tot bankgebouw : het Camminghahuis te Franeker en zijn geschiedenis*, Franeker : Friesland Bank.

Van der Molen 1975

Molen, S.J. van der, 1975, 'Stad van de stinzen Franeker', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1975) nr. 27, 66-79.

Van der Molen 1988

Molen, S.J. van der, 1988, *De stinsen van Franeker*, Leeuwarden : Stichting monument van de maand. [Monument van de maand, 3(1988) nr. 1]

Van der Muelen 1884

Muelen, J.C. van der, 1884, 'Het huis Boekhorst, gelegen in Rijnland', *De Nederlandsche Leeuw*, 2(1884) nr. 11, 85.

Van der Poest Clement 1939

Poest Clement, A. van der, 1939, 'Valckensteyn', *Rotterdams Jaarboekje*, 1939, 70-90.

Van der Sloot 1964

Sloot, R.B.F. van der, 1964, *Middeleeuwse wapentuig*, Bussum : C.A.J. van Dishoeck. [Fibulareeks, 1]

Van der Vlies 1949

Vlies, T.A. van der, 1949, *De eerste eeuwen van Rhoon*, Rotterdam : A. Voorhoeve.

Van der Voorde 1997

Voorde, P.K.J. van der, 1997, 'Vleuten-De Meern : De Hoet', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1990-1991, 96.

Van der Wal 1957

Wal, H. van der, 1957, *Ophemert kasteel*, [typoscript in archief RCE].

Van der Wyck 1988

Wyck, H.W.M. van der, 1988, *Atlas Gelderse buitenplaatsen. De Veluwe*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Van der Wyck 1989

Wyck, H.W.M. van der, 1989, *De kasteeltekeningen van Roelant Roghman*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Van der Wyck, Boschma en Van den Berg 1964

Wyck, H.W.M. van der, C. Boschma en H.M. van den Berg red., 1964, *Opus Musivum*, Assen : Van Gorcum & Comp.

Van der Wyck en Enklaar-Lagendijk 1982

Wyck, H.W.M. van der, en J. Enklaar-Lagendijk, 1982, *Zuylesteyn*, Alphen aan den Rijn : Canaletto.

Van der Zee 1939

Zee, C.A. van der, 1939, *Matenese en het Huis te Riviere*, Schiedam : Uitgeversbureau Schiedam.

Van Dijk 1981

Dijk, K.F. van, 1981, 'Opgraving Uitterlier', in: Van Dijk, De Groot, Mensink et al. 1981, 40-49.

Van Dijk 1992

- Dijk, H.J. van, 1992, 'Slot Giessenburg', *De Kroniek*, 13(1992) nr. 2, 26-29.
- Van Dijk en Van Wijhe 2009**
Dijk, Geertrudis van, en Hans van Wijhe, 2009, *Het geheim van de Wijenburg*, z.n. : Vrienden van de Wijenburg.
- Van Dijk, De Groot, Mensink et al. 1981**
Dijk, K.F. van, C.H. de Groot, G.M.M. Mensink, et al., 1981, *Uit het Liers verleden II*, De Lier : Werkgroep Oud-De Lier.
- Van Dijk-Franx 2006**
Dijk-Franx, M.Th. van, 2006, 'Het middeleeuwse kasteel Genhoves te Oud-Valkenburg', in: Heijden, Willems, Crutzen et al. 2006, 177-191.
- Van Dinther 1979**
Dinther, N.L. van, 1979, 'Archeologisch onderzoek in de oudste polder van Poortugaal', *Westerheem*, 28(1979) nr. 6, 268-279.
- Van Doesburg 1994**
Doesburg, Jan van, 1994, 'De begraven hofstad op De Geer bij Wijk bij Duurstede', in: Van Es en Hessing 1994.
- Van Doesburg 2000**
Doesburg, J. van, 2000, 'What's in a name. De naam Wijk in relatie tot de ligging en de functie van de nederzetting', in: Van der Eerden-Vonk, Hauer en Van Omme red. 2000, 67-82.
- Van Doesburg 2012**
Doesburg, Jan van, 2012, 'Ambitie in baksteen : Over de achtergronden van het Langbroeker kastelenlandschap', in: Aarts, Landewé, Olde Meierink et al. 2012, 99-115.
- Van Drie 1986**
Drie, R.J.F. van, 1986, 'Inhoud en gebruik van de begrippen ridderschap en ridderhofstad in het Nedersticht gedurende de 16e eeuw', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, 40, 67-100.
- Van Drie 1995**
Drie, Rob van, 1995, 'Het begrip ridderhofstad in de 16de en 17de eeuw', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 41-50.
- Van Drunen 2001**
Drunen, A.H. van, 2001, '*s-Hertogenbosch 'van straet tot stroom'*', *'s-Hertogenbosch*.
- Van Drunen en Glaudemans 1997**
Drunen, A.H. van, en R. Glaudemans, 1997, 'Metamorfose van een huizenblok', in: Boekwijt en Janssen 1997, 163-205.
- Van Ebbenhorst Tengbergen 1958**
Ebbenhorst Tengbergen, E.J. van, 1958, 'De toren van Natewisch bij Amerongen', *Cobouw*, 27 juni 1958, . [Nederlandse kastelen en landhuizen, XXXVIII]
- Van Ebbenhorst Tengbergen 1964**
Ebbenhorst Tengbergen, E.J. van, 1964, 'Langs de Wetering XLV en XLVI', *Cobouw*, 11 juni 1964.
- Van Ebbenhorst Tengbergen 1965**
Ebbenhorst Tengbergen, E.J. van, 1965, *Bronkhorst : Korte historie van stad en heerlijkheid*, Zutphen : Walburg Pers.
- Van Elk 1950**
Elk, E. van, 1950, 'Het kasteel Groot-Poelgeest', *Historia*, 15(1950) nr. 2, 45-46.
- Van Enkevort en Thijssen 1996**
Enkevort, Harry van, en Jan Thijssen red., 1996, *Graven met beleid*, Abcoude : Uniepers ; Nijmegen : Sectie Archeologie Gemeente Nijmegen.
- Van Es en Hessing 1994**
Es, W.A. van, en W.A.M. Hessing, 1994, *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland*, Utrecht : Matrijs.
- Van Foreest 1961**

Foreest, H.A. van, 1961, 'Oosterwijk in Kennemerland : De geschiedenis van een versterkt huis', *Berichten ROB*, 10-11(1960-1961), 527-538.

Van Foreest 1971

Foreest, H.A. van, 1970, 'Duivenvoorde', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 70(1971) nr. 2, *45-*46.

Van Galen 2007

Galen, Haro van, 2007, 'Ruiten, kogels en kantelen op een kacheloven uit het kasteel van Zeelst', *Westerheem*, 56(2007) nr. 4, 318-323.

Van Geffen 1983

Geffen, A. van, 1983, *De hoofdburcht van het kasteel te Hedel*, z.p. [Hedel] : typoscript [doctoraalscriptie RU Utrecht].

Van Gelder 1914

Gelder, H.E. van, 1914, 'Duivenvoorde en zijn bewoners', *Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift*, 24(1914) nr.48, 81-100.

Van Genabeek 2001

Genabeek, R. van, 2001, 'Aardewerk', in: Thelen 2001, 42-53.

Van Ginkel-Meester 1995

Ginkel-Meester, Saskia van, 1995, 'Sandenburg', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 400-404.

Van Ginkel-Meester en Hermans 1995

Ginkel-Meester, Saskia van, en Taco Hermans, 1995, 'Beverweerd', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 132-137.

Van Ginkel-Meester en Vernooij 1992

Ginkel-Meester, S. van, en A. Vernooij, 1992, *Cothen, geschiedenis en architectuur*, Zeist : Kerckebosch.

Van Goelst Meijer 1959

Goelst Meijer, A.F. van, 1959, *Kasteel Waardenburg*, z.p : z.n.

Van Groningen 1992

Groningen, C.L. van, 1992, *De Alblasserwaard*, Zeist : RDMZ ; Zwolle : Waanders. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Van Groningen 1999

Groningen, C.L. van, 1999, *De Utrechtse Heuvelrug*, Zwolle : Waanders ; Zeist : RDMZ. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Van Groningen 2003

Groningen, C.L. van, 2003, 'Maarsbergen. Van proosdijhuis tot kasteel', *Bulletin KNOB*, 102(2003) nr. 3, 81-114.

Van Gulick 1960

Gulick, F.W. van, red., 1960, *Nederlandse kastelen en landhuizen*, z.p. [Den Haag] : z.n.

Van Haersma Buma 2006

Haersma Buma, Marcelle van, 2006, *De kastelen van Leiderdorp: te Waard, ter Zijl, Berendrecht, ter Mey en ter Does alsmede omgrachte adellijke woning Stenevelt*, Leiderdorp : M. van Haersma Buma (doctoraalscriptie Universiteit Leiden)

Van Harderwijk 1909

Harderwijk, P.J. van, 1909, 'Ruïne van Matenesse te Schiedam', *Bulletin KNOB*, 2de serie 2(1909), 46.

Van Hasselt 1804a

Hasselt, G. van, 1804, *Arnhemsche Oudheden, deel II*, II, Arnhem : J.H. Moeleman.

Van Hasselt 1804b

Hasselt, G. van, 1804, *Arnhemsche Oudheden, deel III*, Arnhem : J.H. Moeleman.

Van Hasselt 1807

Hasselt, G. van, 1807, *Geldersch Maandwerk, eerste deel*, Arnhem : J.H. Moeleman.

Van Heerde 1954

Heerde, H. van, 1954 [1974], *Onder de clockenslach van Nunspeet*, Alphen aan den Rijn :

Repro-Holland.

Van Heeringen, De Jong, Montforts et al. 2007

Heeringen, R.M. van, A.G. Jong, M.J.G.Th. Montforts et al., 2007, *Monumenten van aarde : Beeldcatalogus van de Zeeuwse bergjes*, Koudekerke : Bos & Böttcher.

Van Hemelrijck 1950

Hemelrijck, M. van, 1950, *De Vlaamse krijgswetkunde*, Tielt : Lannoo.

Van Immerseel 2003

Immerseel, R.H.M. van, 2003, 'Huize Scherpenzeel', *De Woonsteden door de eeuwen heen*, (2003) nr. 139, 24-34.

Van Immerseel 2005

Immerseel, R.H.M. van, 2005, 'Huis ten Dijke, en verdwenen borg', *Historische woonsteden en tuinen*, (2005) nr. 147, 10-19.

Van Ingen 1987

Ingen, K. van, 1987, 'De oudste Van Wely's', *Tabula Batavorum*, 5(1987) nr. 2, 44-49.

Van Ingen 1994

Ingen, K. van, 1994, 'Het kasteel De Toren van Wely', *Tabula Batavorum*, 12(1994) nr. 2, 56-64.

Van Iterson 1954

Iterson, W. van, 1954, 'Open huizen en ridderhofsteden in het Nedersticht I', *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"*, 1954, 62-108.

Van Iterson 1955

Iterson, W. van, 1955, 'Open huizen en ridderhofsteden in het Nedersticht II (slot)', *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"*, 1955, 81-115.

Van Kempen 2002a

Kempen, P.A.M.M. van, 2002, *Huis Blankenburg, gemeente Lochem; een inventariserend archeologisch onderzoek*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-notitie, 156]

Van Kempen 2002b

Kempen, P.A.M.M. van, 2002, 'Driebergen-Rijsenburg : Kasteel Rijsenburg', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 2000-2001, 61-63.

Van Kempen 2003

Kempen, P.A.M.M. van, 2003, *Plantsoen Buren: het kasteel, gemeente Buren; een inventariserend archeologisch onderzoek (waardering)*, Amsterdam : RAAP Archeologisch Adviesbureau. [RAAP-rapport, 934]

Van Kempen 2006

Kempen, Paul van, 2006, 'Het verdwenen kasteel van Buren', *Monumenten*, 27(2006) nr. 5, 8-9.

Van Klaveren 2005

Klaveren, H.W. van, 2005, *De Weitjes II te Brakel, een Archeologische Begeleiding en Aanvullend Archeologisch Onderzoek*, Dordrecht : Synthesgra Archeologie.

Van Leeuwen 1667

Leeuwen, S. van, 1667, *Costumen, keuren ende ordonnantiën van het Baljuwscap ende Lande van Rijnland*, Leiden ; Rotterdam : De Hackens.

Van Lengen 1972

Lengen, H. van, 1972, *Burgen und Schlösser in Ostfriesland*, *Bulletin KNOB*, 71(1972) nr. 2, 49-56.

Van Lennep 1924

Lennep, F.K. van, 1924, 'Het slot Didam en zijne leenregisters', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 27(1924), 233-238.

Van Lit 1980

Lit, R. van, 1980, 'Een verdwenen landhuis nabij de Wassenaarse dorpskerk', *Leids Jaarboekje*, 1990, 171-180.

Van Lit 1983

Lit, R. van, 1983, *Kastelen en buitenplaatsen in Rijnland*, Zutphen : De Walburg Pers.

Van Nierop 1984

Nierop, H.F.K. van, 1984, *Van ridders tot regenten. De Hollandse adel in de zestiende eeuw en de eerste helft van de zeventiende eeuw*, z.p. [Amsterdam/Den Haag] : De Bataafsche Leeuw.

Van Nispen tot Pannerden 1953

Nispen tot Pannerden, A.J.M. van, 1953, *Losse schetsen uit de Liemers*, Zevenaar : Liemers Lantaarn.

Van Nispen tot Sevenaer 1946

Nispen tot Sevenaer, E.O.M. van, 1946, *Nederlandsche kasteelen*, Amsterdam : A. de Lange. [Heemschut serie, 20]

Van Nispen tot Sevenaer 1953

Nispen tot Sevenaer, E.O.M. van, 1926-1953, *De monumenten in de gemeente Maastricht*, 's-Gravenhage : Staatsdrukkerij- en Uitgeversbedrijf. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Van Oirschot 1967

Oirschot, A. van, 1967, *Drie heerlijkheden aan de Lei : Helvoirt, Haaren, Cromvoirt*, z.p. [Haaren] : Stichting Kasteel Nemerlaer.

Van Oirschot 1969

Oirschot, A. van, 1969, *Kasteel Nemerlaer te Haaren*, [z.p.] : NKS / ANWB. [Nederlandse Kastelen, II]

Van Oirschot 1981

Oirschot, A. van, 1981, *Middeleeuwse kastelen van Noord-Brabant : Hun bewoners en bewogen geschiedenis*, Rijswijk : Elmar.

Van Oirschot 1984

Oirschot, A. van, 1984, *Kasteel de Blauwe Camer : Norbertinessenklooster Sint-Catharinadal*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 1]

Van Oirschot 1990

Oirschot, A. van, 1990, 'Nog eens kasteel Nemerlaer', *Het Brabants Kasteel*, 13(1990) nr. 3/4 [1991], 52-57.

Van Oirschot en Vos 2009

Oirschot, Anton van, en Carole Vos, 2009, *Kasteel Nemerlaer : Sinds 1303*, Haaren : Stichting Kasteel Nemerlaer.

Van Oosterhout en Welings 2001

Oosterhout, W. van, en Y. Welings, 2001, *Inleiding op de inventaris van het heerlijkheidsarchief van Loon op Zand 1269-1953 (1990)*, Tilburg : Regionaal Archief Tilburg.

Van Oostroom, Van Dijk, De Graaf et al. 1980

Oostroom, Frits van, Krijn van Dijk, Rein de Graaf et al. red., 1980, *Historie en landschap van Midden-Delfland*, Vlaardingen : Midden-Delflandvereniging en Stichting Bezoekerscentrum Midden-Delfland. [extra uitgave van de Midden-Delfkrant]

Van Regteren Altena 1995

Regteren Altena, Flora van, 1995, 'Domselaer', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 160-162.

Van Regteren Altena en Speet 1982

Regteren Altena, H.H. van, en B.M.J. Speet, 1982, 'Middeleeuws Haarlem, een archeologische en stadsvergelijkende verkenning', *Bulletin KNOB*, 81(1982) nr. 1, 13-42.

Van Reijen 1979

Reijen, P.E. van, 1979, *Middeleeuwse kastelen in Nederland*, Bussum : Unieboek.

Van Reyn 1869

Reyn, Js. van, 1869, *Iets over het slot Honingen en zijne vroegere bezitters*, Rotterdam : Van Meurs & Stufkens.

Van Rooijen 2000b

- Rooijen, A. van, 2000, 'Wijk bij Duurstede : Cothen, Rhijnestein', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1998-1999, 214-215.
- Van Santen 1995**
Santen, Bettina, 1995, 'Rhijnauwen', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 370-375.
- Van Sasse van Ysselt 1917**
Sasse van Ysselt, A. van, 1917, 'Het kasteel Tongelaar', *Taxandria*, 24(1917), 97-104.
- Van Sasse van Ysselt 1918**
Sasse van Ysselt, A.F.O. van, 1918, 'Beschrijving van de Kasteelen, staande of gestaan hebbende in het Hollandsch deel van Noordbrabant', *Bijdragen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant*, (1918) nr. 4, 3-36.
- Van Schaik 1989**
Schaik, J.W.C. van, 1989, *Wulvenhorst. Van kasteel tot boerderij*, z.p. : z.n.
- Van Schaik 1991**
Schaik, J.W.C. van, 1991, 'Het Huis Batestein te Harmelen', *Heemtijdinghen*, 27(1991) nr.1, 1-27.
- Van Schaik 1994**
Schaik, J.W.C. van, 1994, 'Wulvenhrost', *Heemtijdinghen*, 30(1994) nr. 1, 1-6.
- Van Schaik 1995a**
Schaik, Joop van, 1995, 'Batestein', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 122-125.
- Van Schaik 1995b**
Schaik, Joop van, 1995, 'Wulvenhorst', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 500-502.
- Van Schaik 1995c**
Schaik, J.W.C. van, 1995, 'De ridderhofstad Oudegein', *De Woonstede door de eeuwen heen*, (1995) nr. 107, 26-39.
- Van Schaik 2008**
Schaik, C. van, 2008, *Overlangbroek op de kaart gezet*, Hilversum : Verloren.
- Van Schaik en Van Schaik 2009**
Schaik, Joop van, en Kees van Schaik, 2009, 'De functie van versterkte torens in een vetemaatschappij', *Het Kromme Rijngebied*, 43(2009) nr. 4, 86-89.
- Van Schaik en Van Schaik 2010**
Schaik, Joop van, en Kees van Schaik, 2010, 'De functie van versterkte torens in een vetemaatschappij', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (2010) nr. 3/4 [nr. 104], 19-23.
- Van Schevichaven 1906**
Schevichaven, H.D.J. van, 1906, *Journaal van Mr. Justinus de Beyer, heer van Hulzen, over de jaren 1743-1767*, Arnhem : P. Gouda Quint. [Werken uitgegeven door Gelre, 6]
- Van Schijndel 1953**
Schijndel, Tarcisius van, 1953, 'Onsenoort', *Met gansen trou*, 3(1953) nr. 5, 65-69.
- Van Schilfgaarde 1928**
Schilfgaarde, A.P. van, 1928, 'De inboedel van den Boetselaersborg te 's Heerenberg in 1556', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 31(1928), 189-220.
- Van Schilfgaarde 1935**
Schilfgaarde, A.P. van, 1935, 'De Bergvrede te Didam', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 38(1935), 139-144.
- Van Schilfgaarde 1950**
Schilfgaarde, A.P. van, 1950, *Het Huis Bergh*, Maastricht : Leiter-Nypels.
- Van Schilfgaarde 1957**
Schilfgaarde, A.P. van, 1957, 'De heren en graven van Bronckhorst', *De Nederlandsche Leeuw*, 74(1957) nr. 3, 67-88.

Van Slichtenhorst 1654

Slichtenhorst, A. van, 1654, *XIV. boeken van de Geldersse Geschiedenissen*, Arnhem : Jacob van Biesen.

Van Slichtenhorst 1835

Slichtenhorst, A. van, 1835, 'De Meurssen - toren onder Didam, genoemd de Berg-vrede', *Geldersche Volksalmanak*, 1835, 25-26.

Van Slingelandt-Eidsma 1918

Slingelandt-Eidsma, H.J. van, 1918, 'Huijs van Malsen', *Buiten*, 12(1918) nr. 12, 133, 136-137.

Van Soelen-de Kam 1994

Soelen-de Kam, Elly van, 1994, 'Het kasteel van Loon op Zand', *Het Brabants Kasteel*, 17(1994) nr. 2/3/4 [1995], 31-61.

Van Soelen-de Kam 1998

Soelen-de Kam, Elly van, 1998, 'Kanttekeningen bij de eigendomsgeschiedenis van kasteel Nemerlaer', *Het Brabants Kasteel*, 21(1998) nr. 1 [2000], 11-15.

Van Steeden en Bijleveld 1915

Steeden, H.Th. van, en W.J.J. Bijleveld, 1915, 'Lijst der kasteelen en ridderhofsteden van Leiden en Rijnland', *Leids Jaarboekje*, 12(1915), 51-73.

Van Straalen en Renaud 1971

Straalen, Th. van, en J.G.N. Renaud, 1971, 'Kasteel Haamstede', *Bulletin KNOB*, 70(1971) nr. 2-3, 79-84.

Van Tent 1997a

Tent, W.J. van, 1997, 'Houten : Wickenbrug', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1990-1991, 44.

Van Tent 1997b

Tent, W.J. van, 1997, 'Nieuwegein : kastelen Heemstede, Plettenburg, Rijnenburg en Wijnestein', *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht*, 1990-1991, 53-55.

Van Tol 1940

Tol, Jurriaan van, 1940, *Een en ander over Giessendam*, 's-Gravenhage : Ons Blazoën.

Van Trierum, Döbken en Guiran 1988

Trierum, M.C. van, A.B. Döbken en A.J. Guiran, red., 1988, *BOOR Balans 1*, Rotterdam : Bureau Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam.

Van Tsoe-meiren 1895

Tsoe-meiren, Eduard van, 1895, 'Het Loo', *Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift*, 5(1895) nr.9, 78-99.

Van Uden 1932

Uden, J.D.H. van, 1932, 'De Rode Toren te Heteren', *De Betuwe*, 29 april 1932.

Van Veen 1900

V., J.S.v. [Veen, J.S. van], 1900, 'Spijker', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, III(1900), 38.

Van Veen 1927

Veen, J.S. van, 'Engelrode', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 30(1927), 234.

Van Vliet 2000

Vliet, Adri P. van, 2000, 'Polanen. Een middeleeuws kasteel in Monster', *Historisch Jaarboek Westland*, 13(2000), 47-63.

Van Winter 1962

Winter, jkvr. J.M. van, 1962, *Ministerialiteit en ridderschap in Gelre en Zutphen*, Arnhem : S. Gouda Quint-D. Brouwer en zoon. [Werken uitgegeven door Gelre, 32]

Van Zijll 1861

Zijll Jz., W.C. van, 1861, *Bijzonderheden en aantekeningen over het Huis of het Slot Te Vliet - nu bouwval - in Roozendaal bij Oudewater*, Oudewater : W.C. van Zijll Jz.

Vemer 1966

Vemer, J.C., 1966, *Zuid-Limburg land vol kastelen*, Maastricht : Leiter-Nypels.

Vemer 1967

Vemer, J.C., 1967, *Kastelen in het land van Midden en Noord Limburg*, Maastricht : Leiter-Nypels.

Verburgt 1938

Verburgt, J.W., 1938, 'Het huis Oudaan te Breukelen', *Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap 'Niftarlake'*, 1938, 3-6.

Verdam 1932

Verdam, J., 1932, *MiddelNederlandsch handwoordenboek*, Den Haag : Martinus Nijhoff.

Verhagen 1984

Verhagen, J.G.M., 1984, 'De Bergvrede van Zevenaar: Waltoren of Mini-motte?', *Westerheem*, 33(1984) nr.5, 242-248.

Verhees-Wouters 1997

Verhees-Wouters, Henriëtte, 1997, 'De geschiedenis van het kasteel Geldrop en zijn bewoners/eigenaren', *Heemkronyk*, 36(1997) nr. 2-3, 5-65.

Verhoeff 1983

Verhoeff, J.M., 1983, *De oude Nederlandse maten en gewichten*, Amsterdam : P.J. Meertensinstituut.

Verhoeven en Brinkkemper 2001

Verhoeven, A.A.A., en O. Brinkkemper red., 2001, *Archeologie in de Betuweroute: Twaalf eeuwen bewoning langs de Linge bij De Stenen Kamer in Kerk-Avezaath*, Amersfoort : ROB. [Rapportage Archeologische Monumentenzorg (RAM), 85]

Verhuell 1865

Verhuell, A., 1865, 'Het slot Doornenburg', *Geldersche Volksalmanak*, 1865, 84-95.

Verlinde 1996

Verlinde, A.D., 1996, 'Archeologische Kroniek van Overijssel over 1995', *Overijsselse Historische Bijdragen*, 111(1996), 137-155.

Vermeulen 1946

Vermeulen, F.A.J., 1946, *De Tielerwaard*, 's-Gravenhage : Algemene Landsdrukkerij. [De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst]

Vermeulen 2006

Vermeulen, Sandrine, 2006, 'Onderzoek naar kasteel 't Schilt', *Barneveldse Krant*, 3 juni 2006, 5.

Verniers 2010

Verniers, L.P., 2010, *Een middeleeuwse woontoren in Boven-Leeuwen*, Amersfoort : ADC ArcheoProjecten. [ADC Rapport, 2078]

Verpoorte 1992

Verpoorte, A., 1992, '*Huis te Balgoij*': een archeologisch onderzoek, Amsterdam : Stichting RAAP. [RAAP-notitie, 46]

Verrips 1992

Verrips, P., 1992, 'Hoe oud is ons kasteel De Giessenburg?', *De Kroniek*, 13(1992) nr. 2, 29-31.

Verstegen 1990

Verstegen, S.W., 1990, *Gegoede ingezetenen*, Zutphen : De Walburg Pers.

Verweij 1995

Verweij, Michiel, 1995, 'Woerden I', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 486.

Verwijs 1869

Verwijs, Eelco, 1869, *De oorlogen van hertog Albrecht van Beieren met de Friezen in de laatste jaren van de XIVe eeuw*, Utrecht : Kemink en Zoon.

Verzijl 1938

Verzijl, J., 1938, 'Het Kasteel de Raay te Baarlo', *De Nedermaas*, 15(1938) nr. 8, 144-148.

Viersen 2004

Viersen, A., 2004, *Kasteel Amerongen : Casco kasteel : bouwhistorische opname*, Utrecht :

BBA.

Viersen 2005

Viersen, A., 2005, *Kasteel Nederhemert : Aanvullend bouwhistorisch onderzoek gedurende de restauratie in de periode 2003-2004*, Utrecht : BBA.

Viersen 2007

Viersen, A., 2007, *Kasteel Beverweert : Beverweertseweg 60, Werkhoven : Bouwhistorische opname en waardestelling*, Utrecht : BBA.

Viersen 2008

Viersen, André, 2008, 'De vloerconstructie van de Grote Zaal van Kasteel Amerongen', in: Hermans, Koldeweij en Snoodijk 2008, 116-125.

Viersen, Olde Meierink en Grovestins 2006

Viersen, A., B. Olde Meierink en F. Grovestins, 2006, *Bouwhistorisch onderzoek Kasteel Waardenburg*, Utrecht : BBA.

Vink 1976

Vink, S.A., 1976, *Landgoederen in Gelderland : deelgebied het oostelijk deel van de Veluwe*, [z.p.] : privé-uitgave (doctoraalscriptie).

Vis 1938

Vis, Joan, 1938, 'Onze Excursie naar Utrecht en Neerlangbroek', *Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap 'Niftarlake'*, 1938, XVIII-XXXV.

Visser 1921

Visser, C., 1921, 'Het Slot te Well', *Eigen Haard*, 47(1921), 410-412.

Von Büren, Häffner en Grossman 2004

Büren, G. von, H.-H. Häffner und G.U. Grossman, 2004, *Burgen und Schlösser in de Nederlanden und in Nordwestdeutschland*, München/Berlin : Deutscher Kunstverlag. [Forschungen zu Burgen und Schlössern, 8]

Voorhoeve 1975

Voorhoeve, C.H., 1975, *Lusthoven en oude huizen langs de Vliet*, Den Haag : J.N. Voorhoeve

Vos 1991

Vos, Klaas, 1991, *Friese stinzen en staten : de Schierstins Veenwouden*, Leeuwarden : Stichting Monument van de maand. [Monument van de maand, 6(1991) nr. 2]

Vos-Dahmen van Buchholz 1973

Vos-Dahmen van Buchholz, T., red., 1973, *Van Steurvisser tot stedeling*, Vlaardingen : Stichting Flenio.

Vreedenburgh 1914a

Vreedenburgh, C., 1914, 'Het Spyker en het Huis te Brakel', *Buiten*, 8(1914), 548-550.

Vreedenburgh 1914b

Vreedenburgh, C., 1914, 'Het Spyker en het Huis te Brakel', *Buiten*, 8(1914), 560-562.

Vroon en Somsen 1999

Vroon, David en Erik Somsen, 1999, *De historische Buitenplaats Maarsbergen*, z.p. : Vereniging Maarn Maarsbergen Natuurlijk.

Vugt 1991

Vugt, H.M.M., 1991, 'De ridderhofstad Drakenburg', *Baerne*, 15(1991) nr. 1, 9-17.

Wagenaar 1907

Wagenaar, C.W., 1907, 'De Ridderhofstad "Broekhuysen"', *Utrechtsch Jaarboekje*, 66(1907), XXIV-XLVI.

Wagener, Lass, Kühtreiber et al. 2009

Wagener, Otto, Heiko Lass, Thomas Kühtreiber, et al. red., 2009, *Die imaginäre Burg*, Frankfurt an Main : Peter Lang. [Beihefte zur Mediaevistik, 11]

Wagner 1908

Wagner, J.D., 1908, 'Het landgoed Hulsen', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 11(1908), 5-6.

Wagner 1910

- Wagner, J.D., 1910, 'Eenige opmerkingen omtrent de erfgenamen van Nyenbeek', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 13(1910), 221-225.
- Wallinga, Johns en Versendaal 2010**
Wallinga, Jakob, Candice A. Johns en Alice J. Versendaal, 2010, *Luminescentiedateringsrapport NCL-9608*, . [, Rapport NCL-9608]
- Wansleven 1859**
Wansleven jr., W.C., 1859, 'Ons Spieker', *Geldersche Volksalmanak*, 1859, 91-115.
- Ward 1990**
Ward, T., 1990, 'Bastle houses of the Anglo-Scottish borders', *Fortress*, (1990) nr. 5, 35-43.
- Warner 1973**
Warner, Ph., 1973, *The Medieval Castle*, London : Book Club Associates.
- Wartena 1960**
Wartena, R., 1960, *De Doorwerth*, Oosterbeek : Vereniging de Doorwerth.
- Weber 2002a**
Weber, Erik, 2002, 'Terug naar Oosterwijk', in: Weber en Hulst 2002, 35-41.
- Weber 2002b**
Weber, Erik, 2002, 'Graven in een beerput : Middeleeuwse vondsten van de Beverwijkse woontoren', in: Weber en Hulst 2002, 48-56.
- Weber en Hulst 2002**
Weber, E., en M. Hulst, red., 2002, *40 jaar amateurarcheologie in Beverwijk en Heemskerk*, Beverwijk : Hist. Genootschap Midden-Kennemerland - Museum Kennemerland.
- Weenink 1995a**
Weenink, J., 1995, 'Waarom ridder Albert in 1129 van Wiltenburg naar Wulven verhuisde', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1995) nr. 2 [nr. 49], 16-19.
- Weenink 1995b**
Weenink, J., 1995, 'Het begin van Sterkenburg', *Mededelingen Stichting Utrechtse Kastelen*, (1995) nr. 4 [nr. 51], 14-19.
- Welling 2012**
Welling, Paul, 2012, *Kasteel Ophemert : Heerlijkheid in de Betuwe*, Kerk-Avezaath : De Vorl.
- Werner 1884**
Werner, H.M., 1884, 'De Roode Toren', *Geldersche Volksalmanak*, 50(1884), 3-54.
- Werner 1885**
Werner, H.M., 1885, 'Twee afbeeldingen van den Rooden Toren', *Geldersche Volksalmanak*, 51(1885), 160-164.
- Werner 1906**
Werner, H.M., 1906, *Geldersche Kasteelen beschreven en afgebeeld*, Arnhem : S. Gouda Quint.
- Werner 1908**
Werner, H.M., 1908, *Geldersche Kasteelen beschreven en afgebeeld. Deel II*, Arnhem : S. Gouda Quint.
- Werner 1973**
Werner, Johannes, 1973, 'Das Leben auf den Burgen : Sozialgeschichtliche Korrekturen am Bild der mittelalterlichen Feudalität', *Burgen und Schlösser*, 14(1973) nr. 1, 2-4.
- Wertenbroek 1997**
Wertenbroek, G., 1997, 'Ook Rubens logeerde in kasteel Geldrop', *Heemkronyk*, 36(1997) nr. 2/3.
- Westerdijk 1974a**
Westerdijk, P.J., 1974, 'Bijdrage tot de geschiedenis van de voormalige ridderhofstad Holy onder Vlaardingens (I)', *Tijd-schrift*, (1974) nr. 15, 14-31.
- Westerdijk 1974b**
Westerdijk, P.J., 1974, 'Bijdrage tot de geschiedenis van de voormalige ridderhofstad Holy onder Vlaardingens (II)', *Tijd-schrift*, (1974) nr. 16, 3-16.

Westerdijk 1979

Westerdijk, P.J., 1979, 'De voormalige ridderhofstad Holy in Vlaardinger-Ambacht', *Midden-Delftkrant*, 3(1979) nr. 2/3, 1-6.

Westerdijk 2001

Westerdijk, P.J., 2001, 'De "Juffrou Aechten woninge in Delflant"', *Terra Nigra*, (2001) nr. 150, 27-49.

Weve 1983

Weve, W.F., et al., 1983, *Stichting Altena verslag 1980-1982*, Delft : Stichting Altena.

Wevers 1991

Wevers, L.B., 1991, *Heemstede : architectonisch onderzoek van een zeventiende eeuwse buitenplaats in de provincie Utrecht*, Delft : Werkgroep Restauratie. [Monografiën van de Werkgroep Restauratie, XII]

Wevers 1995

Wevers, Leo, 1995, 'Heemstede I', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 242-243.

Wevers 2004

Wevers, L.B., 2004, 'Duurstede - eine Residenz des Utrechter Bischofs David von Burgund', in: Von Büren, Häffner en Grossman 2004, 59-68.

Wheatley 2004

Wheatley, Abigail, 2004, *The Idea of the Castle in Medieval England*, York : York Medieval Press.

Wiegmann en Kaspar 1988

Wiegmann, G., en F. Kaspar, 1988, *Beiträge zum städtischen Bauen und Wohnen in Nordwestdeutschland*, Münster.

Wielinga 1979

Wielinga, R.J., 1979, *Langs stinsen, states en andere voorname huizen in Friesland*, Baarn : Bosch & Keuning.

Wielinga 1983

Wielinga, J.M.M., 1983, 'De afkomst der Zuilen's en hun optreden in het Sticht', *Castellogica Verkenningen Mededelingen van de Nederlandse Kastelen Stichting I* (1983-1987), [1983] nr.1, 3-17.

Wielinga 1985

Wielinga, J.M.M., 1985, *De ruïne van Heenvliet en het Ambachtsherenhuis van de heren van Heenvliet : De geschiedenis van de heerlijkheid Heenvliet en haar eigenaren*, Doorn : NKS. [Nederlandse Kastelen : nieuwe reeks, 7]

Wilhelmy van Hasselt 1967

Wilhelmy van Hasselt, J.C., 1967, 'Dat Huus toe Empe', *Bijdragen en Mededelingen Vereniging Gelre*, 62(1965/67), 139-226.

Witkam 1963

Witkam, J.J., red., 1963, *Het huys te Warmont : Zijn geschiedenis en zijn bewoners*, Leiden : E.J. Brill.

Wittert van Hoogland 1907

Wittert van Hoogland, E.B.F.F., 1907, 'Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden', *Genealogische en Heraldische Bladen*, 2(1907), 177-288; 337-432.

Wittert van Hoogland 1908

Wittert van Hoogland, E.B.F.F., 1908, 'Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden', *Genealogische en Heraldische Bladen*, 3(1908), 1-144; 433-584.

Wittert van Hoogland 1909

Wittert van Hoogland, E.B.F.F., 1909, 'Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden', *Genealogische en Heraldische Bladen*, 4(1909), 145-429.

Wittert van Hoogland 1913

Wittert van Hoogland, E.B.F.F., 1913, 'Bijdrage tot de geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden.', *Genealogische en Heraldische Bladen*, 8(1913), 1-480.

Wittert van Hoogland 1914

Wittert van Hoogland, E.B.F.F., 1914, 'Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden', *Genealogische en Heraldische Bladen*, 9(1914), 1-272.

Wolfgang 2009

Beutin, Wolfgang, 2009, 'Die Burg als Symbol oder Allegorie, vornehmlich in romanischen Dichtungen zwischen Mittelalter und früher Neuzeit', in: Wagener, Lass, Kühtreiber et al. 2009, 159-198.

Woltering, Verwers en Scheepstra 2002

Woltering, P.J., W.J.H. Verwers en G.H. Scheepstra, red., 2002, *Middeleeuwse toestanden*, Hilversum : Verloren.

Wolters 1955a

Wolters, J., 1955, 'Over-Betuwse Historiën: "Den Roden Thoren"', *De Betuwe*, 2 september 1955.

Wolters 1955b

Wolters, J., 1955, 'Over-Betuwse Historiën: "Romantiek rond de Rode Toren"', *De Betuwe*, 30 september 1955.

Wolters 1955c

Wolters, J., 1955, 'Over-Betuwse Historiën: "De Pol en Beringen"', *De Betuwe*, 21 oktober 1955.

Wolters 1955d

Wolters, J., 1955, 'Over-Betuwse Historiën: "De Hof te Gendt en het huis Poelwijk"', *De Betuwe*, 25 november 1955.

Wttewaall 1994

Wttewaall, Otto, 1994, *Vleuten-De Meern : Geschiedenis en historische bebouwing*, Zeist : Kerckebosch.

Wttewaall 1998

Wttewaall, Otto, 1998, 'Kastelen en kasteelterreinen in Houten', *Het Kromme Rijngebied*, 32(1998) nr. 2, 35-49.

Wttewaall 2000

Wttewaall, Otto, 2000, 'Wickenburgh 700 jaar', *Het Kromme Rijngebied*, 34(2000) nr. 1-2, 21-22.

Wttewaall en Smits 1995a

Wttewaall, Otto, en Jan Smits, 1995, 'Vuylcoop', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 465-467.

Wttewaall en Smits 1995b

Wttewaall, Otto, en Jan Smits, 1995, 'Wickenburgh', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 482-485.

Wttewaall en Smits 1995c

Wttewaall, Otto, en Jan Smits, 1995, 'Wulven', in: Olde Meierink, Van Baaren, Bosch van Drakestein et al. 1995, 496-499.

z.n. 1887

z.n., 1887, 'De stins genaamd Grovestins te Gaastmaburen', *Leeuwarder Courant*, 07-04-1887.

z.n. 1933

z.n., 1933, *Arnhem zeven eeuwen stad*, Arnhem : Hijman, Stenfert Kroese en Van der Zande.

z.n. 1952

z.n., 1952, *Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek Amersfoort : Jaarverslag 1952*, Amersfoort : ROB.

z.n. 1958

- z.n., 1958, *Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek Amersfoort : Jaarverslag 1958*, Amersfoort : ROB.
- z.n. 1959**
z.n., 1959, 'Renesse, kasteel Moermond', *Nieuws-Bulletin KNOB*, 6de serie 12(1959) nr. 6, *104-*105.
- z.n. 1979a**
z.n., 1979, *Om de fundamente van een kasteel*, z.n. : z.p.
- z.n. 1979b**
z.n., 1979, *Het kasteel van Geldrop*, Geldrop : Gemeente Geldrop.
- z.n. 1983**
z.n., 1983, "'Het kasteel omvatte twee lage heuvels'", *Mededelingen Historische Kring Huessen*, 8(1983) nr. 3, 94-97.
- z.n. 1985**
z.n. (H. Sarfatij?), 1985, 'Het motte-kasteel Selwerd bij Groningen', *Kontakt (Kontaktblad Vereniging 'De Motte')*, 9(1985) nr. 2, 23-24.
- z.n. 2012**
z.n., 2012, 'Een nieuwe methode voor dateren van producten uit gebakken klei met rehydroxylatie kinetiek (RHX-datering)', *Vitruvius* 5(2012) nr. 20, 30-35.
- Zantkuijl 1973-1992**
Zantkuijl, H.J., 1973-1992, *Bouwen in Amsterdam*, Amsterdam : Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad.
- Zantkuyl en Meischke 1973**
Zantkuyl, H.J., en R. Meischke, 1973, 'De huizen van het Stokstraatgebied', in: Essers 1973.
- Zeune 1989**
Zeune, Joachim, 1989, 'Die Perfektionierung der Wohnturmarchitektur im nachmittelalterlichen Burgenbau Schottlands', *Burgen und Schlösser*, 30(1989) nr. 1, 3-18.
- Zeune 1991a**
Zeune, Joachim, 1991, 'Perfecting the tower house: post-medieval Scottish castellated architecture. Part I: The L-plan tower house', *Fortress*, (1991) nr. 10, 24-30.
- Zeune 1991b**
Zeune, Joachim, 1991, 'Perfecting the tower house: post-medieval Scottish castellated architecture. Part II: The Z-plan tower house', *Fortress*, (1991) nr. 11, 14-28.
- Zeune 1992**
Zeune, Joachim, 1992, *The last Scottish castles*, Buch am Erlbach : Verlag Marie L. Leidorf.
- Zeune 1996**
Zeune, Joachim, 1996 [1997], *Burgen: Symbole der Macht*, Regensburg : Verlag Friedrich Pustet.
- Zijlstra, Tromp, Ottenheym et al. 1987**
Zijlstra, B., H.M.J. Tromp, K. Ottenheym et al., 1987, 'Sulcken hecht werck het is', *Jaarbericht Stichting Utrechtse Kastelen*, 1987, 8-32.

Voornaamste geraadpleegde archieven en collecties¹

Foto- en tekeningenarchief, de pandsdossiers en de bibliotheek van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Archis II

Prenten- en tekeningencollectie van het Rijksmuseum te Amsterdam

Prenten- en tekeningencollectie van het Teylersmuseum te Haarlem

Prenten-, tekeningen- en kaarten collectie van Het Utrechts Archief

Prenten-, tekeningen- en kaarten collectie van Nationaal Archief

Prenten-, tekeningen- en kaarten collectie van Gelders Archief

Prenten- en tekeningencollectie van de openbare bibliotheek te Rotterdam

Prenten- en tekeningencollectie van het Stadsarchief te Rotterdam

Prenten- en tekeningencollectie van de Rijksdienst voor Kunsthistorische Documentatie

Collectie Bodel Nijenhuis, Universiteitsbibliotheek, Universiteit Leiden

Documentatie, beeldbank en bibliotheek van de Nederlandse Kastelenstichting

Kaartencollectie op www.watwaswaar.nl

¹ Naast mijn eigen bibliotheek en documentatie. Voor de overige collecties en archieven zie de lijst met Afkortingen.

Gebruikte afkortingen

AD	Archief Delft
ADC	Archeologisch Diensten Centrum
AHB	Archief Huis Bergh
ARC	Archaeological Research & Consultancy
BAAC	Bureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuurhistorie en Cultuurhistorie
BAI	Biologisch-Archeologisch Instituut
BB	Bern, Burgerbibliothek
BBA	Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis
BC	Universiteit van Tilburg, Topografisch-Historische Atlas (Brabant Collectie)
BG	Beeldbank Groningen
BM	British Museum
BOOR	Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam
BR	Bibliotheek Rotterdam
GA	Gelders Archief
GAR	Gemeentearchief Rotterdam (thans Stadsarchief Rotterdam)
GAS	Gemeentearchief Schiedam
GMD	Gemeente Musea Delft
GRA	Groninger Archieven
HCO	Historisch Centrum Overijssel
HGA	Haags Gemeentearchief
HUA	Het Utrechts Archief
FHLC	Fries historisch en letterkundig centrum
KBR	Koninklijke Bibliotheek van België
KOG	Koninklijk Oudheidkundig Genootschap
LACMA	Los Angeles County Museum of Art
MBB	Museum Boymans-van Beuningen
NA, NL-HaNA	Nationaal Archief, Den Haag
NBM	Noordbrabants Museum
NHA	Noord-Hollands Archief
RAL	Regionaal Archief Leiden
RAN	Regionaal Archief Nijmegen
RAT	Regionaal Archief Tilburg
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
RCRG	Rijckheydt, centrum voor regionale geschiedenis
RHCA	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg
RHCW	Regionaal Historisch Centrum Woerden
RHI	Rijswijks Historisch Informatiecentrum
RKD	Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
RNB	Rijksarchief in Noord-Brabant
ROB	(voormalige) Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, thans RCE
RPK	Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam
SVPR	Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg
TMH	Teylers Museum Haarlem
TUD	Technische Universiteit Delft
UBL	Universiteit Leiden, Universiteitsbibliotheek, Bijzondere Collecties, Prenten
VSA	Vlaardingen, Stadsarchief
ZA	Zeeuws Archief